

ONDINA OTTA KLASINC
1924–2016

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Univerza v Mariboru

Univerzitetna knjižnica Maribor

Zbirka

OSEBNOSTI

7

Ondina Otta Klasinc (1924–2016)

Ob stoletnici rojstva

Urednica

Karmen Salmič Kovačič

Junij 2024

Naslov <i>Title</i>	Ondina Otta Klasinc (1924–2016)
Podnaslov <i>Subtitle</i>	Ob stoletnici rojstva <i>A Centenary After her Birth</i>
Urednica <i>Editor</i>	Karmen Salmič Kovačič (Univerzitetna knjižnica Maribor)
Zbirka <i>Series</i>	Osebnosti, zvezek 7
Urednica zbirke <i>Series editor</i>	Vlasta Stavbar (Univerzitetna knjižnica Maribor)
Jezikovni pregled <i>Language editing</i>	Nino Flisar (Univerzitetna knjižnica Maribor)
	Valerija Stopar (Univerzitetna knjižnica Maribor)
Tehnični urednik <i>Technical editor</i>	Jan Perša (Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)
Oblikovanje ovitka <i>Cover designer</i>	Jan Perša (Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)
Grafične priloge <i>Graphic material</i>	Slikovno in dokumentarno gradivo: Vita artistica di Ondina Otta 1946–1963 (last Sergia Otte); Umetniško življenje Ondine Otta - Klasinc 1964–2003 in arhiv Janeza Klasinca (hrani Zbirka drobnih tiskov UKM); fotografije: arhiv UKM, Marka Koširja, Andreja Ivanuše, Milene Morača idr.; Salmič Kovačič (urednica), 2024
Založnik <i>Published by</i>	Univerza v Mariboru Univerzitetna založba Slomškov trg 15, 2000 Maribor, Slovenija https://press.um.si , zalozba@um.si
Izdajatelj <i>Issued by</i>	Univerzitetna knjižnica Maribor Gospeljna ulica 10, 2000 Maribor https://ukm.um.si , ukm@um.si
Izdaja <i>Edition</i>	Prva izdaja
Vrsta publikacije <i>Publication type</i>	E-knjiga
Dostopno na <i>Available at</i>	http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/884
Izdano <i>Published at</i>	Maribor, junij 2024

© Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba
/ University of Maribor, University Press

Besedilo / Text © Salmič Kovačič (urednica), 2024

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna. / *This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License.*

Uporabnikom je dovoljeno tako nekomercialno kot tudi komercialno reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev in predelava avtorskega dela, pod pogojem, da navedejo avtorja izvirnega dela.

Vsa gradiva tretjih oseb v tej knjigi so objavljena pod licenco Creative Commons, razen če to ni navedeno drugače. Če želite ponovno uporabiti gradivo tretjih oseb, ki ni zajeto v licenci Creative Commons, boste morali pridobiti dovoljenje neposredno od imetnika avtorskih pravic.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

792.54:929(0.034.2)Otta Klasinc O.

ONDINA Otta Klasinc [Elektronski vir] : 1924-2016 : ob stoletnici rojstva / urednica Karmen Salmič Kovačič ; [fotografije arhiv UKM ... [etc.]. - 1. izd. - E-knjiga. - Maribor : Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2024. - (Zbirka Osebnosti / Univerzitetna knjižnica Maribor ; zv. 7)

Način dostopa (URL): <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/884>

ISBN 978-961-286-872-7

doi: 10.18690/um.ukm.1.2024

COBISS.SI-ID 199052035

ISBN 978-961-286-872-7 (pdf)
978-961-286-873-4 (mehka vezava)

DOI <https://doi.org/10.18690/um.ukm.1.2024>

Cena
Price Brezplačni izvod

Odgovorna oseba založnika Prof. dr. Zdravko Kačič,
For publisher rektor Univerze v Mariboru

Citiranje Salmič Kovačič, K. (ur.) (2024). *Ondina Otta Klasinc (1924–2016): ob stoletnici rojstva*. Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. doi: 10.18690/um.ukm.1.2024
Attribution

Kazalo

Uvodnik	1
Karmen Salmič Kovačič: Namesto rož iz Univerzitetne knjižnice Maribor: o kulturni dediščini Ondine Otta Klasinc in njeni zapuščini.....	3
Umetniško življenje.....	7
Marko Košir: Življenje in umetniška pot Ondine Otta Klasinc (1924–2016).....	9
Otroška leta in študij solopetja: 1924–1946	10
Ljubljana: 1946–1949.....	12
Svobodna umetnica: 1950–1957.....	18
Opera v Mariboru: 1957–1972	46
Akademija za glasbo v Ljubljani: 1972–1987	84
Učenci.....	85
Nagrade in odlikovanja	92
Zaključek	93
Anekdote	95
Posnetki	97
Seznam vlog v operah in drami ter pomembnejši nastopi na koncertih.....	99
Spomini	103
Milena Morača: Pismo Ondini	105
Zlatka Oršanič: Moja druga mama	109
Janez Lotrič: Bravo Ksenija, bravo Ondina, bravo Kobler	113
Nevenka Verstovšek: Spomini in hvaležnost za vse ostanejo	115
Samo Ivačič: Vokalna tehnika z globino	117
Vlasta Doležal Rus: »V dvorani morajo ob tvojem petju jokati drugi«.....	119
Boris Švara: Njeno petje in interpretacija sta bila pojem.....	121
Simon Robinson: Pustila je neizbrisen pečat.....	125
Stane Jurgec: Ideja o tekmovanju Ondina Otta	127
Majda Emeršič: Moja prijateljica Ondina.....	129
Odmevi.....	131
Karmen Salmič Kovačič: Bibliografija o Ondini Otta Klasinc	133

Uvodnik

Karmen Salmič Kovačič

Namesto rož iz Univerzitetne knjižnice Maribor: o kulturni dediščini Ondine Otta Klasinc in njeni zapuščini

Obletnice so priložnost, da se zazremo v preteklost in da se v skladu s poslanstvom Enote za domoznanstvo in posebne zbirke UKM spomnimo osebnosti, ki so bistveno zaznamovale mariborsko in slovensko okolje ali celo ponesle ime mesta v svet. Sto let mineva od rojstva sopranistke in dolgoletne prvakinja mariborske Opere redne profesorice Ondine Otta Klasinc (1924–2016). Njeno življenje in umetniško delo nas navdajata s ponosom, zato se ji želimo v Univerzitetni knjižnici Maribor pokloniti s pričujočo biografsko-spominsko publikacijo, sedmo po vrsti v zbirki Osebnosti, ki jo ureja dr. Vlasta Stavbar. Namesto rož, ker umetnice žal ni več med nami, čeprav so spomini nanjo še kako živi. Med tistimi, ki so z njo delili del življenjske poti kot učenci, prijatelji ali glasbeni sopotniki, kakor tudi med vsemi njenimi poslušalci in kulturno ozaveščenimi Mariborčani.

Med Univerzitetno knjižnico Maribor in umetnico so se tekom let spletle globlje vezi. Leta 2014 smo počastili življenjske jubileje treh mariborskih gledaliških ustvarjalcev – Ondine Otta Klasinc, Ade Sardo Lebarič in Janeza Klasinca z razstavo *Če te začara gledališče*, ki je bila na ogled v Knjižnem razstavišču med 7. oktobrom in 3. novembrom. Avtorica razstave je bila urednica pričujoče publikacije. Leto pred tem je izšla pri založbi Pro-Andy monografija Marka Koširja *Mariborske operne zvezde*, ki je bila povod za razstavo in je bila javnosti predstavljena tudi v naši ustanovi. Tri leta po slovesu Ondine Otta Klasinc je njen življenjski sopotnik, gospod Janez Klasinc, poleg svojega arhiva podaril Univerzitetni knjižnici tudi večji del njene zapuščine. Tako smo postali zavezani k trajni hrambi dragocene in bogate kulturne dediščine. Gospod Košir je bil pobudnik tovrstnega sodelovanja. Z veseljem smo v tej publikaciji ponatisnili njegovo umetniško biografijo pevske umetnice, za kar se mu, kakor tudi založniku Andreju Ivanuši, lepo zahvaljujemo.

Koširjev prispevek predstavlja namreč osrednji del publikacije, saj spretno zarisuje pevkino umetniški torzo ob prepletu z biografskimi dejstvi. Je rezultat njegovega védenja, raziskovanja, poslušalskih izkustev, spominov in pogovorov z umetnico. S

svojimi dodatnimi opombami in izdatnimi komentarji nas na osnovi podatkov in gradiva iz obeh umetniških albumov Ondine Otta Klasinc vodi skozi njeno bogato in uspešno umetniško življenje. Ko je nastajalo njegovo besedilo, je bilo kompletno dokumentarno gradivo še v domačem arhivu Klasinčevih. Danes se kot zapuščina Ondine Otta Klasinc hrani v Zbirki drobnih tiskov ter Glasbeni in filmski zbirki UKM.

V drugem sklopu publikacije smo nadgradili opis življenja in dela pevske umetnice s spomini nanjo, ki bodo prispevali k osvetlitvi njene osebnosti, umetnosti, pedagoškega dela in nenazadnje njenega preprostega vsakdana. Tako bodo ostali zapisani za zanamce po zaslugi tistih, ki so jo поблиže poznali. K pisanju smo povabili najožji krog njenih sodobnikov: pet njenih učencev, tri dirigente, od katerih sta bila dva tudi direktorja mariborske Opere, eno prijateljico in eno pianistko. Svoje spomine so prispevali trije uveljavljeni pevci z bogato mednarodno pevsko kariero in nekdanji prvaki opernih hiš – Milena Morača, redna profesorica Vlatka Oršanić in Janez Lotrič, od njenih učencev na Akademiji za glasbo v Ljubljani pa tudi Nevenka Verstovšek, ki jo je poklicna pot sicer odpeljala drugam, a je ostala blizu operni glasbi in prijateljsko povezana z Ondino Otta Klasinc vse življenje. Akademski glasbenik tenorist Samo Ivačić je pri vokalni tehniki na Pedagoški fakulteti v Mariboru pri profesorici Ondini dobil spodbudo za študij petja na Akademiji za glasbo v Ljubljani in ga tudi uspešno zaključil. Pianistka Vlasta Doležal Rus je Ondinina nekdanja umetniška sodelavka na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Kot korepetitorica pri pouku solopetja je lahko ves čas spremljala njene pedagoške metode. Dirigentu, ki je davnega leta 1978 prišel v SNG Maribor iz Velike Britanije, danes rednemu profesorju Simonu Robinsonu, je Otta Klasinc priskočila na pomoč kmalu po selitvi v Maribor. Svoj spomin je prispeval tudi dolgoletni dirigent mariborske Opere, ki je bil dvanajst let njen umetniški direktor (1972–1984), Tržačan Boris Švara. Bil je del mariborskega kroga Primorcev, ki so bili zaposleni v gledališču (Ada Sardo, Ondina Otta Klasinc, Mileva Pertot idr.). Dirigent in umetniški direktor Opere in baleta z najdaljšim stažem (1986–2007), mag. Stane Jurgec, je dal idejo za Mednarodno pevsko tekmovanje Ondina Otta, ki se je odvijalo v Mariboru enajst let (1999–2010). Marsikateremu mlademu pevskemu talentu, danes svetovnega slovesa, je tekmovanje pripomoglo k uveljavitvi na karierni poti. Spomine zaključni prispevek Mariborčanke Majde Emeršič, Ondinine tesne in dolgoletne prijateljice.

V tretjem delu publikacije je zbrana pretežno slovenska bibliografija o umetnici, na voljo in v pomoč nadaljnjemu raziskovanju njenega dela. Vir zanjo so bili trije katalogi: Vzajemna kataloško-bibliografska baza podatkov COBIB, Listkovni katalog iz starejših periodik za Maribor in severovzhodno Slovenijo za obdobje 1968–1986 ter Domoznanska bibliografska baza podatkov z območja Maribora in severovzhodne Slovenije DOM/UKM.

Zapuščina Ondine Otta Klasinc v Zbirki drobnih tiskov Univerzitetne knjižnice Maribor, njena dolgoletna skrbnica je Gabrijela Kolbič, sicer obsega zelo raznovrstno gradivo – priznanja, nagrade, časopisne izrezke, fotografije, vabila, čestitke, pisma, uradne dopise, fotografske albume, programske liste in druge drobne tiske. Posebej dragocena in zanimiva sta albuma: *Umetniško življenje Ondine Otta – Klasinc [1964–2003]* in album s fotografijami, časopisnimi izrezki, vabili, voščili z naslovom *Ondina Otta Klasinc*, ki sta že digitalno prepisana. Album z naslovom *Vita artistica di Ondina Otta Klasinc [1946–1963]* je umetnica pred leti podarila svojemu sinu Sergiu Otti iz Trsta, ki nam ga je ob tej priložnosti prijazno posodil za digitalizacijo. Vsi omenjeni albumi bodo tako v obliki elektronske razstave v SNG Maribor na ogled za širše občinstvo, čez čas pa dostopni tudi na Digitalnem repozitoriju Univerzitetne knjižnice Maribor. Gospodu Sergiu Otta in njegovi družini se ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo za izposojeno gradivo.

Del zapuščine Ondine Otta Klasinc predstavlja tudi nekaj zvočnih in video posnetkov na različnih nosilcih, hrani jih Glasbena in filmska zbirka. Vsi so digitalno prepisani. Že ob stoletnici Slovenskega narodnega gledališča leta 2019 smo v Univerzitetni knjižnici Maribor izpostavili in postavili na ogled del pevkinine zapuščine. Danes se največja dvorana v mariborskem gledališču imenuje po njej.

Željo po obeležitvi stoletnice njenega rojstva smo s Slovenskim narodnim gledališčem Maribor glede na utečeno sodelovanje med ustanovama združili v skupno počastitev. Ta obsega še slavnostni koncert arij iz pevkininega repertoarja in projekcijo dokumentarnega filma z naslovom *Ondina Otta* iz leta 2004, scenaristke Maje Pirš in režiserke ter producentke Dragice Petrovič. Portret je nastal v produkciji Regionalnega RTV centra Maribor, pod odgovornim uredništvom Boža Zorka, in Uredništva kulturno-umetniških oddaj RTV Slovenija z urednico Živo Emeršič. Direktor fotografije je bil Zdene Višnič.

Naj spomini na plemenito in izjemno pevsko umetnico Ondino Otta Klasinc oživijo pred nami v vsej polnosti in se ohranijo za prihodnje rodove.

Umetniško življenje

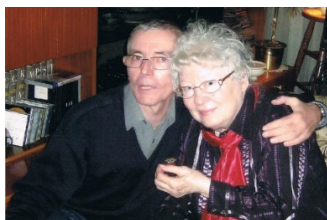

Marko Košir

Življenje in umetniška pot Ondine Otta Klasinc (1924–2016)¹

Pisati o Ondini Otta Klasinc je bil zame prav poseben užitek, saj sem jo kot mladenič in operni navdušenec velikokrat občudoval v mariborski Operi. Name je naredila največji vtis kot Violetta v postavitvi *Traviate* leta 1965. Videl sem jo kot Rozino, Neddo, Rusalko, Mimi, Čo-Čo-San, Manon Lescaut in še v nekaterih drugih operah, vse do njene poslovilne predstave v Massenetovi *Manon*. Ob enkratni Violetti – boljše še nisem videl ali slišal – je bila tudi nepozabna Marinka. To je bila sicer vloga, kot je povedala sama, v kateri je zelo uživala in jo tudi zelo rada pela, pri Violetti pa so prišle še posebej do izraza njene nesporne prednosti. To so: dovolj močan in lep glas, sijajna pevška tehnika, odlična igra in odrska pojava, ki je bila kot izrezana iz romana Aleksandra Dumasa *Dama s kamelijami*.

Pri pripravi gradiva in pisanju pričujoče biografije, mi je zelo pomagala gospa Klasinc osebno. Na voljo sem dobil njene albume s fotografijami predstav in bogat arhiv pripadajočih ocen ter zasedb iz vse Evrope. Poleg tega mi je posredovala seznam vlog, ki jih je pela, navedla je pomembnejše dirigente in pevce, ki so z njo sodelovali, vse operne hiše po svetu, v katerih je pela, in še marsikaj. Prav tako mi je veliko povedala o sebi. S posebnim zadovoljstvom sem sprejel njeno mnenje o mastru Cipciju, ki ga postavlja med najboljše in najljubše dirigente, kar jih je srečala na svoji umetniški poti in z njimi delala.

Marko Košir in Ondina Otta Klasinc v pevkinem stanovanju na Gosposvetški cesti v Mariboru pozimi 2011
(Foto Ivanuša, 2011)

¹ Besedilo je neznatno spremenjena inačica pevkinine biografije, ki je bila prvič objavljena v M. Košir, *Mariborske operne zvezde*. Maribor: Pro-Andy, 2013. Osrednji viri podatkov, slikovnega in dokumentarnega gradiva v besedilu so umetniška albuma Ondine Otta Klasinc (*Vita artistica di Ondina Otta, 1946–1963*, *Umetniško življenje Ondine Otta - Klasinc, 1964–2003*) ter pogovori avtorja z umetnico, razen če ni drugače navedeno. V času nastajanja besedila je bil to še Arhiv Ondine in Janeza Klasinca.

Moji občasni obiski pri Klasinčevih so se razvili v pravo prijateljstvo z umetnico, vse do njenega slovesa, z njenim možem Janezom pa prijateljstva še danes. Prav zato jo v nadaljevanju ponekod naslavljam samo z imenom.

Otroška leta in študij solopetja: 1924–1946

Ondina Otta se je rodila 16. julija 1924 v mešani družini v Svetem Ivanu pri Trstu. S starši je živela v Škedenju, zaselku, ki je danes združen s Trstom in leži ob Miljskem zalivu med tržaškim pristaniščem in industrijsko cono z ladjedelnico ter železarno. V tistem času je bil Škedenj ali Servola postaja ob ozkotirni železniški progi Trst–Poreč. Oče, Italijan, je bil zaposlen v ladjedelnici tržaškega Lloyda, mati, Slovenka, pa je bila medicinska sestra in odlična pevka. Svoj pevski dar je Otta podedovala po materi, značaj borke, ki vsako stvar izpelje do konca, pa po očetu.

Že kot otrok je zelo rada prepevala, včasih tudi skupaj z mamo ob hišnih opravilih. Njeno petje so opazile tudi sosede in materi svetovale, naj jo da učiti petja, vendar je zaradi težkih finančnih razmer v družini hotela, da se izuči za šiviljo. Mamini želji je Ondina sicer ustregla, a kmalu spoznala, da to ni poklic zanjo. V domačem cerkvenem zboru je njeno petje opazil tamkajšnji organist in ji pri njenih šestnajstih letih ponudil, da ob neki priložnosti zapoje *Ave Marijo*. Po zelo uspešnem nastopu ji je predlagal, naj začne študirati solopetje in se posveti pevski karieri. Upoštevala je njegov nasvet in se zaposlila kot stenografinja in strojepisnica v pražarni Illy-Hausbrandt v Trstu, da si je lahko plačevala šolnino privatnega pouka.

Škedenj (Servola) najbrž leta 1902 in deklica Ondina

Pri izbiri profesorjev je imela srečo. Prvi je bil dirigent Luigi Toffolo (1893–1975),² ki je v Ljubljani 26. maja 1945 dirigiral prvi koncert po končani vojni. Igral je Tržaški radijski orkester, ki se je kmalu po tem preimenoval v Tržaško filharmonijo. Pri prof. Toffolu je Ondina Otta študirala tehniko petja. Drugi profesor je bil skladatelj Valdo Medicus (1896–1970), ki jo je poučeval klavir, solfeggio, branje partitur in zgodovino glasbe. Pri študiju petja je začela s koncertnimi arijami starih mojstrov, kar se je izkazalo kot zelo dobra odločitev, saj je pozneje brez težav študirala tudi operno petje.

Po šestih letih študija se je prijavila na prvo povojno pevsko tekmovanje v Trstu Convegno lirico dell'E.N.A.L. ali Concorso Nazionale di canto, ki je bilo 14. septembra 1946 v športni dvorani Rari Nantes. Sodelovalo je 26 pevcev, med drugimi tudi tržaški Slovenec Attilio Planinšek.³ Otta je pela neko Pergolesijevo delo in arijo Oskarja iz Verdijeve opere *Ples v maskah*. O tekmovanju je poročal tržaški časopis Giornale Alleato in hkrati napovedal prenos nastopa najboljših udeležencev na Radiu Trst, ki je bil 20. septembra istega leta. O uspehu mlade pevke je med drugimi slišal dr. Danilo Švara⁴ in jo povabil na avdicijo v ljubljansko Opero, kjer je bil tedaj zelo vpliven dirigent. Njen delodajalec Francesco Illy ji je za popotnico (ob kuverti z denarjem) zagotovil, da se lahko, v kolikor ji v Ljubljani ne bi uspelo, vrne v njegovo podjetje.

---

² Pozneje je postal eden vodilnih italijanskih dirigentov. Z orkestrom Filharmonica Triestina (Trieste Philharmonic) je v petdesetih letih posnel nekaj skladb Ville Lobosa in Schumanna, ki so bile kasneje digitalizirane in so še danes na tržišču. Dirigiral je tudi orkestru Accademia Nazionale di Santa Cecilia iz Rima in v večini italijanskih opernih hiš.

³ Tenorist Attilio Planinšek (1922–1985), ki je študiral v Trstu, Rimu, Benetkah in Milanu, je po nastopanju v Franciji, Angliji in Švici leta 1957 prišel v Ljubljano. V šestdesetih letih je kot svobodni umetnik nastopal domala po vseh jugoslovanskih opernih odrih. Bil je dramski tenor z izredno mehkim in lepo obarvanim glasom, blestečim v višjih legah.

⁴ Dr. Danilo Švara (1902–1981), slovenski skladatelj in dirigent. Ko je obiskoval med drugim gimnazijo v Pazinu, je bil tam njegov profesor tudi Saša Šantel. Po maturi se je v letih 1917–1920 šolal v Ljubljani, ker je študiral teoretske glasbene predmete in igranje klavirja. Na željo staršev je študij nadaljeval na Visoki šoli za svetovno trgovino na Dunaju in privatno študiral klavir pri Antonu Trostu. V letih 1922–1925 je nadaljeval študij državoznanstva v Frankfurtu, kjer je doktoriral, star komaj 23 let. Študij glasbe je nadaljeval privatno, dirigiranje (prof. Hermann Scherchen), klavir (prof. Fritz Malata) ter harmonijo in kontrapunkt (Herman Caesar). Jeseni 1925 je prišel v Ljubljano, kjer je bil v času od 1925 do 1927 dirigent in korepetitor v Operi. V letih 1927–1930 je nadaljeval študij kompozicije v Frankfurtu na Konservatoriju dr. Hocha (prof. Bernhard Szekles), kot tudi koncertno (Hermann von Schmeidel) in operno dirigiranje (Ludwig Rottenberg) ter operno režijo (H. Wallenstein). Vse svoje poklicno življenje se je ukvarjal z glasbo. Bil je dirigent v ljubljanski Operi, od 1957 do 1959 tudi direktor. Poučeval je na ljubljanski Akademiji za glasbo in bil tudi predsednik Zveze skladateljev Jugoslavije. Ob vsem, kar je počel, je našel tudi čas za komponiranje. Med drugimi deli je avtor štirih simfonij, baleta *Nina* in petih oper, med katerimi prednjači *Veronika Deseniška*, ki je ob Kozinovi operi *Ekvinokcij* ena od najpomembnejših slovenskih oper. Žal je danes kot komponist popolnoma pozabljen. Njegove opere po letu 1991 na odrih obeh slovenskih opernih hiš le še redko izvajajo. Njegov sin Igor Švara je bil vso kariero dirigent v ljubljanski Operi, njegova hči Danila Švara pa je bila prav tam solistka v baletnem ansamblu. Nečak Boris Švara je bil dirigent in direktor obeh slovenskih opernih hiš. (Cvetko, 2023)

Kmalu po izidu knjige *Mariborske operne zvezde* mi je pripovedovala, da je bil njen dober znanec tudi Tržačan in kolega baritonist Piero Cappuccilli (1926–2005), ki je bil sredi druge polovice 20. stoletja eden vodilnih svetovnih baritonistov. Ko ju je ob neki priliki slišala Ondinina mama, tudi odlična pevka, jima je rekla: »Piero, iz tebe še nekaj bo, postal boš zvezda, ti Ondina pa si že dobra pevka, vendar ne boš nikoli dosegla Pierovih uspehov in slave.«⁵ Cappuccilli je postal svetovna operna zvezda, Ondina pa izvrstna sopranistka.

Ljubljana: 1946–1949

Ondina se je v Ljubljano odpravila nekega zimskega dne proti koncu leta 1946. Kot je povedala sama, je v mesto prišla pozno popoldne. Po visokem snegu, ki naj bi ga zapadlo kar pol metra, se je s kovčkom v roki in čevlji iz visoko peto odpravila proti operni zgradbi. Vratar jo je debelo pogledal, ko se je pojavila pred njim in mu pokazala pismo s povabilom, ker o tem ni nič vedel, a sta kmalu našla salomonsko rešitev za njeno prenočitev. Prespala je kar v poslopju Opere, in sicer v sobi št. 16 – v postelji od Mimi (*La bohème*).

Za avdicijo sta s profesorjem Medicusom pripravila arijo Violette iz prvega dejanja *Traviate* in arijo Rozine iz drugega dejanja *Seviljskega brivca*. Uspešno jo je opravila, zato ji je vodstvo Opere ponudilo, da bi debitirala v eni od predstav *Seviljskega brivca* v tekoči sezoni. Takrat slovensko še ni znala, razen dveh ali treh besed, zato ji je ta vloga v slovenščini predstavljala zelo velik izziv. Vendar je zmoгла tudi to. Že 15. decembra 1946 je uspešno odpela svojo prvo Rozino. Predstava je bila tako uspešna, da ji je vodstvo Opere ponudilo stalni angažma, ki ga je sprejela.

Prav v tistem času so v Ljubljani predvajali operni film *Seviljski brivec*, posnet leta 1947. V filmu so peli in igrali najboljši italijanski operni pevci tistega časa s Titom Gobbijem kot Figarom, Rozino je pela Nelly Corradi, Almavivo pa Ferruccio Tagliavini. V Slovenskem poročevalcu je izšla daljša ocena te filmske opere. Ocenjevalec (podpisan z »R«), je zapisal: »Tako se človek ob igri vsega spoštovanja vredne Rozine v filmu ob nekib trenutkih klub vsemu spomni na odrsko Ondino Otta in n. pr. na njeno izvrstno, spogledljivo igro čez pahljačo.« Tudi dr. Danilo Švara se je rad spominjal njenega debija in je o izvrstni pevki tedaj izjavil, da ni imela samo lepega glasu, temveč tudi enkratno odrski temperament in zelo prikupno odrsko pojavo. Ondina Otta je imela

---

⁵ Po pripovedovanju Ondine Otta Klasinc.

srečo, da je že na začetku svoje pevske poti pela s takratnimi prvaki ljubljanske Opere in delala z režiserjem Golovinom⁶ ter dirigentom Žebretom⁷. Uspehu v *Seviljskem brivcu* so sledile druge vloge; vseh je bilo devet.⁸ V Ljubljani so jo kolegice in kolegi lepo sprejeli. Z Valerijo Heybal in Vilmo Bukovec je postala zelo dobra prijateljica. Dokler ni zapustila Ljubljane, jo je prva klicala »moj slavček«, prijateljevali pa sta vse do njene smrti.

Ljubljana

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE • OPERA

(15 - debut)

V petek, 20. decembra 1946 Red: B (3)

G. Rossini:

Seviljski brivec

BUFOMELODRAMA V DVEH DEJANJIH (4 SLEKIH) — NAPIŠAL C. STERRINI — PŘEVDEL N. STRITOF

Dirigent: D. ŽEBRE Režiser: P. GOLOVIN

Graf Almeriza ..... J. Lipušek Bartolo, skrivnik, Rossini varuh ..... L. Kosovec Rossini ..... O. Ota Figaro, brivec ..... V. Janko Bartolo, učitelj glazbe ..... F. Lapja Fandina, Almeriza sluga ..... S. Strukelj Berta, Bartolova soprosta ..... S. Poličeva Seviljski strazni ..... M. Černigoi Ambrasio, Bartolov sluga ..... A. Zakrajšek	Godci, vojaki Godi se v Sevilji Vojta abas: J. HANC
--	---

Blagajna ob 19.	Začetek ob 19.30.	
Partiz: Sedeli I. vrste ..... Dja 40— II—III vrste ..... 34— IV—VI vrste ..... 30— VII—IX vrste ..... 26— X—XI vrste ..... 22— XII vrste ..... 18—	Poslušni letni sedeli: ..... Dja 33— v parterju letni ..... 27— I. vrsta ..... 23— II. vrsta ..... 19— III. vrsta ..... 15— IV. vrsta ..... 11— V. vrsta ..... 7— VI. vrsta ..... 3—	Dodelani letni sedeli v parterju ..... Dja 26— I. vrsta ..... 22— II. vrsta ..... 18— III. vrsta ..... 14— IV. vrsta ..... 10— V. vrsta ..... 6— VI. vrsta ..... 2—

Vstopnice so v prodornici pri dnevi blagajni v opernem gledališču od 10.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure, ter p. SMRT FAZMU! — SVOBODO NARODU!

La mia cara signorina!

Com'è sono felice che sarete nuovamente qui. Ho già pensato che mai più sarete venuti. È adesso giusto vi devo mandare un mazzetto dei bei fiorini e spero, che sarete nuovamente sola, che riceverete oggi un piccolo regalo. Questo mi piace molto e vi sicuro anche. Ante ragione! Sarei ricoverbero, le notte prima! dove "i regali come voi, che caritate mille volte più bene.

Napovednik z zasedbo na njenem debiju

⁶ Peter Gresserov (vzdevek *Golorin*) (Moskva, 1. april 1894–Toront, 9. avgust 1981), slovenski baletnik, koreograf in režiser ruskega rodu. Kot ruski emigrant je prišel v Ljubljano, kjer je končal študij elektrotehnike. Posvetil se je gledališču. Naprej v Ljubljani od 1927 do 1946, nato v Mariboru do 1951. Po odhodu v Kanado ni več deloval v gledališču.

⁷ Demetrij Žebre (1912–1970) je bil v svojem času vodilni operni dirigent pri nas. Deloval je v Ljubljani 1936–1948 in 1958–1970, Mariboru 1949–1952 in Zagrebu 1952–1958.

⁸ Gl. pevkin seznam vlog 1946–1950 v Ljubljani. Vendar *Kapljic za ljubezen* takrat ni bilo na repertoarju. Adino je pela šele kot gostja v postavitvi iz leta 1957. (Opomba avtorja)

Ondina Otta kot Rozina leta 1946 in lastnoročni seznam njenih vlog v ljubljanski Operi

V LJUBLJANSKI OPERI SEM PELA	
OD 1946 DO 1950	
ROSSINI	- "SEV. BRIVEC" - ROZINA
DONIZETTI	- "DON PASQUALE" - NORINA
POLIČ	- "MATI JUGOVIČ" - 8. SNAHA
BIZET	- "CARMEN" - FRASQUITA
VERDI	- "TRAVIATA" - VIOLETA
MOZART	- "FIG. SVATBA" - SUZANA
GLINKA	- "IVAN SUSANIN" - ANTONIDA
PUCČINI	- "LA BOHEME" - MUZETA
DONIZETTI	- "LJUBAVNI NAPÓJ" - ADINA

Naslednja vloga, ki jo je pela prvič, je bila Musetta v Puccinijevi romantični operi *Bohemi*. Ker je bila premiera že 10. novembra 1946, ocen o predstavi, ki je bila 1. februarja 1947, ni. Rudolfa je pel Rudolf Francl, Mimi je bila Vilma Bukovec, Marcel Samo Smerkolj in Collin Friderik Lupša. Glasbeno vodstvo je bilo v rokah dr. Danila Švare, režiser je bil Hinko Leskovšek, v tistem času naš vodilni operni režiser. Že po dveh vlogah v Ljubljani je bila Ondina Otta partnerica domala vsem ljubljanskim vodilnim opernim pevcem tistega časa.

Prodor v prve vrste solistov oziroma prvakov ji je uspel 7. marca 1947. Na premieri Glinkove opere *Ivan Susanin* je pela zahtevno vlogo Susaninove hčerke Antonide. Prvič je pela pod vodstvom upravnika Opere Mirka Poliča, režiser je bil Golovin. Susanina je pel takratni prvak basist Anton Orel, Susaninovega posinovljenca Vanjo Elza Karlovac, Rudolf Francl pa je bil Antonidin ženin Sobiljin. Nastopil je skoraj ves operni ansambel. Antonido je Otta pela v alternaciji z Nado Vidmar. Postavitev je imela 18 ponovitev.

O postavitvi sta izšli oceni v Ljudski pravici in Slovenskem poročevalcu. V prvi je Ciril Cvetko zapisal: »Sopransko vlogo Antonide, Susaninove hčerke, sta oblikovali O. Otta in N. Vidmarjeva. O. Otta se je predstavila z lepim polnim, dokaj šolanim koloraturnim sopranom, v registrib lepo izravnanim, ki ga moti le nejasna vokalizacija in še ne povsem doživet odnos do vsebine besedila in celotnega dogajanja.«; v drugi je dr. Dragotin Cvetko poudaril: »Izmed ostalih vodilnih solistov naj še posebej omenim novinko na našem opernem odru. O. Otta, ki se je

predstavila tako v Ivanu Susaninu kakor že poprej v Seviljskem brivcu, je pevka z ugodnim glasovnim materialom; ta je dobro oblikovan predvsem v srednji legi in koloraturah, v višinah pa je vendarle še reček in potrebuje nadaljnje tehnično izpopolnjevanje.« To sta bili prvi oceni Ondine Otta v Sloveniji in prvi za njen nastop v operi nasploh.

Drugega maja je sodelovala na koncertu opernih arij v Unionski dvorani. Igral je orkester Radia Ljubljana, takrat še predhodnik orkestra povojne Slovenske filharmonije, dirigiral je Jakov Cipci. To je bilo njuno prvo umetniško srečanje. Zapela je arijo Rozine iz *Seviljskega brivca*, sodelovali pa so še Miro Brajnik, Samo Smerkolj in Ladko Korošec.

Ob 35-letnici umetniškega delovanja ravnatelja Opere Mirka Poliča so 1. junija 1947 krstno uprizorili njegovo opero *Mati Jugovičev*. Zaradi velikega števila vlog v operi, je ponovno nastopil skoraj ves ansambel. Otta je pela Osmo snaho Jolo, Vilma Bukovec je bila Deveta snaha Angjelija, Nada Vidmar je pela Kosovsko devojko. Dirigiral je avtor sam, režiral pa Golovin. V tej predstavi je Ondina Otta prvič sodelovala z Nado Vidmar, ženo Josipa Vidmarja.

Svoj repertoar je razširila še z vlogo Frasquite v operi *Carmen*. Nastopila je v repertoarni predstavi, ki je bila na dan njenega nastopa na sporedu že stošestič. Kot Frasquita je prvič nastopila 29. februarja 1948.

Enajstega maja istega leta je bila premiera Donizettijeve komične opere *Don Pasquale*. Ta biser komične opere je pripravil dirigent Rado Simoniti (1914–1981), režiral pa jo je Hinko Leskovšek. Posebnost te postavitve je bila, da so dirigent Simoniti, Ladko Korošec – Don Pasquale, Ondina Otta – Norina in Janez Lipušček – Ernesto vsi prvič nastopili v tej operi. V Slovenskem poročevalcu nepodpisani ocenjevalec celotno predstavo zelo na splošno pohvali in omeni dober odziv publike. Posebej izpostavi Vekoslava Janka, ki je pel Malatesto, Ondinin razsežni in prodorni glasovni material ter Koroščev prirojeni smisel za podajanje komičnih basovskih vlog. Janeza Lipuščka (razen pri naštevanju sodelujočih) posebej ne omenja. Opera *Don Pasquale* je bila za Ondino Otta prelomnica. Z vlogo Norine je dokazala, da je pevka in igralka velikega formata, kos vsaki zaupani nalogi, in to pri rosnih 24-tih letih.

Ondina Otta in Ladko Korošec v *Don Pasquale* leta 1948

Po Norini ji je vodstvo Opere zaupalo še vlogo Violette v *Traviati*, ki je postala njen zaščitni znak. S to vlogo se je proslavila v številnih evropskih in drugih opernih hišah, pela jo je okoli stokrat.⁹ V *Traviati* so prišle v polni meri do izraza vse njene kvalitete. Lep, velik in dovolj močan glas, odlična pevska tehnika in posluš, odrska pojava, kot bi jo izrezal iz Dumaseve *Dame s kamelijami*, in izreden občutek za igro, ki je prišla še posebej do izraza v tragičnih prizorih opere. Ondina Otta je kot Violetta v *Traviati* debitirala spomladi leta 1949. To je bila obnovljena postavitve te opere iz 23. decembra 1945. Režiser je bil Emil Frelj, dirigent Rado Simoniti, Peter Golovin pa je bil tokrat koreograf. V postavitvi iz leta 1945 je režiral Ciril Debevec. Predstava, ki je bila na sporedu 10. aprila 1949, je bila v napovedniku v Ljudski pravici in Slovenskem poročevalcu označena kot premiera, kar je tudi bila, na programskem listu pa kot 44. ponovitev predstave iz leta 1945. Alfreda je pel Rudolf Francl in očeta Germonta Vekoslav Janko. Na drugih predstavah *Traviate* sta bila njena partnerja v vlogi Alfreda še Drago Čuden in Miro Brajnik. Ocen v pevkinem arhivu ni.¹⁰ O

⁹ Navedba v nekem časopisnem članku, kjer pisec piše, da je pela Violetto več kot tristokrat, ne drži – pripomba avtorja po pojasnilu Ondine Otta.

¹⁰ Avtor je preiskal tudi mikrofilmske posnetke Ljudske pravice in Slovenskega poročevalca iz tistega časa, vendar ocene premiere *Traviate* ni našel.

prvem nastopu v Traviati obstaja zgodba, ki jo je pevka povedala avtorju šele po izidu knjige *Mariborske operne zvezde*. Na dan debija se je Ondina zelo slabo počutila. Imela je občutek, da Violette nikakor ne bo zmogla. Po pomoč se je zatekla k starejši kolegici Kseniji Vidali, ki se je takrat mudila v Ljubljani in je imela omenjeno vlogo pripravljeno. Vidali je Ondino začudeno pogledala in ji rekla, da sama svojih starejših kolegic nikoli ni prosila za tovrstno uslugo. Ondina se je na robu panike zatekla po pomoč in nasvet k dirigentu Samu Hubadu, ki je bil v tistem času direktor Opere. Ta jo je pomiril in ji dal neko »čudežno zdravilo«. Kaj je bilo to, ni vedela, mislila pa je, da je bil novokain. Pomagalo je in njen debi v vlogi Violette je uspel!¹¹

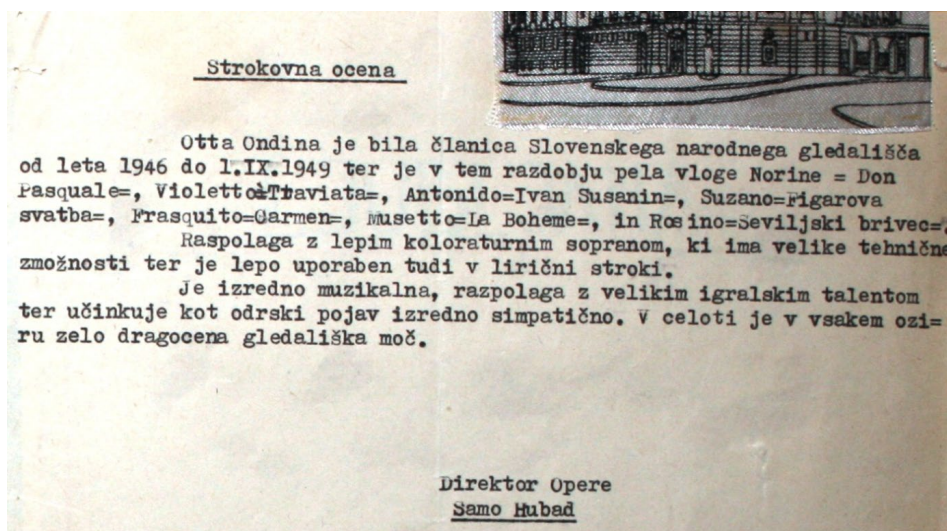
Trije prizori iz *Traviate*: Ondina Otta v 2. dejanju, z Brajnikom v 1. dejanju, z Jankom v 2. dejanju

Zadnja opera v Ljubljani, v kateri je sodelovala Ondina Otta kot članica ansambla, je bila Mozartova *Figarova svatba*. Premiera je bila 18. oktobra 1947. Kot Suzana je prvič nastopila na reprizi, ki je bila 5. februarja 1949 ob stoletnici smrti Franceta Prešerna. Proslava je bila v Operi, slavnostni govornik je bil dr. Bratko Kreft. To je bila postavitev, v kateri je tretjič sodelovala s svojo prijateljico Vilmo Bukovec. Figaro je bil Ladko Korošec, grof je bil Samo Smerkolj, grofica Milica Polajnar. Otta je pela Suzano, Vilma Bukovec pa Kerubina. Dirigiral je dr. Danilo Švara, ki je očitno bdel nad Ondinino kariero, režiral pa Hinko Leskovšek. Njena zadnja ljubljanska predstava v rednem angažmaju je bila *Traviata* 9. junija 1949. V sezoni 1949/50 ni bila več članica ljubljanske Opere.

Njene začetne težave s slovenščino v Ljubljani so hitro minile. Povedala je, da so jo vsi v gledališču neprestano popravljali, največ pa ji je pri študiju vlog v slovenskem jeziku pomagal režiser Ciril Debevec. In da ji je tistih nekaj slovenskih besed, ki jih

¹¹ Podobno se je zgodilo Valeriji Heybal pred predstavo opere *Katja Kabanova* v Firencah maja leta 1957, kjer ji je kolegica Biserka Cvejič dala »čudežno zdravilo«, ki ji je zelo pomagalo. Po predstavi pa ji je povedala, da ji je dala aspirin, vse ostalo pa je bila psihologija. (Košir, *Valerija Heybal, pozabljena slovenska primadona*, 2017)

je znala v tržaškem narečju, bolj škodilo kot koristilo. Vendar je zmogla tudi to. V svoji karieri se je odlično naučila slovensko, kar je pokazala tudi kot dramska igralka v Kreftovih *Kranjskih komedijantih* v Mariboru. Samo Hubad, direktor Opere, ji je ob odhodu napisal zelo lepo priporočilo, to, da je zapustila Ljubljano, pa je bila velika škoda za ljubljansko Opero. Do prihoda v Maribor je tam velikokrat gostovala. Ko je postala članica mariborske Opere, pa so povabila iz prestolnice povsem usahnila. Po letu 1958 so jo povabili le še enkrat, in sicer k *Traviati*, ko je bila Nada Vidmar na gostovanju v tujini.

Hubadovo mnenje o pevki

Svobodna umetnica: 1950–1957

1950

Od odhoda iz Ljubljane pa vse do rednega angažmaja v mariborski Operi je Ondina Otta delovala kot svobodna umetnica. Iz Ljubljane se je najprej vrnila v Trst. Po podatkih iz pevkinega arhiva in podatkih, ki so v Slovenskem gledališkem inštitutu (SLOGI) v Ljubljani, jeseni leta 1949 ni nastopala. Njen prvi nastop leta 1950 je bil v Trstu na 1. koncertu iz cikla desetih, ki jih je priredila tržaška Ljudska univerza (Universita Popolare – Trieste). Koncert je bil 1. marca v dvorani C. C. A. Na sporedu so bila sakralna dela W. A. Mozarta. Otta je nastopila v motetu za sopran in orkester *Exsultate, jubilate*, KV 165 in kot sopran v solo kvartetu v *Kronski maši* za

soliste, zbor in orkester, KV 317. Dirigent je bil njen profesor Luigi Toffolo. Kritike so bile odlične.¹² Po tem koncertu je do konca sezone 1949/50 gostovala v Ljubljani pri *Traviati*¹³ in *Don Pasqualu*.

Tretjega oktobra 1950 je Ondina Otta debitirala na odru v Trstu. V dvorani Teatra Verdi je Luigi Toffolo kot predsezonsko predstavo pripravil Mozartovo opero *Così fan tutte*. S pretežno mladimi pevci, ki so bili njegovi učenci, mu je uspelo ustvariti skoraj idealno uprizoritev. Ob Ondini, ki je pela Despino, so nastopili še Mariello Cortis, Silvio Maionica, Giuliana Fontanelli, Lidia Bonetti in Mario Albini. Od naštetih pevcev je najbolj znan basist Silvio Maionica, ki je pozneje sodeloval z velikimi pevci svojega časa pri snemanju oper, v katerih je pel srednje in manjše basovske vloge. Predstavo je režiral Oskar Wäterlin, takrat direktor Züriškega studia Neues Schauspielhaus. Igral je orkester Tržaške filharmonije. O tej predstavi je ohranjenih več ocen. Ocene v časopisih Giornale di Trieste, Messaggero Veneto, Corriere, L'unità in Primorski dnevnik zelo hvalijo Toffola in njegov trud z mladimi pevci. Vsi so pohvalili Ondinino briljantno in lahkotno upodobitev Despina, ki je bila prepričljivi Mozartov lik. Nastop v tej predstavi je bil lep uspeh in spodbuda za našo umetnico. Še posebno dobro oceno o njenem nastopu je napisal ocenjevalec v tržaškem Le ultime notizie: »*Izjemen uspeh je v Così fan tutte dosegla Ondina Otta. S harmonično in instinktivno zmogljivostjo in izkušnostjo je prodirala v mozartovski slog, vedno briljantno pripravljena na vsak takt in gibčna v spreminjanju te mnogoobrazne vloge.*«¹⁴

Novembra je bila ponovno v Ljubljani: 22. in 24. novembra je gostovala v *Traviati*. Dvaindvajsetega je bil njen partner Drago Čuden. Štirindvajsetega je namesto Simonitija dirigiral Leskovic, Alfred je bil Lipušček, oče Germont na obeh predstavah pa Karlo Kamušič, gost iz Maribora. Šestega decembra je gostovala v *Don Pasqualu*, zasedba je bila standardna.

Tretjega decembra je prvič gostovala v Mariboru. Najbrž jo je povabil Žebrè, ki je bil takrat direktor mariborske Opere. Gostovala je v *Seviljskem brivcu*, Almoviva je bil Lipušček, Bartolo Jože Sikyta, Basilio Danilo Merlak, dirigiral je Žebré. Tudi tega

---

¹² Nepodpisani ocenjevalec je zapisal, da je za motet *Exsultate, jubilate* potreben sopran z virtuozno tehniko. Ondina Otta je s svojim lepim svetlim glasom (soprano leggero) nalogo izvrstno opravila. Pohvalil je tudi njeno sodelovanje v *Kronski maši*. V tržaškem časopisu Corriere, z dne 3. marca 1950, je ocenjevalec napisal, da je bila Ondinina izvedba *Exsultate, jubilate* veličastna.

¹³ Enaindvajsetega marca, 28. aprila, 24. in 26. maja 1950 je pela v *Traviati*. Njeni partnerji so bili Francel, Brajnik, Čuden, Janko in Smerkolj. V *Don Pasqualu* je gostovala 13. in 27. aprila, zasedba je bila enaka kot na premieri maja 1948.

¹⁴ Vsi prevodi iz časopisov so delo avtorja.

Brivca je režiral Golovin, ki je bil takrat angažiran v Mariboru. Ponovno je gostovala še 10. decembra, prav tako v *Brivcu*. Kdo je bil Figaro se iz nerodnega programskega lista, ki za točno določeno predstavo navaja še alternacije, ne da razbrati. O gostovanju 3. decembra je poročal tudi mariborski Vestnik, in sicer, da se je Lipušček pravkar vrnil z gostovanja na Dunaju in da sta bila na predstavi tudi minister zvezne vlade Franc Leskošek in lokalni politik Vlado Majhen.

★ **SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU**

Nedelja, 10. decembra 1950, ob 20. uri **izven**

Gostovanje sopranistke Otte Ondine iz Trsta in tenorista ljubljanske Opere Lipuščka

ROSSINI:

SEVILJSKI BRIVEC

komična opera v dveh dejanjih.

Napisal po Beaumarchaisu CESARE STERBINI — Prevedel: NIKO STRITOF
 Scenograf: JOŽE IPAVIČ Režiser: ING. PETER GOLOVIN

Dirigent: DEMETRIJ ZEBRE

O S E B E :

Grof Almaviva	Janez Lipušček k. g.
Figaro, njegov brivec	Karlo Kamušič, Vlado Dolničar
Dr. Bartolo	Jože Sikyta
Rosina, njegova varovanka	Otta Ondina k. g.
Marcelina, njena vzgojiteljica	Ada Thumova, Mija Vidičeva
Basilio, učitelj glasbe	Danilo Merlak
Fiorello, Bartolov sluga	Aleksander Kovač
Oficir mestne straže	Ludvik Sterle
Notar	Ivan Regent

Godci, vojaki, mestna straža

Inspicent: Fanči Ponikvarjeva Lasuljar: Pero Kraševac
 Razsvetljava: Jože Heřman Odrski mojster: Ivan Matejek

Kraj in čas dejanja: Sevilla, sredi 18. stoletja

Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do 12.30 in od 18. do 20. ure. Ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstave.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Programski list za prvo gostovanje v Mariboru

1951

Januarja 1951 je odpotovala v Švico, kjer je bilo v Lausanni tekmovanje mladih opernih pevcev. Tekmovanje je bilo scensko, da so lahko ti pokazali tudi svoje igralske sposobnosti. Ondina Otta je na finalnem večeru nastopila z arijo Norine iz *Don Pasquala* in arijo iz Mascagnijeve opere *Prijatelj Fric*. V kategoriji lirskih sopranov je zasedla prvo mesto. To tekmovanje je usodno zaznamovalo njeno nadaljnjo umetniško pot. O njenem uspehu so poročali švicarski in tržaški časopisi, pa tudi Nino Uršič v mariborskem Vestniku. Tekmovanja se je udeležil tudi Ondinin škedenjski rojak Danilo Merlak, ki je na tekmovanju prejel diplomu.

Po zmagi se je povezala z milansko agencijo Ansaloni, ki je nato do leta 1965 skrbela za njeno kariero. Agencija Ansaloni ji je organizirala mnogo avdicij in priskrbela tudi več zelo dobrih sodelovanj v postavitvah v različnih opernih hišah po Evropi in Afriki. Med drugim tudi dve turneji, ki ju je soorganizirala milanska Scala. Ena je bila v Hamburgu in Düsseldorfu, druga pa v Afriki, kamor je odpotovala s celotnim ansamblom Scale. S tem se je začelo obdobje potovanj Ondine Otta, zaradi katerih se je pozneje preselila v Milano, da je bila bližje svoji agenciji.

Petindvajsetega januarja 1951 je v Ljubljani pela Norino v *Don Pasquale*. V začetku februarja je nastopila v *Bohemih* kot Musetta v Bielli.¹⁵ Ocene za predstavo in njen nastop so bile odlične. Mimi v tej postavitvi je bila slovita Magda Olivero,¹⁶ ki je svoji mladi kolegici poklonila sliko s posvetilom.

Portret Magde Olivero s posvetilom Ondini

Zasedba za *Così fan tutte*. Za vlogo Despina je napisana Alda Noni. Vir: <http://www.archivistoricolafenice.org>

¹⁵ Biella je središče istoimenske pokrajine v deželi Piemont.

¹⁶ Magda Olivero (1910–2014). Sam jo žal poznam le s plošč. V svojem času je bila vodilna italijanska sopranistka, specialistka za nežne Puccinijeve operne like.

Le nekaj dni za tem je v beneškem gledališču Teatro la Fenice¹⁷ pela Despino v treh predstavah opere *Così fan tutte*. V zadnjem trenutku je zamenjala slovito Aldo Noni (1916–2011), svojo tržaško rojakinjo. Fiordiligi je bila Sena Jurinac, Guglielmo je bil Erich Kunz, dirigent pa Vittorio Gui. To je bila družba samih vrhunskih umetnikov tistega časa. Predstave so bile 14., 16. in 18. februarja. V časopisu *Il Gazzettino* je 19. februarja izšel kratek zapis o tej predstavi, ki pa je tako slabo ohranjen, da ni primeren za objavo. Le dober mesec pozneje je imela koncert na Radiu Trst.

Šestega junija je sodelovala na prireditvi, ki je bila v gledališki dvorani C. R. D. A. in posvečena petdesetletnici Verdijeve smrti. Do prireditve je prišlo na pobudo slovitega baritonista Carla Tagliabueja. Datum 6. junij je bil pozen, saj je Verdi umrl 27. januarja. Ondina Otta je nastopila z arijo *Violette* in v duetu iz drugega dejanja *Rigoletta* s pozneje zelo cenjenim tenorjem Ferrandom Ferrarijem, ki je bil pogosto partner Magde Olivero. V različnih mestih tržaške pokrajine je bilo več koncertov. Na enem je nastopil tudi Ondinin sošolec Tržačan Piero Cappuccilli, pozneje baritonist svetovnega slovesa.

Petega avgusta je gostovala v toskanskem mestu San Gimignano kot Rozina v *Seviljskem brivcu*. Figara je pel takrat že slavni baritonist in specialist za to vlogo Gino Bechi (1913–1993), partner največjih pevcev tistega časa, med drugim tudi Marie Callas (1923–1977). Bechi se z Ondino Otta, ki je bila zanj popolna neznanka, ni pogovarjal. Pel je, čeprav odlično, kar mimo partnerjev, samo za občinstvo. Po odlično odpeti ariji Rozine, ko je Ondina Otta dobila gromovit aplavz, je kar med aplavzom stopil k njej in ji zašepetal na uho: »Čestitam ti, mala! Od kod, za božjo voljo, si se pa vzela?«¹⁸ Seveda je pevka dobila za svoj nastop odlične ocene, v katerih so ji priznali velik delež za izjemen uspeh te predstave.

San Gimignano je majhno mesto med Firencami in Sieno, znamenito po svojih zvonikih. V časopisu San Gimignano je ocenjevalec o Ondinini Rozini zapisal: »... povsem sveža Rozina z blagim glasom, ki se lahkotno vzpenja in upogiba v neprestanih koloraturah, je bila Ondina Otta, ki je občinstvu v pričakovanih trenutkih briljantno podala svojo vlogo. To je bil tekoč in bister slap, ki je vzbujal pričakovanje in prepričanje ...«.

---

¹⁷ Tu se je Ondina Otta prvič dotaknila zvez. Gledališče la Fenice je ob milanski Scali, rimski Operi in gledališču San Carlo Neapelj eno od vodilnih italijanskih opernih gledališč. Nastopati v takem gledališču v glavni vlogi je čast in privilegij najboljših opernih pevcev.

¹⁸ Po pripovedi Ondine Otta.

Ondina Otta in Gino Bechi v *Seviljskem brivcu* in Bechijeva slika s posvetilom Ondini

Devetega oktobra je v švicarskem letoviškem mestu Luganu sodelovala v predstavi *Bobemi*. Mimi je bila Elisa Farroni,¹⁹ Rudolf Jose Soler, Ondina Otta je pela Musetto. Ocenjevalec v *Corriere Ticinese* je na prvo mesto postavil Farronijevo in Solerja, o Ondini pa je napisal, da je bila muhasta Musetta, ki je pela zelo slikovito.

Sedmega decembra je pela Norino v *Don Pasqualu* v Trentu, kjer se je zbralo nekaj odličnih pevcev, ki jih je vodil izvrstni dirigent Ino Savini. Ernesto je bil mladi Juan Oncina, poznejši zvezdniški lirski tenor, začetnik prevlade španskih tenorjev v opernem svetu, ki je trajala vse do konca 20. stoletja. V časopisu *Alto Adige* je ocenjevalec, ki se je podpisal s psevdonimom Arce, napisal, da je bila Ondinina Norina srečna upodobitev te vloge. Že dan za tem je bila v Trevižu (Treviso). V predstavi *Bobemi* je debitirala kot Mimi. Ohranjene so ocene iz treh časopisov (*Il Gazzettino*, *Rassegna*, *L'Avvenire d'Italia*). Ocenjevalci so pohvalili tenorista Nina Scattolinija in Ondino, ki da sta pela in igrala s strastjo in ustvarila življenjska lika. Oba sta dobila aplavz na odprti sceni (to je bilo v času, ko se ni ploskalo za vsako figo, kot je to običaj danes, op. pisca). O Ondini so zapisali, da je bila nežna, pa vendar polnokrvna Mimi. Predstava je bila v mestnem gledališču, dirigent je bil odlični Giuseppe Podesta. S to predstavo se je končalo zelo uspešno in obetajoče prvo leto svobodne umetnice Ondine Otta. Sodelovala je z vrhunskimi umetniki tistega časa.

---

¹⁹ Elisa Farroni (1880–1969), v svojem času zelo cenjena pevka v Italiji. Jose Soler (1904–1999), španski tenor. V letih pred in po drugi svetovni vojni je bil eden vodilnih dramskih tenorjev svojega časa. Na višku kariere so ga primerjali s Carusom.

1952

Leto 1952 se je začelo z gostovanjem v tedanji Jugoslaviji. Najprej je 17. in 24. februarja gostovala v Ljubljani v dveh predstavah *Traviate*. Iz Ljubljane je odpotovala v Beograd, kjer se je srečala z Valerijo Heybal, svojo prijateljico iz ljubljanskih dni. Heybalova je bila takrat naša najpomembnejša operna umetnica, ki je januarja 1948, sita ljubljanskih spletk in očitkov, Ljubljano zapustila in bila do upokojitve primadona beograjske Opere. Ondina Otta je tam 29. februarja pela Violetto, in to z velikim uspehom. Njen partner je bil Aleksandar Marinković, odlični Herman na posnetku *Pikove Dame* s Heybalovo in ansamblom beograjske Opere za angleško Decco. Marca je nastopila še kot Rozina v *Brivcu*, v Politiki pa je 27. marca izšla ocena obeh predstav, kjer je med drugim zapisano, da »Ondina Otta spada v vrsto tistih redkih koloraturno-lirskih sopranov, za katere sta karakteristična oba epiteta: Otta ima labko, kristalno čisto, biserno in virtuozno koloraturno tehniko, poleg tega prijetno obarvan izrazni lirski srednji register. Njena operna umetnost je sinteza izrazitega individualnega talenta ter velikih, sijajnih tradicij italijanske pevske in operne kulture. Precizni vokalni instrument se čutno rojeva iz pulza in duha muzike, razvija se, raste, pride do vrhunca in preneha z muziko. In ta intimna povezanost igralskega in pevsko-muzikalnega izraza je dala njenima kreacijama Violette in Rozine izjemen čar«.

Marca je prvič gostovala v Zagrebu. Najprej kot Mimi v *Bobemih* in nato še kot Norina v *Don Pasqualu* (11. marca). Obakrat so bili njeni partnerji Mariborčan tenorist Noni Žunec, Vladimir Ruždjak, Gregor Radev in dirigent Mladen Bašić. Več o tem gostovanju ni znano. Je pa bil to začetek dolgotrajnega sodelovanja med njo in zagrebško Opero, ki je trajalo vse do leta 1970. Ob povratku se je ustavila še v Ljubljani, kjer je 22. marca pela Violetto v *Traviati*.

Naslednji podvig je uspel Ondini na radijskem koncertu v živo na Radiu Trst RAI III ob spremljavi Gullia Viozzija, Mariborčanom znanega avtorja opere *Alamistakeo*. Izvajala je pesmi Respighija in Pizzettija ter tri pesmi Viozzija. Ocenjevalci so pohvalili pevkin briljantni način podajanja samospenov in visoko pevsko-vokalno tehniko. Pohvalili so tudi spremljevalca Viozzija.²⁰

---

²⁰ Na RTV Slovenija hranijo nekaj posnetkov pesmi iz Schubertovega cikla *Lepa mlinarica* z Ondino Otta, ki pa so zelo redko na sporedu. Zaradi zaposlenosti z opero se na žalost ni dovolj posvetila tudi koncertnemu petju.

Drugega oktobra je kot Violetta prvič gostovala v Sassariju na Sardiniji v Teatru Verdi. Njeni partnerji so bili tenorist Agostino Lazzarini, baritonist Giovanni Fabbri in dirigent Giuseppe Antonicelli. O predstavi sta ohranjeni dve oceni. Povzemam del ocene v La Nuova Sardegna: »Protagonistka je bila Ondina Otta, ki je z izbranim umetniškim čutom obvladovala upogljivi in izraza polni glas. Čudovito je pri njej, da po uspehu težkega prvega dejanja ni popustila v izrazu, pač pa je celotno opero podala v pevskem in igralskem slogu, kot je želel sam Verdi. Inteligentna interpretacija in lepi glas Ondine Otta daje pečat tej čudoviti Violetti. Občinstvo je po vsakem dejanju zahtevalo, da se mu je umetnica približno petnajstkrat poklonila.«

Osmega oktobra je prav tako v Sassariju sodelovala v postavitvi opere Carla Jachina²¹ *Giocondo e il suo re* (Giocondo in njegov kralj). To malo znano delo je danes pozabljeno. Ondina Otta je pela vlogo Fiammette in bila zanjo nagrajena s pohvalo ocenjevalcev. Kot zanimivost naj omenimo še to, da je v vlogi Greca nastopil tenorist Piero de Palma (1916), dolgoletni pevec srednje velikih vlog na večini posnetkov italijanskih oper mnogih producerskih hiš v drugi polovici 20. stoletja, in kot tak dober znanec ljubiteljev opere.

Domnevno oktobra sta imeli Ondina Otta in Damjana Bratuž, pianistka iz Gorice, koncert v tržaškem Avditoriju. Bratuževa je imela samostojni recital z deli Chopina, Schumanna, Musorgskega in Griega. Otta je pela pesmi Rahmaninova, arijo Marceline iz Beethovnovne opere *Fidelio* in pisemski prizor Tatjane iz *Evgenija Onjegin*a P. I. Čajkovskega. Na klavirju jo je spremljal dr. Gojmir Demšar. V oceni, ki je izšla v Primorskem dnevniku v Trstu, sta bili obe umetnici pohvaljeni, še posebej njuna topla in doživeta interpretacija del, ki sta jih izvajali.

1953

Dvanajstega februarja 1953 je Ondina Otta prvič sodelovala s slovitim romunskim dirigentom nemškega rodu Ottom Ackermannom (1909–1960). V Theatru Royal Liège v Belgiji je v skupini Marise Morel pela vlogo Fiordiligi v *Così fan tutte*. V dolgovezni oceni, ki je v pevkinem arhivu, se ocenjevalec izgublja v razglabljanju o Mozartu in podobnem, o sami izvedbi pa ne pove dosti. Pomudi se pri Despini, ki

---

²¹ Jachino Carlo (1887–1971), italijanski skladatelj dirigent in profesor. Avtor več scenskih in koncertnih del je opero *Giocondo e il suo re* napisal leta 1924. Libretist je za libreto uporabil XXVIII. pesnitev *Besni Roland*.

jo je pela Marisa Morel,²² Ondino Otta pa odpravi le z ugotovitvijo, da se je čudovito ujela s partnerji, predvsem z Morelovo. Zelo pa pohvali Ackermanna in njegov način izvajanja Mozarta.

V začetku marca je Ackermann pripravil *Così fan tutte* v Avignonu v Franciji. Predstava je bila 4. marca. Ackermann je pripeljal s seboj zasedbo iz Lièga, le Dorabella je bila Lidia Bonnetti. Ponovno sta skupaj nastopili Ondina Otta in Marisa Morel. V ocenah, ki so predstavo označili kot zmago šarma in talenta, je Morelova deležna največ pozornosti. Vendar so dobre ocene tudi za obe drugi pevki, Ondino Otta, ki je bila Fiordiligi, in Lidio Bonnetti, ki je pela Dorabello, ter ostale izvajalce z Ackermannom na čelu.

Tretjega aprila je nastopila kot Violetta v Bellunu, glavnem mestu pokrajine Belluno v deželi Benečiji. V oceni, ki je ohranjena, kritik najbolj pohvali Ondino Otta in v dolgovznem tekstu pove vse, kar je o njenih kvalitetah že znano. Pohvali tudi tenorista Maria Zecchinija, ki je pel Alfreda. Dirigent je bil sloviti Nello Santi, takrat šele na začetku svoje uspešne kariere, star komaj 22 let.

Tridesetega aprila je prvič gostovala v Lizboni. V ogromni dvorani Coliseu, ki sprejme nekaj tisoč obiskovalcev, je nastopila kot Violetta v *Traviati*. Uspeh pri publiku in ocenjevalcih je bil izreden. Čeprav je bil Alfred tenorist Nino Scattolini, ki je malo pred tem z ansamblom Dunajske opere pod vodstvom Argea Quadra posnel Puccinijevo *Tosco* in bil takrat zelo cenjen umetnik, ga je Ondina Otta v celoti zasenčila. V štirih ocenah, ki so v njenem arhivu, jo vsi ocenjevalci gostobesedno kujejo v nebo. Hvalijo njeno muzikalnost, odlično petje, igro in pojavo. Ocenjevalec v listu *Espetaculos* je zapisal: »*Traviata: kako bi bilo na primer mogoče dodeliti to vlogo pevki, ki ne bi imela vseh odlik, ki jih vloga zahteva: osebnost, lep glas, izenačenje v tonu, lepo barvo in šolo bel canta! Otta je bila v tej izvedbi, ki smo jo slišali, vedno na prvem mestu. To je resnično velika pevka!*« Oče Germont je bil baritonist Roberto Armaroli, dirigent pa Ino Savini.

V začetku maja je bila ponovno v Lizboni. Nastopila je kot Nedda v *Glumačih* R. Leoncavalla, prav tako v dvorani Coliseu. Najverjetneje je bil to njen prvi nastop v tej vlogi. V enem od časopisov je bila objavljena vest, da bo v *Glumačih* nastopila »velika sopranistka« Ondina Otta. Cania in Turidda je pel tenorist Salvatore Lisitano,

---

²² Marisa Morel (1914–1959), italijanska sopranistka. Med leti 1938–1940 je bila članica Metropolitanske opere, po letu 1941 je nastopala v Evropi, delala je z dirigenti, kot so Böhm, Ansermet in Ackermann, ter velikimi pevci svojega časa.

dirigiral je Ino Savini.²³ V oceni iz ohranjenega arhiva piše, da je kot nagrado za svojo interpretacijo po ariji dobila aplavz na odprti sceni. Ob tej priložnosti, kot je povedala sama, je vskočila tudi v eno predstavo *Wertherja*, v kateri je morala na hitro zamenjati pevko, ki je pela vlogo Zofije.

Junija se je udeležila tekmovanja popevk v Benetkah. Za nagrado je dobila plaketo z zlatim beneškim levom. Ob tej priložnosti se je srečala z veliko sopranistko Toti Dal Monte. Po Benetkah je v Torinu sodelovala pri postavitvi komične opere Charlesa Lecocqa²⁴ *Hčerka gospe Angot* (*La fille de madame Angot*). Pela je glavno vlogo Clarette. Predstava je bila v Teatro Regio in to ni bila edina postavitev tega dela v Torinu. Leta 1952 so jo izvedli in posneli z orkestrom RAI Torino, vendar v drugi zasedbi, kot je bila ta, pri kateri je sodelovala. V oceni, ki je izšla v časopisu L'Unità, piše, da je bila Ondina Otta nepozabna Claretta, v oceni v časopisu La Gazzetta del Popolo pa je poročevalec samo naštel nastopajoče.

Avgusta je gostovala v letoviškem kraju Salsomaggiore, kjer so znane terme s slano vodo z bromom in jodom. V Teatru Nuovo je 11. in 16. avgusta nastopila kot Violetta. Dirigiral je takrat že zelo cenjeni Mario Bragio.²⁵ V predstavi 11. avgusta je bil njen partner tenorist Antonio Nardeli (1920–2005), oče Germont je bil Giovanni Fabbri. Oba pevca sta bila v tistem času zelo cenjena. Na predstavi 16. avgusta je Alfreda pel tenorist Mario Zecchini, očeta Germonta pa baritonist Angelo Gilardoni. Ocenjevalec te predstave v časopisu Il Nuovo Corriere posebej poudari izredno liričnost in dramatičnost Ondinine kreacije, še posebej v romanci »Amami, Alfredo« na koncu drugega dejanja. Tenorista samo omenja, pohvali pa Gilardonija.

Četrtega septembra je prav tako v Teatro Nuovo nastopila še v Mascagnijevi operi *Prijatelj Fric* (*L'amico Fritz*). Za to predstavo je dobro ohranjen programski list. Sodelovala sta zbor in orkester Teatra Regio de Parma (najbrž tudi na obeh *Traviatah*). Ondina Otta je pela vlogo Suzel, Fric je bil tenorist Luigi Pontiggia, solist milanske Scale, dirigent pa Renzo Martini.

---

²³ Ino Savini (1904–1995), italijanski dirigent. Po letu 1953 je deloval na Portugalskem, nato na Švedskem in Češkem. Bil je cenjen interpret operne in simfonične glasbe.

²⁴ Alexandre Charles Lecocq (1832–1918), francoski skladatelj oper in operet. Napisal je več kot 30 oper in več kot 10 operet. Danes je poznan kot avtor komične opere v treh dejanjih *Hči gospe Angot*, ki je bila krstno izvedena 4. decembra 1872 v Bruslju. Poleg nje se je na odrih ohranila še opera *Giroflé-Girofla*.

²⁵ Mario Braggio (1915–1997), v tistem času v Italiji pomemben operni dirigent.

V organizaciji agencije Stagone Sauter-Falbriard v Hamburgu in Düsseldorfu je v opernih hišah obeh mest nastopila kot Musetta v *Bohemih*. Soorganizator gostovanja je bila milanska Scala. Ocena ene od predstav je ohranjena. O Ondini Otta so zapisali, da je bila njena Musetta zadetek v polno, o predstavi pa, da je bila umetniški vrhunec sezone. Rudolfa je pel Ferrando Ferrari, Mimi je bila Nora de Rosa.

Bohemi v Nemčiji 1953

Ondina Otta in Checca

1954

V začetku leta 1954 je bila Ondina Otta v Trstu, kjer je sodelovala pri prvi uprizoritvi opere Riccarda Zandonai²⁶ *Ljubezenska farsa* oziroma *La farsa amorosa*. Premiera je bila 4. februarja, ponovitve pa 6., 7. in 11. februarja. Dirigiral je Argero Quadri (1911–2004), prvokategornik med italijanskimi opernimi dirigenti. Ondina Otta je pela glavno vlogo Lucije. Tržaška časopisa *Le Ultime Notizie* in *Corriere di Trieste* sta o dogodku obširno poročala. V *Le Ultime Notizie* so o Ondininem nastopu med drugim napisali: »Ondina Otta je zelo cenjena pevka zaradi izredno kultiviranega glasu in enkratnega stila, ki ji dovoljuje, da se spoprime z najrazličnejšimi stili v glasbi in to ji zagotavlja zmagovit uspeh. Mnogokrat so bile dokazane tudi njene enkratne sposobnosti na področju komorne

²⁶ Riccardo Zandonai (1883–1944), italijanski skladatelj. Bil je Mascagnijev študent na konservatoriju v Pesaru. Njegovo najbolj znano delo je opera *Francesca di Rimini*, prvič uprizorjena v Torinu leta 1914. *La farsa amorosa* iz leta 1933 je bila prvič uprizorjena v Rimu. Puccini ga je prosil, naj po njegovi smrti dokonča opero *Turandot*, vendar je to preprečil Puccinijev sin.

glasbe. Včeraj zvečer je podala lik Lucije z veliko muzikalno inteligenco in bistroumno scensko domiselnostjo.«²⁷

Nastop v tej operi je bil njen prvi nastop z ansamblom Teatra Verdi. V Trstu je nastopila še v treh operah, vendar o tem pozneje.

Marca je petkrat gostovala v Mariboru. V *Traviati* 23., 28. in 30. marca, v *Bobemih* pa 12. in 25. marca. Vlado Golob je v Večeru objavil oceno vseh petih predstav. Ob naštevanju Ondininih vrlin je zelo pohvalil dirigenta Janeza Komarja, ki je vskočil pri *Bobemih*, in Jakova Cipčija, ki je dirigiral zadnji dve predstavi *Traviate* in zamenjal zelo nerazpoloženega Heriberta Svetela, ki je vodil prvo predstavo *Traviate*. Njen tenorski partner v obeh predstavah je bil Jernej Plahuta. V Večeru so pevko tudi na kratko predstavili in omenili njen nedavni uspeh v Trstu, kjer je pela v Zandonaijevi *Ljubezenski farsii*.

Četrtega aprila je gostovala v Ljubljani, kjer je nastopila v *Traviati*. Tokrat sta bila njena partnerja tenorist Gašper Dermota, brat Antona Dermote, prvaka dunajske Opere, in baritonist France Langus.

Dva dni pozneje je prvič gostovala na Reki – prav tako v *Traviati*. Alfred je bil Jernej Plahuta, takrat prvi tenorist mariborske Opere. Ondina Otta in Plahuta sta do konca svojih karier skupaj nastopila še velikokrat. Največkrat v *Prodani nevesti* in *Gorenjskem slavčku*. Le dva dni pozneje, 8. aprila, je na Reki nastopila še kot Rozina v *Brivcu*. Predstavo je režiral Milan Pihler, ki je pel tudi vlogo Don Bazilija. Pihler (1897–1881) je bil takrat še vedno na vrhuncu svojih umetniških moči.

Enaindvajsetega aprila je pela Mimi v beograjski Operi, nato pa je odpotovala v Skopje, kjer je gostovala v *Traviati* in *Brivcu*. V Skopju se je srečala z Lovrom Matačićem,²⁸ ki je takrat Skopje, kamor je bil kazensko premeščen, že zapustil, in je bil na začetku svoje druge velike mednarodne kariere. *Traviato*, ki jo je po pripovedovanju gospe Ondine dirigiral, je tudi režiral. Več podatkov o tem, razen tega, da je bila predstava 5. maja, ni najti. Sedmega maja je v Skopju gostovala še kot Rozina v *Seviljskem brivcu*, ki ga je režiral srbski režiser Jovan Putnik (1913–1983).

---

²⁷ O tej postavitvi obstaja tudi anekdota o dogodivščini s štirinogo odrsko kolegico Checco, ki jo lahko preberemo na koncu besedila.

²⁸ Lovro Matačić (1899–1985), hrvaški dirigent svetovnega slovesa. Matačić je bil največji dirigent z ozemlja nekdanje Jugoslavije. Bil je specialist za nemško romantiko in Čajkovskega, enako dober kot operni in simfonični dirigent. Njegove interpretacije so bile vedno sveže, kot da bi vsako skladbo izvajal prvič.

Ondina Otta kot Mimi.

Lovro pl. Matačić

Dvajsetega maja je prvič gostovala v Sarajevu. Najprej v *Traviati*, dva dni za tem pa še v *Don Pasqualu*. *Traviato* je dirigiral Ivo Štajcer, kdo sta bila Germonta, ocenjevalec Đurić ne navaja. V *Don Pasqualu* je bil Ernesto Noni Žunec, nastopila sta še Mirko Janić in Milivoj Bačanović, dirigent je bil Mladen Pozajić. Ocenjevalec Đurić je Ondinino Violetto zelo pohvalil v posebnem članku v časopisu *Oslobođenje*, ki je izšel 21. maja. Med drugim piše: *»Prvi nastop gostje iz Trsta je požel ogromno pozornosti.. Takoj moramo poudariti, da je gostja to pozornost v polni meri opravičila. Njena interpretacija popularnega Verdijevega lika je v pravem pomenu besede kreacija. Otta razpolaga s popolnim znanjem pevske tehnike. Njeno petje temelji na izredni dibalni tehniki, ki ji omogoča obvladovati čudovito obarvan, malo temnejši sopran in dramske kolorature. In ne samo to: tehnika, ki jo lahko brez dvoma imenujemo popolno, omogoča umetnici, da v svoji pevski interpretaciji kot v fraziranju izvaja tako impresivne crescende ali pa do kulminacije pretresljive piane. No, poleg vseh vrlin, vezanih na pevske kulturo, Ondina Otta dopolnjuje svojo kreacijo, ustvari jo popolno in v celoti zrelo s svojo igralsko interpretacijo. Njena Violetta je dokaz, kako je tudi igra pomembna komponenta za dosego velike kreacije ...«.* Đurića je nastop Ondine Otta očitno zelo prevzel. Ni pa njegova ocena nič drugačna od mnogih drugih, ki jih je za Violetto dobila naša umetnica.

Iz pisma, ki ga je 26. maja iz Sarajeva pisala prijatelju in mentorju Cirilu Debevcu, je razvidno, da je v tem času gostovala še v Subotici in Novem Sadu, v Beogradu pa je pela še po enkrat v *Traviati* in v *Rigolettu*. Z beograjsko Opero se je dogovarjala za

stalni angažma. Pogodbo naj bi podpisala 27. junija, ko bi tam gostovala v *Don Pasqualu*. Vendar do podpisa pogodbe ni prišlo. Je pa 11. junija v Dubrovniku pela Gildo v *Rigolettu* in pozneje še Norino v *Don Pasqualu*.

V drugi polovici julija je bil v Teatru Verdi koncert Tržaške filharmonije, ki ga je vodil Luigi Toffolo. Na sporedu je bila Mozartova *Simfonija v g-molu*, KV 550, Lisztov *Klavirski koncert št. 1* in Debussyjev oratorij iz leta 1884 *Prilika o izgubljenem sinu* (*L'enfant prodigue*) za sopran, tenor in orkester. Ohranjeni sta dve oceni. V obeh ocenjevalca opažata in pohvalita iskreno izvedbo ter kultivirano koncertno petje Ondine Otta.

Sedemindvajsetega avgusta je bila znova v letovišču Salsomaggiore, kjer je nastopila kot Micaela v Bizetovi *Carmen*. Carmen je bila Mafalda Masini, članica milanske Scale, kjer je pela srednje in manjše vloge, Don Joseja je pel Vasco Campagnano, Escamilla pa baritonist Otello Bersellini, tudi član milanske Scale, kjer je v sezoni 1962/1963 enkrat zamenjal Alda Protija v vlogi Rigoletta. Nastopila sta še zbor in orkester Teatra Regio di Parma. Dirigiral je Giuseppe Podesta. V *La Gazzetta di Parma* so napisali, da je bila Ondina Otta optimalna Micaela.

Iz pisma, ki ga je iz Trsta 1. septembra pisala Cirilu Debevcu, je razvidno, da je avgusta v San Remu pela v operi Oskarja Straussa *Ein Walzertraum* (*Sogno d'un valzer*) in doživela velik uspeh.

Šestega in 7. oktobra je v Zürichu pela Neddo v *Glumačih*. V gledališču Kongresshausbühne so izvajali popularni dvojček *Cavalleria rusticana* in *Glumači*. Kot zanimivost naj omenim, da je Turidda pel Attilio Planinšek. Ocen za to predstavo ni.

Čez nekaj tednov, konec oktobra, je v Bellunu ponovno pela Neddo. V oceni, ki je izšla v časopisu *Il Gazzettino* 30. oktobra, se ocenjevalec spomni Ondine kot Violette in aplavzov, ki jih je bila deležna aprila 1953. Za njeno kreacijo Nedde pa pravi, da je bila pevsko in igralsko nesporno odlična.

Konec leta je bila v Bologni. V dvorani Bossi konservatorija G. B. Martinija je bila od 26. decembra 1954 do 6. januarja 1955 sezona komorne opere. Ondina Otta je sodelovala v Rossinijevi operi *Ženitna menica* (*La cambiale di matrimonio*) in v operi Domenica Cimarose *Giannina in Bernardone*. V *Ženitni menici* je pela vlogo Fanny (26.

in 29. decembra) in naslovno vlogo v *Giannina in Bernardone* (28. in 30. decembra). Dirigent obeh predstav je bil Umberto Cattini. Ondina Otta je dobila za nastop v obeh operah oceno odlično (*ottima*).

Približno v tem času se je iz Trsta preselila v Milano.

1955

Iz pisma, ki ga je 5. januarja 1955 pisala Cirilu Debevču, je razvidno, da je v Teatru municipale v Regio di Emilia (občinsko gledališče) sodelovala v več predstavah opere *Medij* ameriškega skladatelja italijanskega rodu G. C. Menottija (1911–2007). V virih, ki so na razpolago, je najti podatek, da so skupaj z *Medijem*, ki je kratka opera, izvajali še opero *Kamen v vodnjaku* nam neznanega italijanskega skladatelja Guida Ragnija (1899–1968), ki je nastala po istoimenski noveli iz Boccaccievega *Dekameronu* (sedmi dan, četrta novela). Ondina Otta je pela v obeh operah. V *Mediju* Moniko, v *Kamnu v vodnjaku* pa Ghito. Za obe vloge je dobila odlične ocene s pripombo, da se redko zgodi, da dobi pevec dvakrat aplavz na odprtem odru.

Osemindvajsetega februarja 1955 je imela svoj prvi koncert v milanskem Angelicumu.²⁹ Orkestru Angelicuma je dirigiral Luigi Toffolo. Na sporedu so bila dela Bacha, Mozarta in Schuberta. Ondina Otta je pela v Bachovi *Poročni kantati* BWV 202 za sopran in orkester ter v Mozartovem motetu *Exsultate, Jubilate* KV 165. S koncertnim nastopom v tako ugledni ustanovi je Ondina Otta potrdila svoje kvalitete kot koncertna pevka. O koncertu je poročalo več milanskih časopisov. Povzgam oceno, ki jo je v časopisu *Corriere Lombardo* napisal ocenjevalec s podpisom Vice: »*Voce limpida, intonazione sempre perfetta, buon frasegio*«, ali: »*Čist glas, vedno perfektna intonacija, dobro fražiranje*«. Tipična ocena za umetnico Ondino.

V isti ustanovi je imela 21. marca ponovno koncert. Zboru in orkestru Angelicuma je dirigiral Aladar Janes (1917), specialist za baročno glasbo. Ondina Otta je sodelovala v *Misteriu della resurrezione (Vstajenje)* za orkester zbor in soliste N. Catiglioni in v Monteverdijevem *Psalmu št. 121* za soliste, orgle in orkester. Koncert je bil posnet za arhiv Angelicuma in je pozneje izšel na ploščah. Ocen za ta nastop ni bilo mogoče najti. Z istim ansamblom, vendar z dirigentom Robertom Lupijem, je posnela *Psalm št. 14* za sopran in orkester Benedetta Marcella. Posnetek je pozneje

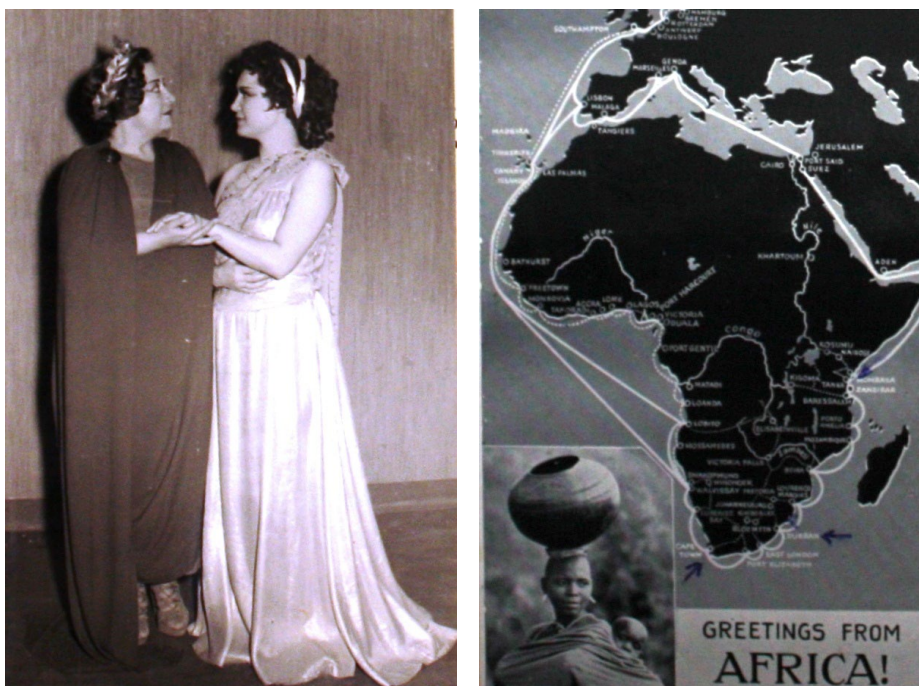
---

²⁹ Pomembni in prestižni kulturni center v Milanu je ustanovil pater Enrico Zucca leta 1939. Stalni orkester deluje že od leta 1941, snemalni studio pa od leta 1948.

izšel na gramofonski plošči. Kdaj je nastal, ni moč ugotoviti, najbrž takrat kot posnetek Monteverdija.

Enega od vrhuncev kariere je Otta dosegla v izvedbi Gluckove opere *Orfej in Evridika* v torinskem Teatru Nuovo. Predstave so bile konec aprila, prva najbrž triindvajsetega. Orfeja je pela takrat vodilna italijanska operna pevka Ebe Stignani, mezzosopranistka in prvakinja milanske Scale. (Callasova je bila Grkinja). Ondina Otta je pela Evridiko, dirigent je bil Teodoro Bloomfield. Ocene so izšle v več torinskih časopisih in milanskem *Corriere degli Artisti*. V slednjem je zapisano, da je Ondina Otta kot oseba in pevsko popolnoma ustrezala liku Evridike. Stignanijeva je Ondini poklonila svojo sliko s posvetilom.

Ebe Stignani in Ondina Otta v *Orfeju in Evridiki* in pot ladje Africa med tunejo

Domnevno je 20. maja nastopila na vokalnem koncertu v mestecu Fidenza,³⁰ kjer je ob spremljavi klavirja debitirala tudi domača pevka Anna Orsi, mezzosopranistka. Ondina Otta je dobila za nastop odlično oceno, program pa ni znan.

³⁰ Fidenza je mesto s 24.000 prebivalci in občina v provinci Parma v deželi Emilia-Romagna.

Torinski in milanski uspehi so prispevali k njeni vse večji uveljavitvi, tako da so jo povabili na avdicijo v Scalo, ki jo je uspešno opravila. Sledilo je povabilo na turnejo milanske Scale po južni in srednji Afriki.

Petindvajsetega junija je bila v milanskem gledališču Teatro di Via Manzoni proslava v spomin Gabriela d'Annunzia.³¹ Organizirali so jo pod pokroviteljstvom društva »Amici del Vittoriale«, Otta pa je zapela pesem *I pastori (Pastirji)*, ki jo je uglasbil Ildebrando Pizzetti. O prireditvi so pisali milanski dnevniki, ki pa so o Ondininem nastopu le na kratko poročali. Pela je z občutkom in z lepim pianom. Takoj po tem nastopu je z ansablom milanske Scale odpotovala na turnejo v Južno Afriko. Časopis Stage and Cinema (najbrž Pretoria ali Johannesburg) je 24. junija objavil vest o prihodu italijanskih pevcev, v kateri so posebej omenili baritonista Piera Guelfija in Ondino Otta. Več kot tristočlanski ansambel je v Južno Afriko odpotoval z ladjo Africa, ki je bila v lasti tržaškega Lloydja. Potovali so iz Trsta skozi Sueški prekop. V Port Saidu je Otta 2. julija na pošti oddala razglednico za Cirila Debevca s sliko ladje Afrika. Med potovanjem so sebi in ostalim potnikom krajšali čas s koncertom opernih arij, ki so ga na ladji priredili 3. julija, in praznovanjem ob prečkanju ekvatorja 8. julija. Po prečkanju ekvatorja je ladja pristala v kenijskem pristanišču Mombasa, kje so ostali dva dni. Pevke milanske Scale so v bazenu Palace hotela veselo prepevale in zbudile pozornost posameznih vplivnih ljudi, ki so z veselo družbo takoj navezali stike. Rezultat druženja je bila predstava *Madame Butterfly* v Royal Theatru Mombasa na povratku iz Južne Afrike.

Kdaj so prispeli v Pretorijo, ni bilo moč ugotoviti, so pa bili tam najpozneje 31. julija, kar je razvidno iz vabila na sprejem v italijanskem veleposlaništvu v Pretoriji. Predvideni nastopi so bili v Johannesburgu, Cape Townu in Durbanu.

V Johannesburgu je bila v gledališču His Majesty's Theatre najprej na sporedu *Traviata*. Ondinina partnerja sta bila tenorist Daniele Barioni in baritonist Otello Bersellini, dirigiral je Gianni Lazzari. Predstava je bilo zelo dobro ocenjena, ocena Ondinine kreacije Violette pa v superlativih. V časopisu The Star je ocenjevalec zapisal (po angleškem originalu priredil avtor):

---

³¹ Gabrielo d'Annunzio (1864–1938), italijanski pesnik, pisatelj, dramatik in vojak v prvi svetovni vojni, ki je bil velik italijanski nacionalist. S svojimi idejami naj bi močno vplival na Benita Mussolinija.

»*Pianissimo*, s katerim je Ondina Otta zapela spen v drugem dejanju *Ditte alla giovine* (Hčerki povejte...) in v katerem se odreka svoji ljubezni, je le en košček inovativne in inteligentne vokalne in vizualne kreacije, ene najbolj oblikovanih vlog v vsej operni literaturi«. To je le del ene od odličnih ocen, ki jih je v svoji karieri dobila za vlogo Violette, ujema se z avtorjevim vtisom po ogledu *Traviate* v Mariboru leta 1965.

Takrat so imeli v Johannesburgu na sporedu Gounodovega *Fausta*. Ondina Otta je vlogo Margarete znala, vendar je do takrat še ni pela. Ponudila se je vodstvu gledališča, ki ji je omogočilo nastop v *Faustu* na popoldanski predstavi v začetku avgusta. Svoj debi je dobro opravila. Zvečer istega dne je bila na sporedu opera *Kapljice za ljubezen* v izvedbi Scale. Pevka Anna Maccianti, ki bi morala peti Adino, se je na popoldanskem izletu rahlo poškodovala in ni mogla nastopiti. Dirigent Franco Patane je po *Faustu* prišel v garderobo k Ondini, ji povedal, kaj se je zgodilo, in vprašal, ali bi lahko vskočila kot Adina ob osmih zvečer, torej slabi dve uri po *Faustu*. Ondina je Adino sicer znala, vendar je ni še nikoli pela na odru, zato se je tega bala. Vendar jo je Patane pomiril in prepričal, tako da je zvečer kljub vsemu nastopila, in to zelo uspešno. Predstava je doživela velik uspeh prav po zaslugi Ondine Otta.

Ondina kot Margareta v *Faustu* in kot Adina v *Kapljicah*

V johannesburškem dnevniku Daily mail je 4. avgusta, torej dan po omenjenem Ondininem podvigu, izšla ocena z naslovom Primadona – dvakrat v enem dnevu! Ocenjevalec med drugim pravi: »*Sopranistka Ondina Otta se je pokazala kar dvakrat v enem dnevu na deskah His Majesty's Theatra. Na popoldanski predstavi je pela Margareto v Faustu, zvečer pa Adino v Kapljicah za ljubezen. Morda je bilo njeno popoldansko petje malce zadržano, ker je vedela, da jo čaka zvečer še ena naloga. Saj je imela primadona po končanem Faustu le bori dve uri časa, da se je lahko preoblekla za Kapljice za ljubezen. Njena Margareta*

je bila mirna, nikakor prek mere tragična in ne preveč navežana na okolje. Toda Adina je bila kot nalašč pisana zanj! Odpela jo je z neskončnim šarmom in briljantno, z iskerivo dubovitostjo.» Ocenjevalec ni vedel, da je Ondina Otta v *Kapljice* vskočila, še manj pa, da je obe vlogi prvič pela na odru. Kot zanimivost še to, da so za predstavo *Kapljic* dva dni iskali ustreznega ponija. Končno so našli enega šetlandske pasme, ki je postal potem ljubljeneč članov Scale za odrom in občinstva v dvorani. Koliko predstav *Traviate* in *Kapljic* je bilo, ni podatka, so pa svoje nastope v Johannesburgu zaključili s koncertom v His Majesty's Theatru, ki je bil 28. avgusta.

Naslednja postaja na turneji je bil Cape Town.³² Otta je nastopila v predstavi *Bobemi*, ki je bila najverjetneje 5. septembra. Ocene so bile objavljene v več časopisih, tudi v časopisu *Die Landstem*, ki je izhajal v nizozemščini. Ocenjevalci so poudarili visoko kakovost in profesionalnost predstave. O Ondini Otta pa je eden od kritikov napisal dobesedno takole: »Pravi način! Ondina Otta je na pravi način, ki ustreza vlogi Mimi, sramežljiva in koketna. Njen močan, prožen glas raste z vlogo na poti od frustracij ob napredovanju bolezni do smrti Mimi na koncu opere.«

Dvanajstega septembra je v istem gledališču nastopila kot Adina v *Kapljicah za ljubezen*. *Cape Times* je 13. septembra objavil oceno odlične predstave. O Ondini Otta je zapisal, da je odlično ravnala s svojima kavalirjema – Nemorinom in Belcorom – dokler se na koncu ne odloči za Nemorina. Otta se je s to vlogo uveljavila kot bleščeča mala koloraturka, tako različna od njene Mimi v *Bobemih*, tukaj omenjene z vsem spoštovanjem. Tudi tokrat je bil dirigent predstave Franco Patane (1908–1968), sloviti italijanski operni dirigent.

---

³² Predstave so bile v gledališču Alhambra, ki so ga odprli leta 1929. Imelo je slabih 2000 sedežev in je bilo namenjeno predvsem kinematografskim predstavam. Občasno so bile v njem tudi operne predstave in koncerti. Leta 1972 so ga zaprti in porušili.

Dirigent Franco Patane in Ondina Otta z domorodci Zulu v Durbanu

V Cape Townu se je skupina iz Scale vkrcala na ladjo Evropa, ki je bila prav tako v lasti tržaškega Lloyda. Med potjo proti domu so se ustavili še v Durbanu.³³ Otta je nastopila kot Mimi v *Bohemib*. Ocene v tisku so bile običajne za njene nastope. V Daily Newsu je med ostalim zapisano: »Glas Ondine Otta je bil tisti, ki je ta večer najbolj briljiral. Svojo Mimi je odpela izredno naravno, lahkotno in z velikim šarmom.«

Na predvečer odhoda so na krovu Evrope pevci priredili poslovilni nastop. Naslednji dan so se odpravili proti Italiji. Na povratku so se, kot je bilo že poprej dogovorjeno, ustavili v Mombasi. V tamkajšnjem Regal Theatreu so 18. oktobra uprizorili (predstavo je izbrala Ondina Otta) Puccinijevo *Madamo Butterfly*. Na okoli 800 vstopnic so čakali obiskovalci iz vse Kenije. Vso predstavo so spremljali aplavzi navdušene publike, ki so se na koncu spremenili v prave ovacije. O naši pevki so z velikimi črkami zapisali: »Ondina Otta will be remembered« (Ondino Otta si bomo zapomnili!). Odlično je bila ocenjena tudi celotna predstava. Za predstavo so organizatorji pripravili lepo oblikovan spominski gledališki program. Ocenjevalec je v Mombasa Timesu zapisal: »Graciozna pevka Ondina Otta, ki je pela vlogo Čo-Čo-San, ne bo nikoli pozabljena. Njene nežne kretnje, njeno čisto petje in njena zvestoba do vloge nam je dala sliko, polno občudovanja in simpatij.«

---

³³ Tudi v Durbanu so nastopili v gledališču, ki se je imenovalo Alhambra. Gledališče, ki je bilo zgrajeno leta 1923, je bilo leta 1952 skoraj na novo postavljeno in je imelo okoli 1000 sedežev. Danes je tam cerkev.

Po Mombasi so se odpravili domov. V Italiji so Otto že čakale nove naloge. V Auberjevi operi *Fra Diavolo* se je ponovno srečala z dvema vrhunskima dirigentoma tistega časa. V Torinu z Arturom Basilom³⁴ in v Trstu s Francom Capuano.³⁵

Leto 1955 se zanjo ni moglo lepše končati. Najprej je 17. novembra sodelovala v prvi torinski postavitvi Auberjeve komične opere *Fra Diavolo* v gledališču Teatro Carignano, ki je bilo zgrajeno že v 17. stoletju. Leta 1752 je bilo po načrtih arhitekta Alfierija prezidano. Gledališče ima 875 sedežev, zadnjo obnovo je doživelo med leti 2007–2009. Danes je del Stalnega gledališča Torino (Teatro Stabile di Torino). Kot takšno je naravnost idealno za postavitve oper, kot je Auberjev *Fra Diavolo*. Pri tej postavitvi se je Ondina Otta, kot je razvidno iz zasedbe, srečala z nekaterimi starimi znanci. V časopisih *La Gazzetta del Popolo* in *L'Unita* sta dan po predstavi izšli oceni, v katerih ocenjevalca poudarjata in hvalita način, kako se je soočila s pasti in težavnih mest polno vlogo Zerline. V Teatru Verdi v Trstu je v isti vlogi sodelovala 17., 20., 22. in 26. decembra. Tudi v tej postavitvi je v naslovni vlogi nastopil Ondinin kolega Agostino Lazzari in še nekaj drugih pevcev iz torinske postavitve. Auberja (1782–1871) se danes vse manj izvaja, tako da počasi tone v pozabo. Sicer pa se to dogaja s številnimi skladatelji, ki so ustvarjali v senci Rossinija in Verdija. O predstavi so poročali *Il Piccolo*, *Corriere di Trieste* in še nekaj drugih časopisov. V vseh ocenah je bila Otta deležna odličnih pohval za Zerlino. To je bilo njeno drugo sodelovanje s Teatrom Verdi.

1956

Konec januarja 1956 se je odpravila na gostovanje v Kairo. V tamkajšnji operni hiši je gostovala v štirih različnih predstavah. Pripovedovala mi je, da je ob *Kapljičah za ljubezen*, *Carmen* in *Don Giovanniju*, pela tudi Violetto v *Traviati*. Za to predstavo ni ohranjenih ne ocen ne zasedbe. Je pa zanimiva po tem, da je v njej Alfreda prvič pel španski tenorist Alfredo Kraus (1927–1999), pozneje eden vodilnih tenorjev svojega časa. Viri navajajo, da je Kraus v tistem času v Kairu debitiral kot Vojvoda v *Rigolettu* in prvič pel Cavaradossija, medtem ko *Traviate* ne omenja nihče, kar je velika pomanjkljivost. Za kakšnega pevca gre, pove podatek, da je že dve leti pozneje pel Alfreda v *Traviati* z Mario Callas v vlogi Violette v libbonskem gledališču Teatro

---

³⁴ Arturo Basile (1914–1968) je bil eden vodilnih italijanskih dirigentov, specialist za Puccinija in Verdija. Delal je z vodilnimi pevci svojega časa (Callas, di Stefano, Tebaldi, L. Price, Tucker in mnogi drugi). Umrl je v avtomobilski nesreči, star komaj 54 let.

³⁵ Franco Capuana (1894–1969) je leta 1930 postal član Teatra San Carlo v Neaplju, leta 1937 pa član milanske Scale. Leta 1946 je postal prvi gostujoči dirigent novoustanovljene Kraljeve opere v Londonu (Royal Opera, London).

Nacional de Sao Carlos. Predstava je bila posneta v stereofonski tehniki in je pozneje izšla na ploščah in zgoščenkah. Še danes je to ena boljših izvedb *Traviate*, kljub malce slabši kakovosti zvoka.³⁶

Afredo Kraus 1960 in *Traviata* z M. Callas leta 1958

Kapljice za ljubezen je vodil Franco Patane, oče slavnejšega Giuseppeja Pataneja, Ondina Otta je bila odlična Adina, zelo lepe ocene sta dobila še tenorist Luigi Pontiggia, ki je pel Nemorina, in basist Carbonari v vlogi šarlatana Dulcamara. Celotna predstava je bila ocenjena kot vrhunec sezone.

V *Carmen* je blestela nosilka glavne vloge, slavna mezzosopranistka Adriana Lazzarini. Tudi to predstavo je vodil Franco Patane. Ondinina Micaela je bila v ocenah deležna posebne obravnave in ocenjena z odliko, arijo iz tretjega dejanja je morala celo ponoviti. Pohvaljeni so bili tudi drugi pevci.

V *Don Giovanni* je pela Dono Elviro. Tokrat je bil dirigent Mario Parenti. *Don Giovanni* je bil Raimundo Torres, Leporello Ezio Achilli, don Ottavio Luigi Pontiggia. Tudi o tej predstavi je ohranjena obširna ocena, ki pa je žal težko berljiva. Skratka, gostovanje skupine italijanskih pevcev se je končalo zelo uspešno s povabili za naslednjo sezono, vendar do novih Ondininih gostovanj ni prišlo. Vzrok temu so bile politične in varnostne razmere v Egiptu ob sueški krizi.

³⁶ Ondina Otta je imela občasne stike z A. Krausom vse do pevčeve smrti leta 1999.

In še ena zanimivost: gospa Vilma Bukovec je povedala, da je bila ravno v času Ondininega gostovanja v Kairu in je videla plakate z njenim imenom. Bukovčeva je bila članica propagando-kulturne delegacije, ki je spremljala Tita na njegovem prvem obisku pri predsedniku Egipta Naserju.

Iz Kaira je del skupine italijanskih pevcev odpotoval v Bejrut v Libanonu. Otta je 25. februarja v Theatru de L'UNESCO nastopila v naslovni vlogi Massenetove opere *Manon*. Njen partner je bil tenorist Alvinio Misciano,³⁷ pevec, s katerim se je pozneje še večkrat srečala. Lescauta je pel odlični baritonist Enzo Sordello, dirigiral je Mario Parenti. V gostobesedni oceni so bili pevci na kratko odpravljeni. Še največ pozornosti in pohval je bila deležna Ondina Otta. Ocenjevalec je o njej med drugim zapisal: »*Manon je podala Ondina Otta, prav gotovo izreden talent. To je izkušena pevka z zlatim glasom in igro, ki prevzame.*«

Sredi marca je bila že v Zürichu. Na odru Kongresne hiše je sodelovala kot Musetta v *Bohemih*. Dirigent je bil njen stari znanec Argero Quadri, Rudolfa je pel Ferrando Ferrari in Mimi Virginia Zenai. Ocen za to predstavo ni. Po podatkih o tej predstavi (15. marca) je na spletu v koledarju nastopov Flaviana Laba kot Rudolf naveden Labò, v tistem času eden vodilnih italijanskih tenorjev, vendar očitno to ne drži. Rudolf je bil Ferrari.

Aprila je s skupino, ki so jo sestavljali umetniki iz milanske Scale, rimske Opere in tokijske Opere odpotovala na gostovanje v Nemčijo. V Düsseldorfu je od 13. do 19. aprila potekal festival italijanske opere. Na sporedu so bile opere *Tosca*, *Madama Butterfly*, *Traviata* in *Bohemi*. Ondina Otta je v *Bohemih* nastopila kot Musetta. *Bohemi* so bili na sporedu zadnji. Zasedba je bila solidna in sestavljena iz Ondininih kolegov, s katerimi je že večkrat pela. Rudolf je bil Ferrando Ferrari in Mimi Nora de Rosa. Predstave so bile v ogromni večnamenski dvorani Apollo. Iz razpoložljivega gradiva ni razvidno, kdo je bil dirigent. Ocene avtor ni našel, je pa v enem od časopisov izšel članek z naslovom *Gostje z zlatom v grlih*, v katerem so pevci na kratko predstavljeni.

---

³⁷ Alvino Misciano (1925–1997), italijanski lirski tenor. V letih 1956–1974 je bil občasni član milanske Scale, v kateri je nastopal predvsem v manjših in karakternih vlogah. Največji uspeh je dosegel v sezoni 1957/58, ko je pel glavno tenorsko vlogo v Thomasovi *Mignon* z Giulietto Simionato. Z Ondino Otta je večkrat nastopil.

Sedemindvajsetega aprila je bila ponovno v Mariboru, kjer je postala ljubljenska publike. V tem času je vodstvo Opere že prevzel Jakov Cipci, kar se je zelo poznalo na kakovosti predstav. Pela je Rozino v *Brivcu*, Almaviva je bil tenorist Josip Mateljan, takrat še član reške Opere, Figaro Marcel Ostaševski, dirigiral je sijajni Jakov Cipci. Cipci je vodil tudi dve predstavi *Traviate*. Ob Ondini je kot gost nastopil Lado Rakovec, bivši član mariborske in ljubljanske Opere. Predstavi sta bili 28. in 29. maja.

O tem, kako zelo je bila Ondina Otta zaposlena, priča podatek, da je po gostovanju v Mariboru takoj odpotovala na tritedensko turnejo po Nemčiji, kjer je italijanska skupina pevcev gostovala z Mozartovo mojstrovino *Così fan tutte*. Pela je vlogo Fiordiligi. Dirigirala je Carmen Campori (1910–1965), in to v času, ko so bile ženske za dirigentskim pultom še velika redkost. Nastopili so v več nemških mestih. Iz skopih podatkov ni razvidno, ali je imela skupina svoj orkester. Gostovali so v Osnabrucku, Göttingenu, Überlingnu, Ravensburgu, Rottweilu, Laahru, Dortmundu, Hannovru in Mindnu.

Po podatkih v pevkinem arhivu je turneja trajala od 5. do 22. maja, kar pa ne drži, saj je v arhivu mariborskega Večera najti podatek, da je že 22. maja ponovno gostovala v Mariboru v *Madami Butterfly*, in sicer trikrat (22., 24. in 25. maja). Tudi ob tem gostovanju je Vlado Golob v oceni ugotovil, da se Ondinin glas spreminja iz lirsko-koloraturnega v lirsko-dramski sopran in da se vidi, da te vloge ni velikokrat pela, kar je ustrezalo resnici.

Zelo pomembno gostovanje je imela 9. in 16. junija v beneškem Teatru Fenice, kjer je ponovno nastopila s samimi prvokategorniki italijanskih opernih hiš. Pela je Mimi v *Boemih* na premieri in prvi reprizi. Rudolfa je pel Eugenio Fernandi.³⁸ Kot je sama napisala Cirilu Debevcu, je za Mimi dobila odlične ocene.

V Mariboru je že 16. junija ponovno gostovala v *Traviati*. Alfreda je pel Janez Lipušček, Germonta pa Marcel Ostaševski, dirigiral je Jakov Cipci. Kot je razvidno iz pisma Cirilu Debevcu, ki mu ga je 17. junija pisala iz Milana, dan po gostovanju v Mariboru, je bila od 18. julija do 3. septembra na Siciliji. V mestih, kjer so se med 2. svetovno vojno izkrkali Američani, je desetkrat pela Adino v *Kapljicah* in trikrat Čo-Čo-San v *Madami Butterfly*. O turneji je ohranjena ocena predstav *Kapljic* v Acirealu, vendar je domala nečitljiva.

---

³⁸ Fernando Eugenio (1922–1991), italijanski lirico in lirico spinto tenor, pogost partner Marije Callas, tudi Kalaf na njenem posnetku Puccinijeve *Turandot*.

Sredi septembra 1956 je sodelovala na koncertu v Beneškem konservatoriju Marcelo Benedetto. Na sporedu je bilo neko Monteverdijevo delo. Zaradi slabe kakovosti časopisnega papirja v pevkinem arhivu so podatki in ocena nečitljivi. Izvajali pa so tudi Rossinijevo komorno opero *Ženitna menica* (*La cambiale di matrimonio*), ki jo je prenašala televizija RAI. Gre za prvi televizijski prenos opere v Italiji nasploh, kar naj bi se zgodilo 18. septembra 1956! Dirigent je bil Franco Capuana, Ondina Otta je pela vlogo Fanny, njen egiptovski znanec Alfredo Kraus pa je nastopil v vlogi Edoarda Milforta.

Dvajsetega oktobra je pela Adino v *Kapljičah za ljubezen* v Imoli. Nemorina je pel njen stari znanec Luigi Pontiggia. Kot običajno je tudi v Imoli dobila odlične ocene.

Z naslovom »Tri ženske (trije različni glasovi) v eni sami interpretki« je torinski časopis Epoca objavil komentar dirigenta Nina Sanzogna (1911–1983) o predstavi *Hoffmannovih pripovedk*, ki je bila konec novembra 1956 v torinskem gledališču Teatro Carignano. Sanzogno posebej poudarja, da je Ondina Otta prva italijanska pevka, ki je pela vse tri sopranske vloge in nastopila še v četrti vlogi Stelle, ki pa je govorna. Hkrati dodaja, da so tri ženske vloge napisane za različne vrste sopranov: Olimpia za soprano leggero (dejansko je to vloga za koloraturni sopran, op. avtorja), Giulietta za soprano lirico spinto (lirsko dramski sopran) in Antonia za soprano lirico (lirski sopran). Spominja se tudi postavitve te opere v Scali leta 1949, ko so omenjene vloge pele tri sopranistke – Guden, Favero in Menotti. Sam poznam le nekaj studijskih izvedb oziroma studijskih posnetkov *Hoffmannovih pripovedk* na ploščah in zgoščenkah, v katerih poje vse tri vloge ena pevka: 1937 – Vina Bovy, 1971 – Joan Sutherland, 1972 – Beverly Sills in 1986 – Edita Gruberova. Mislim pa, da je takšnih junakinj, ki bi ta podvig izvedle na odru, še manj. Tudi to je podatek, ki marsikaj pove o Ondini Otta. Od naših pevk je enak podvig uspel samo še Zlati Gjungenac.

Hoffmanna je pel tenorist Agostino Lazzari, Lindorfa, Copelius, Dapertutta in Miracla je pel baritonist Pieri Guelfi, dirigent je bil Nino Verchi. Ocene za Ondino Otta so bile odlične in so se začele z »La bravissima Ondina Otta«. Koliko ponovitev je ta postavev imela, ni znano. Najti je bilo moč najmanj eno.

Veliki trojček Ondine Otta: Olimpia, Giulietta in Antonija z A. Lazzarijem

V torinskem časopisu Epoca je 28. novembra 1956 ocenjevalec med drugim napisal: *»Prvič v Italiji je vloge Olimpije, Giuliette in Antonije podala ena sama izvajalka. Izredna sopranistka Ondina Otta je zgnala to doseči z vso svojo umetniško sposobnostjo. Moramo ji čestitati (in se ji pokloniti), ker je tako enakovredno podala vloge, ki so tako težke in različne in pri katerih ne bi uspel noben površinski glas. Zaradi estetske dognanosti svojih likov kot redkokdaj malokdo.«*

Osmega decembra je bila premiera *Hoffmannovih pripovedk* še v Teatru Verdi v Trstu. Nosilci glavnih vlog in dirigent so bili isti kot v Torinu.³⁹ O premieri so poročali vsi tržaški časopisi. V oceni, ki je izšla v Rassegna Melodrammatica, med drugim piše: *»... prelep ton in barvita gradacija glasu v interpretaciji, ob sijajni igri in maski in odrski pojavi...«* Ocena, kot smo jih pri Ondini vajeni. Pri prebiranju le-teh v vsej njeni karieri ni najti niti ene, ki ne bi bila odlična, kaj šele, da bi jo grajala, prav zato so – razen nekaterih po izboru gospe Ondine – vse prikazane v skrajšani obliki.

1957

V pismih, ki ju je Cirilu Debevcu pisala 4. in 25. januarja, pravi, da je zaradi rezerviranih terminov začasno preklicane egiptovske turneje zamudila termine v sezoni italijanskih opernih hiš. Med drugim piše tudi to, da spor in boj za prestiž med Tebaldijevo in Callasovo slabo vpliva na razmere v italijanskih opernih hišah, kar pa lahko ona in njene kolegice zgolj nemo opazujejo in čakajo, kaj bo. Sporoča mu tudi, da je dobila ponudbo in povabila Cipcija iz Maribora ter povabilo iz Sarajeva

³⁹ Reprize so bile še 11., 14. in 16. decembra.

za tri predstave. Še vedno pa čaka, da bi se razmere v Egiptu uredile. Cipcijevo povabilo bi ji ustrezalo, saj je naveličana večne borbe in življenja s kovčkom v roki.

Enaindvajsetega, 24. in 27. februarja je gostovala v Sarajevu. Najprej je pela naslovno vlogo v *Madami Butterfly*, nato Mimi v *Bohemih* in še Violetto v *Traviati*. Kot zanimivost še to, da je v vseh predstavah v manjših vlogah nastopil baritonist Peter Kloc, njen poznejši kolega v Mariboru.

Tretjega in 10. marca je ponovno gostovala v Ljubljani. Najprej je pela Adino v *Kapljičah za ljubezen*, nato pa še Violetto v *Traviati*. O njenih nastopih je Valens Vodušek v Slovenskem poročevalcu objavil oceno, ki je v celoti in originalni obliki vključena v ta tekst. To je ena najlepših in najboljših ocen, kar jih je Ondina Otta dobila v Sloveniji. Vodušek v svoji oceni piše, da je Violetto pela teden dni pred Adino, kar pa ni mogoče, saj je istega dne pela Mimi v *Bohemih* v Sarajevu. Vodušek je najbrž zamenjal datuma obeh predstav v Ljubljani, kar pa nič ne spremeni. Objavljeni oceni se poznajo leta, saj je tisk na časopisnem papirju že precej slab. Med obema ljubljanskima predstavama je Ondina Otta 6. in 7. maja dvakrat pela Mimi v *Bohemih* v Mariboru. Dirigent predstave je bil Janez Komar.

Po gostovanju v Sloveniji je odpotovala v Monte Carlo, kjer je 17. marca 1957 v tamkajšnji operni hiši gostovala kot Musetta v *Bohemih*. Rudolf je bil slavni Flaviano Labò⁴⁰ in Colin basist Ivo Vinco. Dirigiral je Antonio Narducci.

Pred milanskim koncertom je v Mariboru gostovala še dvakrat v Massenetovi *Manon*. Predstavi sta bili 4. in 5. maja, njen partner je bil Janez Lipušček. Očitno se je v Mariboru dobro počutila in pripravljala na stalni angažma v mariborski Operi.

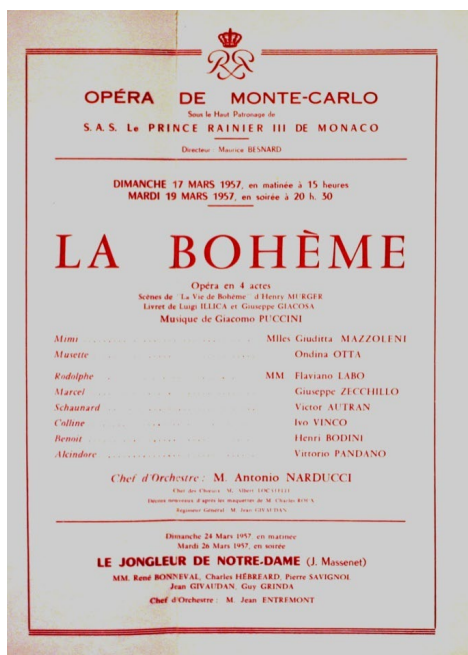
Maja je imela z orkestrom RAI Milano koncert opernih arij. Pela je arije iz oper *Glumači*, *Turandot* in *Traviata*, dirigiral je Angelo Fassina.

Kot kaže, Ondini, navzlic izpadu egiptovske turneje, ni manjkalo dela, saj je takoj po milanskem koncertu odpotovala v London. S skupino najboljših italijanskih opernih pevcev in dirigentov je sodelovala pri dveh predstavah Mozartovih oper v Stoll Theatreu. Stoll Theatre je veliko gledališče za 2660 obiskovalcev z ložami v štirih nadstropjih. Na Kingwayu 22 ga je zgradil Oscar Hammerstein. Gledališče so odprli

---

⁴⁰ Flaviano Labò (1927–1991) in Ivo Vinco (1927–2014) sta bila v svojem času in svoji stroki med vodilnimi opernimi pevci na svetu.

leta 1911 in se je najprej imenovalo London Opera House. Zaradi zamenjav in konkurence z operno hišo Covent Garden se je preimenovalo v National Theatre of England. Leta 1916 ga je prevzel Oswald Stoll (od tu tudi ime Stoll Theatre), ki je v njem uprizarjal predvsem varietejske predstave in projekcije filmov. Leta 1947 so v njem prikazovali revije na ledu, leta 1951 pa je v njem dobil domicil Festival Ballet. V tem gledališču je bila leta 1952 prva angleška predstava Gershwinove opere *Porgy in Bess*. Dve leti pozneje so na tem odru prvič uprizorili Honeggerjevo *Devico Orleansko*. Leta 1957, malo po Ondininem gostovanju, sta v njem dva tedna nastopala Vivien Leigh in Laurence Olivier v Shakespearjevi tragediji *Titus Andronicus* v režiji Petra Brooka. To je bila zadnja predstava v tej stavbi, preden so jo zaprli in na drugem mestu zgradili novo gledališče, ki se danes imenuje Peacock Theatre.⁴¹

Bobemi v Monte Carlu

Nicola Rossi-Lemeni kot Boris Godunov s posvetilom Ondini

Turneja je trajala od 13. maja do 8. junija 1957. V *Don Giovanniju* je Ondina Otta nastopila kot Zerlina, in sicer 1. in 3. junija. Don Giovanni je bil prvak milanske Scale Nikola Rossi-Lemeni, Dona Elvira Renata Scotto, pozneje primadona številnih

⁴¹ Iz različnih virov iz angleščine prevedel avtor.

velikih opernih hiš, Don Ottavio je bil Luigi Pontiggia in dirigent Manno Wolf-Ferrari.⁴²

Sodelovala je tudi v *Bobemih*, v katerih je pela Musetto, in dobila odlične ocene. Pesnika Rudolfa je verjetno pel Alfred Kraus, kot se je v Londonu imenoval Alfredo Kraus, ali Giacinto Prandelli. Tretja opera so bile *Kapljice za ljubezen*, v kateri je pela Adino, Nemorina je pel Luigi Pontiggia, Dulcamara Enzo Sordello, dirigiral je Joseph Vandernoot. Na vseh predstavah so igrali Londonski simfoniki. Ni znano, kdaj in koliko predstav obeh oper je bilo. Iz imen solistov je razvidno, da je bilo to zelo pomembno gostovanje.

Opera v Mariboru: 1957–1972

1957

Po vrnitvi z naporne angleške turneje je dvakrat gostovala v Mariboru. Dvaindvajsetega in 23. junija je pela Violetto v *Traviati*. Njena partnerja sta bila prvaka ljubljanske Opere Miro Brajnik in Marcel Ostaševski. Dirigiral je Jakov Cipci. To sta bili zadnji gostovanji v Mariboru. V sezoni 1957/1958 je namreč postala članica mariborske Opere. Najprej je prišla za šest mesecev oziroma do konca leta 1957. Vendar Maribora ni več zapustila. Njen prvi nastop pa ni bil v Mariboru, temveč v Dravogradu. O tem je 14. septembra poročal tudi mariborski Večer.

Vest o kulturnem dogodku v Dravogradu (Večer, spletni arhiv)

⁴² Manno Wolf-Ferrari (1911–1994), italijanski dirigent, nečak skladatelja Ermanna Wolf-Ferrarija.

Le nekaj dni pozneje, in sicer 18. septembra, je nastopila na koncertu opernih arij v mariborski Unionski dvorani. Na koncertu, na katerem je sodeloval orkester mariborske Opere, so – z izjemo Mira Gregorina – nastopili pevci, ki jih je v Opero pripeljal Jakov Cipci. Ti pevci so bili steber ansambla v Cipciji oziroma zlati dobi mariborske Opere, ki je trajala od sezone 1955/56 so sezone 1961/62. To so bile sopranistke Ondina Otta, Mileva Pertot, Nada Zrimšek in Ada Sardo, tenorista Oskar Zornik in Joško Lukeš ter nizka glasova Miro Gregorin in Ettore Geri.

Četrtega oktobra je Otta zadnjič nastopila na koncertu s Tržaško filharmonijo. Na programu so bila dela – z izjemo Respighija – nam skoraj neznanih skladateljev. Sodelovala je v *Romantični elegiji* skladatelja Cesara Nordija.⁴³

Devetega novembra je kot članica mariborske Opere prvič nastopila na odru. Pela je Grofico Almoviva v obnovljeni postavitvi Mozartove *Figarove svatbe*, ki jo je dirigiral Marko Žigon. V tej vlogi je nastopila še 8. decembra, ko je mariborska Opera z *Aido* in *Figarovo svatbo* gostovala v Ljubljani. Dirigent obeh predstav je bil Jakov Cipci. Z dirigentom Žigonom je nastopila še 29. decembra v naslovni vlogi *Madame Butterfly*. Vlado Golob je v Večeru njena nastopa v *Figarovi svatbi* in *Madami Butterfly* odlično ocenil.

Figarova svatba. Mileva Pertot, Miro Gregorin in Ondina Otta

Ondina Otta kot Čo-Čo-San

⁴³ Cesare Nordio (1891–1977), v Trstu rojeni skladatelj in pedagog.

Vendar to še ni vse. V pismu, ki ga je 30. 11. 1957 poslala Cirilu Debevcu, piše, da je gostovala na Reki v *Bohemih* in dosegla lep uspeh. Z reško Opero se je dogovorila za nastop v *Hoffmannovih pripovedkah*. V decembru naj bi tam pela vse tri sopranske vloge, vendar se je to zgodilo šele 7. oktobra 1959. V Mariboru je pripravila vlogo Čo-Čo-San (29. decembra) in ponovila Violetto v slovenščini.

1958

Prva Ondinina premiera v Mariboru je bila *Prodana nevesta*, prvič je nastopila kot Marinka 15. marca 1958. To je vloga, ki jo je mnogokrat in zelo rada pela. O predstavi sta napisala oceni dva kritika. Aleksander Lajovic za Večer in Branko Rudolf za Slovenskega poročevalca. Oba sta pohvalila lepo Ondinino izgovarjavo slovenskega teksta in zelo kultivirano pevsko interpretacijo. Kecal je pel Ladko Korošec in Janka Boško Lukeš. Dirigiral je odlični Jakov Cipci. V vlogi Kecal sta nastopala tudi Aleksander Kovač in Engelbert Rudolf, kot Janko Oskar Zornik in kot Marinka Jelka Cimerman Igljč. Postavitev je imela 78 ponovitev.

Triindvajsetega in 25. marca je prvič gostovala v Osijeku kot Violetta v *Traviati*. Ocena v Glasu Slavonije je kar ni mogla prehvaliti. V isti hiši je gostovala še 12. aprila v *Madami Butterfly*. Na predstavi, ki jo je vodil Jakov Cipci, so sodelovali še solisti Dragica Sadnik, Boško Lukeš, Milan Gorenšek in Karlo Kamušič. Gostovanje je bilo ob 50-letnici HNK Osijek. Tudi za ta nastop je v Glasu Slavonije izšla ocena in pohvalila Mariborčane, še posebej pa Ondino Otta in Cipcija. Naslednja premiera v Mariboru so bile *Hoffmannove pripovedke*. V tej postavitvi, ki sta jo pripravila dirigent Marko Žigon in režiser Ciril Debevec, je pela Antonijo in Giulietto. Vse basovske vloge je pel Miro Gregorin, Olimpijo pa Mileva Pertot. Premiero, ki je bila 23. maja 1958, je ocenjevalec Branko Rudolf zelo dobro ocenil, posebej še Ondino Otta in Gregorina. Antonijo je pela še Nada Zrimšek, Giulietto pa Jelka Cimerman Igljč. Predstava je imela 21 ponovitev.

Marinka v *Prodani nevesti* in Giulietta v *Hoffmannovih pripovedkah* v Mariboru 1958

Tretjega maja je nastopila v mariborski Unionski dvorani na koncertu opernih arij. Igral je orkester Mariborske filharmonije, dirigiral je Jakov Cipci, sodelovali so še nekateri člani Opere in tenorist Atilio Planinšek.

Junija je sodelovala v predstavi *Figarove svatbe* v francoskem mestu Nancy. Pela je Suzano, njena prijateljica Marisa Morel Kerubina, dirigiral je direktor Dunajske komorne opere Hans Gabor. Časopis *L'Est Republicain* je 16. junija objavil dokaj dobro oceno o predstavi.

Že 30. junija je znova nastopila v Ljubljani. V okviru 6. Ljubljanskega festivala je pela Marinko v *Prodani nevesti*. Tokrat je bil Kecal Friderik Lupša, Janko Miro Brajnik, dirigent Rado Simoniti in režiser Ciril Debevec.

Iz do sedaj napisanega je razvidno, da ni bilo življenje Ondine Otta nič bolj mirno kot v času, ko je bila svobodna umetnica, saj je že julija gostovala v Zagrebu. V HNK je sodelovala v Mozartovi operi *Così fan tutte*. Na premieri 5. julija je pela vlogo Fiordiligi. Ker se je recitative naučila v hrvaščini, se je še posebej prikupila publikli in ocenjevalcem. Ferranda je pel gost Michel Heliotis, dirigiral je Mladen Bašić in režiral Vlado Habunek. Nastop Ondine Otta je bil ocenjen kot zelo uspešen, saj je imela

kratka ocena v enem od zagrebških dnevnikov naslov »Uspjeh Ondine Otte«. Po tej postavitvi *Così fan tutte* – ni znano, na koliko predstavah je sodelovala – je Ondina Otta končno dočkala nekaj prostih tednov. Po zasluženem počitku je nastopila v Mariboru na koncertu opernih arij, ki je bil 1. oktobra v Unionski dvorani. Deset dni pozneje je sodelovala na Akademiji ob dnevu otroka.

Konec leta je bil zanj ponovno zelo naporen. Najprej je gostovala v Skopju. Tam je 5., 7. in 9. decembra pela glavne vloge v *Madami Butterfly*, *Traviati* in *Rigolettu*. Njen tenorski partner je bil prvak beograjske Opere Aleksandar Marinković. Po Skopju je ponovno gostovala v Zagrebu. Tridesetega decembra je v Operi HNK pela Fiordiligi v *Così fan tutte*. Z izjemo Dorabelle, ki jo je tokrat pela Milka Bertapelle, je bila zasedba enaka kot julija. Za njeno kreacijo Fiordiligi se ji je vodstvo Opere HNK pisno zahvalilo.

1959

Kmalu po novem letu 1959 je bila ponovno v Zagrebu. V tamkajšnji Operi je sredi januarja v *Plesu v maskah* in *Bohemih* gostoval sloviti italijanski tenorist Giuseppe Campora. Vodstvo Opere se je odločilo, da za vlogo Mimi povabi Ondino Otta. Campora, ki je nekaj dni prej v Beogradu gostoval v koncertni izvedbi *Tosca*, je bil na obeh predstavah v Zagrebu indisponiran. *Bohème*, ki so bili na sporedu 19. januarja, je vodil dirigent Demetrij Žebrè. Ocenil v beograjski Borbi in zagrebškem Vjesniku na prvo mesto postavljata Ondinino Mimi. Še več, Vjesnik z 19. januarja svojo oceno napoveduje z velikimi črkami in naslovom »USPJEH OTTE ONDINE«, v oceni pa je o pevki zapisano: »Dogodek večera je bila to pot izredna kreacija Mimi Ondine Otta. Njen sopran kaže lep volumen in prodorno moč brez potrebe po forsiranem petju. Lahko in brez napora, a z veliko umetniško močjo, je pela vso predstavo. Težko je reči, kaj je pela bolje: arijo iz prvega dejanja, duet in arijo iz tretjega ali prizor pred smrtjo. To je bil dosežek, ki se redko sliši in težko pozabi. Lahko nam je resnično žal, da takšna umetnica ni angažirana v naši operi ...« V Borbi (zagrebška izdaja) pa je 21. januarja ocena Ondine Otta naslednja: »Izredno ugodno presenečenje v Puccinijevi *La bohème* je pripravila italijanska pevka Ondina Otta, zdaj članica mariborske Opere. Njen zvonki, zaokroženi sopran, izenačen v vseh položajih, ji je omogočil, da je vlogo Mimi odpela suvereno in je z izraznostjo mestoma celo zasenčila renomiranega partnerja Giuseppe Campora ...«

Enaintridesetega januarja je Cipci dirigiral obnovljeno predstavo *Traviata* v mariborski Operi. Kot Violetta je nastopila Ondina Otta. Ob njej naj bi debitiral mladi tenorist Avgust Živko, ki pa na mariborskem opernem odru ni nikoli nastopil. Alfreda je pel Janez Lipušček, gost iz Ljubljane, Germonta Marcel Ostaševski, tudi gost iz Ljubljane, ki je v zadnjem trenutku zamenjal indisponiranega Karla Kamušičiča. Vlado Golob je v Večeru 10. februarja najbolj pohvalil upodobitev Violette Ondine Otta, še posebej njeno lepo slovenščino, in Ostaševskega. V celoti je bila to zelo dobra predstava.

Enaindvajsetega marca 1959 je bila v mariborski Operi premiera Humperdinckove opere *Janko in Metka*. Glasbeno je opero pripravil Janez Komar, režirala je slovita operna pevkica Erika Druzovič, Mariborčanka, ki pa v mariborski Operi ni nikoli nastopila. Ondina Otta je pela Metko, Nada Zrimšek Janka, Ada Thuma pa je bila odlična čarovnica. Ocenjevalec Vlado Golob je predstavo ocenil kot zelo dobro.⁴⁴ O Ondini Otta je napisal, da je tudi otroško vlogo oblikovala pristno prizrčno in toplo. Predstava je imela še 23 ponovitev.

Ravno v tem času si je vodstvo zagrebške Opere na vso moč prizadevalo, da bi prišla v Zagreb za stalno članico. Zadeva je bila tik pred podpisom in Otta bi zapustila Maribor, če ne bi srečala svojega bodočega soproga, dramskega igralca Janeza Klasinca, s katerim sta preživela skupaj 57 let. Tako je ostala v Mariboru, v Zagrebu pa pogosto nastopala kot zelo dobrodošla gostja skoraj vse do konca svoje pevske kariere.

Ves čas si je prizadevala, da bi se v Zagrebu uveljavili tudi nekateri njeni kolegi in kolegice, vendar so imeli tam podoben odnos do »provincialne« mariborske Opere, kot so ga imeli v Ljubljani, kjer so mariborski pevci zelo redko gostovali. V glavnem le takrat, ko so reševali že napovedane predstave. Tudi gostovanja Ondine Otta Klasinc so bila v Ljubljani, potem ko je postala članica mariborske Opere, vedno bolj redka, po letu 1961 pa jih sploh ni bilo več.

Julija 1959 je z ansamblom zagrebške Opere gostovala na Dubrovniških poletnih igrah, takrat najbolj uglednem festivalu pri nas in enem od pomembnejših v Evropi. Nastopila je v *Così fan tutte* z vlogo Fiordiligi, ki jo je pela 17. in 19. junija. Dirigent je bil Carl August Voght⁴⁵ iz Baden-Badna in režiser Vlado Habunek. Zasedba je

---

⁴⁴ Ocena je bila objavljena v mariborskem Večeru 24. februarja.

⁴⁵ Podatkov o njem v avtorju dosegljivih virih ni bilo moč najti.

bila enaka kot decembra prejšnjega leta v Zagrebu. Kot piše poročevalec v enem od hrvaških časopisov, so nastopili sami mladi solisti, uspeh pri publiku in kritiki pa je bil izjemen. To je bila prva postavitve te opere v Dubrovniku.

Giuseppe Campora

PRED KNEZEVIM DVOROM — IN FRONT OF THE RECTOR'S PALACE

OPERA HRVATSKOG NARODNOG KAZALISTA — ZAGREB
OPERA OF CROATIAN NATIONAL THEATRE OF ZAGREB

W. A. Mozart

Cosi fan tutte

Komična opera u dva čina. Libretto: A. de Ponte
Prijevod: Kosta Spaić

Dirigent: Carl August Voght
D: Boiko Ratica

M: Vlado Habanek
C: Vanda Pavelić-Weiner

OSOBE:

Fiordiligi	} sestre dame	Otta Ondina
Dorabella	} sestre dame	Milka Bertapelle
Guglielmo, oficir, zaručnik		
Fiordiligin		Tugomir Alanpović
Ferrando, oficir, zaručnik		
Dorabellin		Michel Heltonis
Despina, sobarica		Bianka Dežman
Don Alfonso		Miljenko Grozdanić

Vojnici, pratnja, narod
Dogada se u Napolju

19. 21. VII

Dubrovniška zasedba za *Così fan tutti*

O njenem nastopu v Dubrovniku je poročal tudi Večer. Zapisali so, da je Ondina Otta doživela briljanten uspeh.

Oktoberja je gostovala na Reki. V največji operni hiši v tedanji Jugoslaviji je 7. oktobra nastopila s tremi sopranskimi vlogami v *Hoffmannovih pripovedkah*, 9. oktobra pa še kot Čo-Čo-San v *Madami Butterfly*. Pripovedke so bile ponovitev predstave iz prejšnjih sezon, vendar so prav zaradi Ondine Otta pritegnile veliko pozornost publike, ki je našo pevko po 4. dejanju (Antonija) nagradila z burnim aplavzom.

Štiriindvajsetega oktobra je bila v Mariboru premiera Donizettijeve *Lucie di Lammermoor*. Na tej predstavi je naslovno vlogo pela Mileva Pertot, Ondina Otta je pela tri reprize v originalni Donizettijevi verziji brez pozneje dodanih pevskih okraskov in koloratur. Je pa bil to njen prvi nastop v tej operi, vsaj po evidenci, ki jo je pevka sama vodila.

Šestega novembra je gostovala v Zagrebu. Pela je naslovno vlogo v *Madami Butterfly*. S to vlogo je v Zagrebu gostovala največkrat. Vedno je bil njen partner v vlogi Pinkertona Piero Filipi, Suzuki Tatjana Slastjenko in dirigent Jovan Šajnović, razen enkrat, ko je prvič in zadnjič v Operi HNK gostoval Jakov Cipci.

Prvega decembra je v Zagrebu pela Mimi v *Bohemib*. Rudolfa je pel Alvino Misciano, Ondinin partner v *Manon* v Bejrutu. Misciano je s svojim lepim lirskim tenorjem in prijetno odrsko pojavo dobesedno očaral zagrebsko publiko. V eni od ocen te predstave, v istem tekstu piše tudi, da bi bil Miscianov uspeh le polovičen, če ne bi imel v Ondini Otta tako sijajne partnerice.

Devetega decembra 1959 je pela Mimi na premieri *Bohemov* v Mariboru. Režiser je bil Nino Uršič, glasbeno vodstvo pa je bilo v rokah Janeza Komarja, ki je takrat še mnogo obetal. V vlogi Rudolfa je debitiral Carlo Biasini, poznejši dramski tenor in kratek čas nosilec repertoarja v Mariboru. Žal Biasinijev debi ni bil uspešen. Maribor je za nekaj časa zapustil in se še naprej šolal. Ponovno je prišel v Maribor leta 1965 in najprej nastopil kot Gaston v *Traviatu*. Sta pa v tej predstavi nastopila dva nova solista. Kot Scaunard se je predstavil baritonist Peter Kloc, v dveh manjših basovskih vlogah (Benoit in Alcidor) pa je prvič nastopil Engelbert Rudolf, novi basist mariborske Opere. Rudolf se je razvil v solidnega basista, ki so mu bolj ležale komične vloge, o Klocu pa ne kaže izgubljati besed. Vlado Golob je v Večeru objavil dokaj prizanesljivo oceno Biasinija, je pa pohvalil vse ostale, še posebej Ondino Otta. Dvanajstega decembra, torej le nekaj dni po premieri *Bohemov*, je Cipci z dirigiranjem *Traviate* proslavil 40-letnico svojega umetniškega delovanja. Violetto je seveda pela Ondina Otta.

1960

V letu 1960 je 25. januarja Ondina Otta gostovala v *Madami Butterfly* v Zagrebu. Zasedba je bila standardna. Enaindvajsetega februarja je mariborska Opera s *Prodano nevesto* gostovala v Gornji Radgoni. To je bila prva operna predstava v Pomurju. Ondina je pela Marinko, Boško Lukeš Janka in Aleksander Kovač Kecala. Dirigiral je Jakov Cipci.

V tem času je v Zagrebu sodelovala pri študiju Gluckove opere *Orfej in Evridika*, predstave, ki so jo pripravljali v nizu proslav ob 100-letnici hrvaškega gledališča. Kdaj v januarju je bila premiera, natančno ni bilo moč ugotoviti, najbrž okoli 30. januarja.

O Ondinini Evridiki je Nenad Turkalj v enem od zagrebških časopisov zapisal: »*Biser te izvedbe je bila Ondina Otta v vlogi Evridike, enkratna po lepoti in neposrednosti svoje kreacije ...*« Orfeja je pela Marijana Radev, takrat nesporna hrvaška primadona, Amorja pa Vera Grožaj. Režiser je bil Vlado Habunek in dirigent odlični Milan Horvat (1919–2014), ob Matačiću in Klobučarju vodilni hrvaški dirigent. V tej postavitvi je Otta Evridiko pela v hrvaščini. To je bila njena prva vloga, ki jo je v celoti pela v tem jeziku.

V Zagrebu je 23. in 25. marca 1960 gostoval Mario del Monaco,⁴⁶ takrat prvi operni tenor na svetu. Prva predstava z del Monacom so bili Leoncavallovi *Glumači*, in sicer 23. marca. Vodstvo Opere je za vlogo Nedde povabilo Ondino Otta. Po ocenah v pevkinem arhivu in na spletu je predstava izredno uspela. Otta je bila povsem enakovredna partnerka slovitemu pevcu.

Zasedba za *Glumače* 23.3.1960

O dogodkih pred tem gostovanjem in na predstavi mi je Ondina Otta zaupala dve anekdoti:

1. Na sprejemu na dan predstave pri visokem predstavniku hrvaške oblasti sta se Ondina Otta in del Monaco takej umaknila v kot dvorane, v kateri so bili, in začela zelo živahen pogovor, ki je bil markiran. V resnici sta samo odpirala usta, ne da bi v resnici govorila, in s tem čuvala svoja glasova za predstavo. Ostali udeleženci sprejema so mislili, da govorita o večerni predstavi in so ju

⁴⁶ Mario del Monaco (1915–1982), italijanski tenorist. Izrazit dramski tenor z neverjetno izenačenim glasom v vseh legah. Njegova temno metalna barva je bila kot nalašč za junaške vloge v operah od Bellinija do Giordana. Njegov Otello je še danes zgled, kako se kreira ta vloga. Pel je v vseh pomembnih opernih hišah, z vsemi pomembnimi dirigenti in vsemi velikimi pevci svojega časa. Večino svojih vlog je posnel na plošče za producersko hišo Decca, njegova partnerica je bila Renata Tebaldi (1922–2004).

pustili pri miru. 2. Med predstavo je del Monaco, ki je pel Cania, potem ko je Neddo zasačil s Silvijem, v prizoru ljubosumja Ondino Otta tako realistično vrgel po tleh, da se ji je pri tem odtrgala peta na čevlju. Zadeva je postala komična in nevarna, saj bi se lahko pri tem poškodovala. Vendar se je odlično znašla tudi v tej kočljivi situaciji. Hitro si je sezula še drugi čevlj in se z njim branila pred pobesnelim Canijem. Med odmorom si je obula nove čevlje, poškodovani par pa shranila kot dragocen spomin na sijajnega kolega. Žal teh rdečih čevljev v času pogovora z avtorjem ni imela več.

Uspeh pri publiku je bil izreden. Publika je mislila, da je bil prizor z zlomljeno peto del režije in je po koncu dejanja nagradila oba umetnika z burnim aplavzom, ki kar ni hotel ponehati. Po predstavi je del Monaco poklonil kolegici svojo sliko s posvetilom: »Ondini Otta , moji čudoviti Colombini, z iskrenim občudovanjem, njen Canio.« To posvetilo ima še posebno vrednost, saj je del Monaco pred predstavo pevko vprašal: »Ondina, pa ti veš, kaj te čaka!« Del Monaco je bil znan po tem, da se je v vsako vlogo izredno vživel in vedno dajal vse od sebe. V Večeru je 4. aprila izšel pogovor z Ondino Otta o tem gostovanju.

V Tržaškem dnevniku je bil 10. aprila objavljen povzetek tega pogovora. V ljubljanskih dnevnikih pa, razen polemike med Jugokonzertom in ljubljansko Opero, zakaj del Monaca ni bilo v Ljubljano, o uspehu Ondine Otta ničesar.

Ondina Otta in del Monaco v *Glumačih*

Portret Maria del Monaca s posvetilom Ondini Otta

V Zagrebu je te dni gostoval kot Canio v Leoncavallovi operi Glumači trenutno eden najboljših tenoristov sveta, član Metropolitanske opere – Mario del Monaco. Kot gostja je vlogo Nedde pri tej predstavi pela članica mariborske Opere – Ondina Otta Klasinc, ki je ponovno doživela pred zagrebško publiko ogromen uspeh. Vsi kritiki ji priznavajo, da je bila popolnoma enakovredna svetovnemu tenorju.

Vaš splošni vtis o predstavi, o slavnem partnerju, o občinstvu?

»Težko je v skopo odmerjenih stavkih povedati vse, kar sem doživela. Naelektreno ozračje pred predstavo je bilo na višku in odkrito priznam, da sem – čeprav sem že večkrat pela s slavnimi pevci kot so Gino Becchi, Giuseppe Campora, Carlo Tagliabue, Tito Gobbi in drugi – imela pred začetkom malo treme. Z Del Monacom sva imela pol ure vaje, vse ostalo pa je bilo na odru med predstavo. Kot kolega, partner in pevec je Mario del Monaco čudovit. Njegov bajni glas, združen z odlično odrsko igro in južnjaškim temperamentom, je nekaj nepopisnega. Saj me je v prvem dejanju vrgel na tla, da sem si dobesedno prelomila čevlji in sem do konca dejanja igrala kar bosa. Tudi pred zaveso sem šla z velikim tenorjem več kot 20-krat kar bosa. Publika je bila več kot navdušena in celo uro po predstavi nismo mogli iz garderob kljub vsem policijskim kordonom.«

Mario del Monaco je po Carusu edini tenorist na svetu, ki poje tudi prolog. Kako je s to stvarjo?

»Prvič v življenju sem na odru izgubila kontrolo nad seboj. Bilo je čudovito! Še po petnajstminutnem aplanžu po prologu sem imela solze v očeh in mislila sem, da je vse, kar počnem, čista resnica, tako me je prepričal s svojim glasom in svojo igro.«

Slišali smo, da ste v imenu uprave SNG v Mariboru povabili Maria del Monaca v Maribor. Je to res?

»Da. Na sprejemu, ki ga je priredil italijanski konzul in ki mu je prisostvoval poleg ostalih tudi predsednik Sabora NRH dr. Vladimir Bakarić, smo govorili tudi o tem. Mario del Monaco je povedal, da bo prihodnje leto v Jugoslaviji⁴⁷ snemal film in bo pri nas ostal dva meseca. Obljubil je, da bo na vsak način našel možnost za obisk Maribora in Ljubljane.«

To nas zelo veseli. Kaj pa vaši načrti za prihodnost?

»Dobila sem nekaj ponudb za gostovanja v Italiji, Franciji, Nemčiji in kasneje v Avstraliji. Trenutno študiram vlogo Rusalke za našo Opero.«

Še enkrat smo veliki umetnici čestitali k njenemu velikemu uspehu, ki je hkrati tudi uspeh naše mariborske Opere, in ji zaželeli še veliko nadaljnjih v njeni bleščeči karieri. – jak.

---

⁴⁷ Še istega leta so Nemci v Zagrebu, ki je bil zamenjava za Salzburg, posneli zelo povprečen film Poslednji akord (Schlussakord), ki mu ni bilo lepo del Monacovo petje ni pomagalo do uspeha pri publiku in strokovni javnosti. Avtor si je ta film ogledal v enem od mariborskih kinematografov, star takrat 15 let. Od vsega mu je bila najbolj všeč strela Manrica iz Trubadurja.

Konec maja je gostovala v zagrebški Operi, v kateri je Rudolfa v *Bobemib* pel Ferrando Ferrari, star Ondinin znanec in kolega. V zagrebški izdaji Borbe, ki je izšla 30. oktobra, je ocena predstave *Bobemov*. Ocenjevalec Ferrariju ni bil preveč naklonjen, je pa zelo pohvalil obe ženski vlogi, še posebej Ondino Otta, ki je v tej predstavi v Zagrebu prvič natopila kot Musetta. Dirigiral je odlični hrvaški dirigent Boris Papandopulo.

V Mariboru se je pripravljala na debi v Dvořakovi *Rusalki*. To je bila ob Antonidi, osmi snahi v Materi Jugovičev in Marinki že njena četrta vloga v slovanskih operah. Premiera te zelo uspele postavitve *Rusalke* je bila 11. junija. Rusalko je, čeprav njenemu glasu ni najbolj ustrezala, pela odlično, izredno občuteno in z iskrenimi čustvi. Njen partner je bil Boško Lukeš, ki je izredno zahtevno vlogo Princa komaj zmogel. Začele so se kazati slabosti njegovega sicer lepega glasu, kot so pomanjkljiva pevska tehnika in premalo šolan glas. Povodni mož je bil odlični Miro Gregorin, Ada Sardo ustrezna ohola tuja kneginja in Dragica Sadnik, pevsko in igralsko skoraj idealna Ježi baba. Dirigiral je Janez Komar, režiral pa Emil Frelih, sicer gledališko izredno razgledan, vendar povprečen režiser. Oceno za Večer je napisal Vlado Golob, za Delo pa Branko Rudolf.

Od 1. do 4. julija je bil v Puljski areni operni festival, tokrat še posebej svečan, saj je bil v jubilejnem letu ob 100-letnici hrvaškega gledališča. Na sporedu je bilo pet oper: Verdijev *Otello*, Devčičeva *Labinska veštica*, Leoncavallovi *Glumači*, Gluckova *Orfej in Evridika* ter Borodinov *Knez Igor*. Med vsemi predstavami je grozeče bliskalo, predstava *Glumačev*, v kateri bi morala Ondina Otta peti Neddo, je celo odpadla. Opera *Orfej in Evridika* je bila na sporedu 3. julija in se je tik pred začetkom dežja srečno končala z burnimi aplavzi in vzkliki na koncu predstave.

Že dva dni pozneje je Ondina Otta nastopila v Splitu. Na Splitskih poletnih prireditvah v Kaštel Meštroviću je 5. in 7. julija pela Violetto v *Traviati*. Njena partnerja sta bila tenorist Alvino Misciano, gost iz Rima, in baritonist Albin Kokeza. Misciano je bil po glasu, igri in videzu idealen Alfred. Ocene za obe predstavi so bile za Ondino Otta in Misciana odlične, zelo so pohvalili tudi mladega Kokezo, ki se je ustrezno vključil v potek predstave. Prvo predstavo je dirigiral Silvije Bombardelli, drugo pa Ernst Märzendorfer (1921–2009),⁴⁸ avstrijski dirigent, ki je takrat deloval

---

⁴⁸ Märzendorferja se spominjamo kot odličnega dirigenta s koncerta v Mariboru, na katerem je 6. februarja 1981 dirigiral *Deveto* Beethovnovo simfonijo. Igral je prav tako odlični Avstrijski zvezni mladinski orkester, sodeloval pa

v Berlinu. Märzendorfer je nastopil praktično brez vaje, čemur so se čudili tudi ocenjevalci. Kaj pa lahko naredi še tako dober dirigent, če mora enostavno stopiti pred orkester in začeti predstavo? Zagotovo je bil to še en prvokategornik več v spisku dirigentov Ondine Otta. Ondina Otta se obeh *Traviat* spominja po zelo dolgih aplavzih, ki jih je dobila po ariji na koncu 1. dejanja.

Šestindvajsetega novembra 1960 je bila v mariborski Operi premiera verističnega dvojčka: *Cavallerie rusticane* in *Glumačev*. Ondina Otta je pela Neddo v *Glumačih*. Vlado Golob je v Večeru zapisal, da je bila pevsko in igralsko briljantna Nedda. Dirigiral je Jakov Cipci in režiral Nino Uršič. Predstava je imela 22 ponovitev.

Spomenica, ki jo je dobila Ondina Otta ob 100-letnici HNK

Ondina Otta in Misciano v splitski *Traviati* 1960

1961

Spomladi 1961 so v Mariboru pripravili dve enodejanki italijansko-ameriškega skladatelja Giana Carla Menottija. To sta bili komična opera *Amelija gre na ples* in prava glasbena drama *Medij*. Ondina Otta je v *Mediju* pela Monico, hčerko Madame Flore, ki jo je odlično poustvarila Ada Thuma. Janez Klasinc je bil mutec Toby, ki je

---

je tudi zbor KUD Ivan Goran Kovačić iz Zagreba. Na koncertu je nastopila tudi Marjana Lipovšek. Kokeza je v Mariboru gostoval leta 1961. Pel je grofa Luno v Trubadurju. Bil je izvrsten, žal pa je gostoval le enkrat.

živel pri Flori. Obe operi je Cipci odlično pripravil. Režiral je Fran Žižek, žal zelo redek gost v Operi. V *Mediju* sta prvič na odru sodelovala zakonca Klasinc. Vlado Golob je v *Večeru* objavil oceno z naslovom »Vrhunec večera – dognana izvedba«, ki pove vse. Premiera je bila 4. marca, predstava je imela še 25 ponovitev.

Ondina Otta Klasinc in Janez Klasinc v *Mediju* 1961 (Foto Japelj, 1961)

Jakov Cipci (arhiv UKM)

Pomembni dogodki v marcu 1961 so si kar sledili. Enajstega marca sta Ondina Otta in Jakov Cipci gostovala v predstavi *Madama Butterfly* v zagrebški Operi.

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE
VELIKO KAZALIŠTE ZAGREB TRG MARŠALA TITA

SUBOTA, 11. OZUJKA 1961.

329. PUT PREDSTAVA 168.

MADAME BUTTERFLY

TRAGEDIJA JAPANKE U 3 ČINA — MUZIKA: GIACOMO PUCCINI — RIJEČI NAPISALI L. ILICA I G. GIACOSA

Preveo: ALEKSANDAR BINICKI

Dirigent: JAKOV CIPCI

Redatelj: STANKO GASPAROVIC Scenograf: ALEKSANDAR AUGUSTINČIĆ

Zborovođa: STANKO SIMUNIĆ Kostimograf: I. KOSTINCER-BREGOVAC I D. KOSEĆ

Lica:

Cio-Cio-San, nazvana Butterfly	Ondina Otta
Suzuki, njezina služavka	Tatjana Slastjanke
F. B. Pinkerton, poručnik mornarice	Piero Filippi
Kate Pinkerton	Majda Radić
Sharpless, konzul u Nagasakiju	Milivoj Belavić
Goro, nakado	Ivica Kiš
Knez Yamadori	Zvonimir Prečec
Svećenik Fa-a, ujak Cio-Cio-Sane	Zvonimir Stopić
Carški komesar	Josip Zemina
Zenidbeni činovnik	Nikola Bogdan
Majka Cio-Cio-Sane	Bogdana Gluhak
Sestrična	Božena Gatošin

Dogoda se u u Nagasakiju
Duža stanka poslije prvog čina

Ulazne cijene od Din 80.— do Din 400.—

POCETAK U 19.30 SATI SVRSETAK OKO 22 SATA

PROLJETNI ZAGREBAČKI VELESAJAM 14. - 23. IV 1961.

NAJUKUSNIJI POKLONI ZA PRIGODNE DATUME I ZA FRAZNIKE SU KRISTALNI PROIZVODI TVORNICI
»KRISTAL« — SAMOBOR, TELEFON 83-285

JUBILARNA SEZONA

Zasedba za *Madama Butterfly* v Zagrebu (arhiv UKM)

Kot je o tem pisal zagrebški Vjesnik, je bila Ondina Otta deležna več aplavzov na odprti sceni, arijo iz drugega dejanja pa je morala celo ponavljati. Tudi Cipcijevo dirigiranje je bilo ocenjeno kot izvrstno.

Po dolgem času je 19. marca ponovno gostovala v ljubljanski Operi. Pela je Violetto v *Traviati*. To je bilo njeno zadnje gostovanje v Ljubljani. Pevki se je zdelo to ravnanje ljubljanske Opere zelo čudno, vendar ga ni želela komentirati.

Devetindvajsetega aprila je bila na sporedu ponovitev *Rusalke* iz prejšnje sezone. Zaradi varčevanja je bila predstava uvrščena v abonmaje Opere. Zasedba je ostala ista, le na predstavi 29. aprila je pel Povodnega moža gost iz Ljubljane basist Danilo Merlak. Avtor se bolj spominja prve ponovitve naslednjo sredo, ko je v vlogi Rusalke gostovala Ksenija Vidali. Tako je vsaj enkrat videl in slišal to odlično pevko na odru. Tudi Miro Gregorin, ki je na tej predstavi pel Povodnega moža, je bil veliko boljši od na premieri nerazpoloženega Merlaka.

Ondina Otta je bila 27. junija 1961 ponovno gostja na Splitskih poletnih prireditvah. Tokrat kot Evridika v *Orfeju in Evridiki*. Orfej je bila Marijana Radev, režiser Vlado Habunek, dirigent pa Karl-August Voght. Ocene predstave niso ohranjene. Kot zanimivost naj omenimo še to, da je v vlogi Amorja nastopila takrat rosno mlada Gertruda Munitić, slabih dvajset let pozneje bolj znana kot spremljevalka predsednika Tita.

Z isto vlogo je Otta 8. avgusta z zagrebško Opero nastopila na Dubrovniških poletnih igrah. Zasedba je bila enaka kot spomladi leta 1960 v Zagrebu, le Amorja je tokrat pela Bianka Dežman. V Dubrovniškem dnevniku je izšla ocena, v kateri piše, da je v vlogi Evridike blestela Ondina Otta.

Tridesetega septembra je sodelovala pri izvedbi Arničeve kantate *Vojna in mir*. Delo je dirigiral in pripravil Jakov Cipci, sodelovala sta še solista Dragica Sadnik in Engelbert Rudolf, orkestru in zboru mariborske Opere pa so se pridružili še člani orkestra in zbora RTV Ljubljana.

Z mariborsko Opero je 6. oktobra gostovala v Gradcu z *Rusalko*. Predstava je bila v graških časopisih zelo dobro ocenjena. Posebej lepih ocen sta bila deležna oba z Mirom Gregorinom, ki je pel Povodnega moža. Dirigenta Komarja, ki je tik pred gostovanjem zapustil Maribor, je zamenjal Jakov Cipci.

Štirinajstega oktobra 1961 so v Mariboru prvič uprizorili komično opero *Štirje grobijani* E. Wolf-Ferrarija. Režiser Ciril Debevec in dirigent Jakov Cipci sta skupaj s člani ansambla ustvarila eno najboljših opernih predstav v vsej zgodovini mariborske

Opere. Ondina Otta je dobila za svojo Felice najvišje možne ocene. Uprizoritev je izjemno uspela, tako pri občinstvu kot strokovni javnosti. Ogledal si jo je tudi skladateljev sin, ki je v pismu Cipciju predstavo ocenil kot odlično. Predstavo je 14. decembra neposredno prenašala RTV Slovenija za celotno televizijsko mrežo nekdanje Jugoslavije. To je bil prvi neposredni televizijski prenos kakšne opere v Sloveniji in drugi prenos v tedanji Jugoslaviji.

Z *Rusalko* in *Desetim bratom* je mariborska Opera 25. in 26. novembra gostovala v Celovcu. O tem so poročali vsi celovški dnevniki. Ondinina Rusalka je dobila laskave ocene vseh poročevalcev.

Šestega novembra je pela naslovno vlogo v *Madami Butterfly* v Zagrebu. Zasedba je bila standardna. Ob približno istem času je tam sodelovala tudi pri postavitvi *Prodane neveste*. Na premieri je bil njen partner Noni Žunec, na eni od repriz, ki je bila na sporedu 11. novembra, pa Josip Šutej, oba slovenska tenorista, člana zagrebške Opere.

Šestnajstega decembra je bila v mariborski Operi na sporedu *Madama Butterfly*. Čočo-san je pela Ondina Otta, Pinkertona pa Piero Filippi, njen zagrebški partner. Dirigiral je Jakov Cipci. Ondina Otta je svojo vlogo sijajno odpela, zato si jo bomo za vedno zapomnili.

1962

Osmega februarja 1962 je kot Mimi v *Bobemih* gostovala v Zagrebu. Namesto nekega italijanskega tenorista, ki bi moral peti vlogo Rudolfa, je vskočil Josip Gostič.⁴⁹ To je bilo prvo in žal tudi edino njuno sodelovanje. Kako se je končalo prvo dejanje, si lahko preberete v poglavju z anekdotami.

Spomladi 1962 so se v zagrebški Operi odločili, da bodo – kot prvi v nekdanji Jugoslaviji – uprizorili opero Benjamina Brittna *Sen kresne noči*. Za vlogo Oberona je bila izbrana Marijana Radev, za Titanijo Ondina Otta, režiral je Vlado Habunek, za dirigenta pa so povabili Sama Hubada. Postavitev je prav zaradi izbire glavnih

---

⁴⁹ Jože Gostič (1900–1963), slovenski tenorist, sodobnik Antona Dermote, je bil naš najboljši dramski tenorist. Kot Lohengrin, Parsifal, Othello in Radames ter še v številnih drugih vlogah je gostoval po vseh velikih opernih odrih v Evropi. Njegov posnetek Gotovčevega *Era z onega sveta*, ki je nastal januarja 1962, je še danes, torej petdeset let po nastanku, najboljši posnetek te opere.

protagonistov izjemno uspela. Obe nosilki glavnih vlog sta bili deležni mnogih in gostobesednih pohval v zagrebškem tisku. Pohval je bil deležen tudi tandem Hubad-Habunek. Premiera je bila najbrž 7. marca. Ondina Otta je pela v hrvaščini.

Enaindvajsetega marca je zadnjič gostovala v Teatru Verdi v Trstu. Namesto obolele kolegice je vskočila v predstavi *Madama Butterfly*. Časopis *Messaggero Veneto* je o tem poročal z debelim naslovom »Ieri Ondina Otta applaudita Butterfly« ali »Včera aplavzi za Butterfly Ondine Otta«. V članku je bil njen način interpretacije deležen zelo laskavih ocen. O predstavi so poročali tudi drugi časopisi, med njimi tudi tržaški *Piccolo*. Vodstvo gledališča ji je v znak zahvale, ker je rešila predstavo, poslalo zahvalno pismo.

Konec marca je na Reki gostovala kot Manon v Massenetovi operi z istim naslovom. Njen partner je bil Aleksander Boštjančič, pozneje član mariborske Opere. Ocenjevalec, ki se ni podpisal, se je v reškem Novem listu razpisal o njenem uspešnem nastopu.

Četrtega aprila je v Mariboru prvič pela Micaelo v *Carmen*. Don Jose je bil Mariborčan Noni Žunec, prvak zagrebške Opere. To je bilo Žunčevo tretje in zadnje gostovanje v Mariboru. V oceni, ki jo je za premiero in prvo ponovitev napisal Vlado Golob, je o Ondini navedeno: »... v alternaciji poje isto vlogo Ondina Otta Klasinčeva, ki je bila igralsko izvrstna, pevsko pa osvajajoča.« V tej postavitvi *Carmen* so Don Joseja peli štirje tenorji: Zornik, Šutej, Žunec in Plahuta. Kaj takšnega se ni nikoli več ponovilo.

Osmega junija je sodelovala na koncertu Mariborske filharmonije. Izvajali so popularne klasične skladbe. Sodelovali so še Maria Harwey, Boško Lukeš in violinist Rok Klopčič ter zbor mariborske Opere.

Devetega septembra je bila ponovno v Italiji. V letoviškem in zdraviliškem kraju Montecatiniju sta s tenoristom Pierom Bottazzijem sodelovala na koncertu opernih arij. Orkestru Teatra Nuovo iz Milana je dirigiral Luigi Toffolo.

Le mesec dni pozneje je svojemu seznamu vlog dodala še eno – Đulo v Gotovčevemu *Eru z onega sveta*. Debitirala je na eni od repriz, saj je petje na premieri prepustila kolegici Nadi Zrimšek.

Sedemindvajsetega oktobra smo v Mariboru dočakali prvo uprizoritev Mozartovega *Don Juana* (v Mariboru so uporabili španski naslov te opere, kar je redkost). Ob odličnem Gregorinu v naslovni vlogi in Aleksandru Kovaču kot Leporellu je kot Dona Elvira nastopila Ondina Otta. Tudi tokrat je svojo nalogo izvrstno opravila. Kot Don Ottavio se je predstavil novi član Opere Aleksander Boštjančič.

Jakov Cipci je v decembru pripravil dve enodejanki. To sta bili Telemannov *Pimpinone* in sodobna komična opera *Allamistakeo*, ki jo je napisal italijanski skladatelj Giulio Viozzi. V Telemannovi operi sta nastopila Ondina Otta v vlogi Vespette in Miro Gregorin v vlogi skopuškega Pimpinona. Izvedba Telemannovega opernega intermezza je bila jugoslovanska praižvedba. V Kazinski dvorani so 14. decembra naredili tonski posnetek, sliko pa so 24. decembra zvečer, ko je bila opera na televizijskem sporedu, prenašali iz ljubljanskega studia. Opera je še danes občasno na sporedu Radia Slovenije. Premieri obeh del 29. decembra ni dirigiral Cipci, temveč Kobler, ki je kot direktor Opere svojemu predhodniku grobo odvzel dirigiranje predstave. S tem je neslavno končal zlato dobo mariborske Opere. Oba protagonista sta se tudi na Koblerjevih predstavah odlično odrezala in bila deležna lepih ocen v različnih slovenskih časopisih. Predstava je bila tako zelo uspešna, da so načrtovali celo turnejo s tem delom po nekaterih jugoslovanskih mestih, vendar do tega ni prišlo.

1963

Tretjega marca 1963 je Otta pela Rozino na premieri *Seviljskega brivca* v mariborski Operi. Razen Ostaševskega v vlogi Figara so vse vloge peli domači pevci. Almaviva je bil Aleksander Boštjančič, Engelbert Rudolf je bil zelo dober Bartolo. Aleksander Kovač je bil Basilio. To vlogo je prvič pel. V alternaciji je Rozino pela tudi Mileva Pertot. Dirigiral je Jakov Cipci z žarom in neverjetno energijo.

Zadnje Ondinino gostovanje v Beogradu je bilo 8. aprila v *Traviati*. V eni od ocen je ocenjevalec razmišljal o smiselnosti gostovanj, saj lahko gost poruši ustaljen potek predstave, po drugi strani pa pravi, da so za domače pevce gostovanja tujcev včasih zelo koristna. Ondinino Violetto je nato v gostobesednem tekstu pohvalil. Tudi ta ocenjevalec je opazil njen silovit umetniški učinek v tiho zapeti frazi *Dite alla giovine*.

Vodstvo beograjske Opere je želelo z Ondino Otta skleniti dogovor za gostovanja v določenem številu predstav. Ker je imela že sklenjeno pogodbo z Zagrebom za 20 predstav na sezono in obveznosti v domači operni hiši, je morala laskavo ponudbo odkloniti.

Drugega julija sta v zagrebški Operi gostovala Ondina Otta in Vladimir Ruždjak, ki je bil v obdobju 1954–1972 angažiran v hamburški Operi. Na sporedu je bil *Rigoletto*, dirigiral je mladi Nikša Bareza, ki je v Zagrebu deloval že od leta 1957 kot Sachsov asistent, star komaj 21 let. Od leta 1964 do 1974 je bil direktor zagrebške Opere. Grofica Ceprano je bila Ruža Pospiš, pozneje odlična mezzosopranistka, ki je pela po vsem svetu. Ocenjevalec Nenad Turkalj je v *Vjesniku* zapisal, da je bil nastop Ondine Otta in Vladimira Ruždjaka⁵⁰ eden najlepših umetniških dogodkov v povojnem obdobju te operne hiše. Eno predstavo *Rigoletto* je Otta pela tudi z baritonistom Linom Puglisijem, članom milanske Scale.

V *Rigolettu* z Ruždjakom

V *Traviati* (avtorjev arhiv)

Ob 150. obletnici Verdijevega rojstva so v Splitu pripravili slovesno predstavo *Traviate*. Predstava je bila 3. avgusta na letnem odru v »Meštrovičevem kašteletu«. Ob Ondini Otta in Albinu Kokezi je pel Alfreda bolgarski tenorist Nikolaj Zdravkov.

⁵⁰ Vladimir Ruždjak, hrvaški baritonist (1922–1987). Debitiral je leta 1946, leto pozneje je postal član HNK Zagreb, od leta 1954 do 1972 je bil član Opere v Hamburgu. V obdobju od 1962 do 1964 je pel v Metropolitanski operi v New Yorku. V sezoni 1976/77 je bil v Mariboru v stalni zasedbi kot Germont v *Traviati*. Deloval je tudi kot operni režiser in skladatelj.

Konec septembra (datum predstave ni znan) je pela Violetto na premieri *Traviate* v Sarajevu. Na Radiu Sarajevo so objavili obširno poročilo o predstavi in odlično kritiko pevke, ki je vskočila v zadnjem trenutku in zamenjala Vando Cistler.

1964

Četrtega januarja 1964 je bila v Mariboru premiera *Štirih grobijanov* E. Wolf-Ferrarija. Zasedba je bila enaka kot leta 1961. Ondina Otta je dobila za svojo Felice odlične kritike. O tem, kako vsestranska umetnica je bila, priča tudi podatek, da je le dva tedna po *Grobijanib* nastopila v komediji Bratka Krefta *Kranjski komedijanti*. Igrala in pela je Suzano Marranesi, italijansko pevko, ki je v času dogodkov v Kreftovi komediji gostovala v Ljubljani. Za svojo igro je dobila odlične kritike. Takrat je Borut Trekman, precej strog ocenjevalec, v svoji oceni, ki je izšla 21. marca 1964 v Naših razgledih, celo zapisal, da je bila kreacija Ondine Otta najboljša od vseh.

Prizor iz *Kranjskih komedijantov*

Združenje dramskih umetnikov Slovenije ji je za to vlogo podelilo pohvalo v okviru prvomajskih nagrad leta 1964. Mariborski *Kranjski komedijanti* so bili marca istega leta tudi na sporedu slovenske televizije. Namesto naštevanja in citiranja odličnih ocen, ki jih je Ondina Otta dobila za svoj nastop v drami, navajam zapis z naslovom Dikcija, ki pove več kot vse ocene!

DIKCIJA

Tam nekje v šestdesetih letih prejšnjega stoletja sem kot mladič kakih desetkrat gledal v mariborski Drami Kranjske komedijante Bratka Krefta. Zaradi nje. Ondine. Primadone. Suzane. Očarljive. Neposredne. Duhovite. S tisto čisto svojo govorico, ne navadnimi poudarki, melodijo. Moja ušesa so srkala, lokala to preciznost, lahkotnost, razumljivost, poetičnost njenega govora. Tako je bila operna diva Ondina Otta - Klasinc moja prva učiteljica dikcije. V njeni mešanici čitalniške slovenščine, renesančne italijanščine sem se zavedel, da je » ... slovenska beseda, beseda praznika petja in vriskanja ...« in da je zato greh ponuditi jo gledalcu ali poslušalcu površno, nerazumljivo, povajljano, pošvedrano, popljuvano. V teatru naj se sliši in razume vsaka misel, vsaka beseda, vsak vzdih!

Buhbababičcajnacehculačajačšačrčudodajcludendidodmedae

Hvala, gospa Adlesič!

Dikcija, zapis igralka Petra Ternovška, in slika s Zoisom – Danilom Gorinškom

Sedemindvajsetega februarja je ponovno nastopila v Zagrebu. V *Bobemih* so gostovali trije solisti: Ondina Otta, ki je pela Mimi, Rudolf je bil Gianni Poggi,⁵¹ Marcela je pel Vladimir Ruždjak. Dirigiral je Samo Hubad.

V drugi polovici marca je mariborska Drama s *Kranjskimi komedijanti* gostovala v Drami SNG Ljubljana. Oceno predstave je 24. februarja v Delu objavil Josip Vidmar. O predstavi je napisal lepo oceno, prav posebej pa je pohvalil Ondino Otta.

Pevka je nadaljevala z gostovanji v Zagrebu. Z gostjo Nado Puttar v vlogi Orfeja je 23. marca pela Evridiko. V Zagrebu sta 3. maja v *Bobemih* gostovala tudi Magda Olivero in španski tenorist Juan Oncina. Otta je pela Musetto. Tudi tokrat je bil dirigent Samo Hubad. To predstavo so posneli in izdali na zgoščenkah.

Med pripravo tega dela je omenjeni posnetek dobil tudi avtor. Ker je bil narejen »na črno« – mikrofoni so bili skriti nekje za odrom – je tehnično slab, vendar so nekateri deli, predvsem arije, lepo uspeli. Rudolf Francl kot Rudolf in Vilma Bukovec kot Mimi sta bila precej boljša od slavnih gostov na tem posnetku.

Na Dubrovniških poletnih igrah je v Monteverdijevi operi *Kronanje Popeje* Ondina Otta ponovno sodelovala z Lovrom Matačićem. V pevkinem arhivu je avtor našel

---

⁵¹ Gianni Poggi (1921–1989), italijanski tenorist, specialist za Verdija, Puccinija in Donizettija. Pel je v vseh pomembnih opernih hišah.

kar nekaj gradiva o tej predstavi, vendar v nobenem viru ni omenjeno ali zapisano ime dirigenta, zato tudi ne navajam ocen. Običaj je, da se ime tako pomembnega dirigenta, kot je Matačić vsekakor bil, napiše na prvo stran prospekta o predstavi. Matačić, čeprav rehabilitiran in na višku svoje tretje mednarodne kariere, vse do leta 1965 v Zagrebu ni dirigiral. Pravzaprav se šele zdaj vidi značaj in pogum Marjana Kozine in Jakova Cipcija, ki sta Matačiću z nastopi v Ljubljani leta 1950 omogočila ponovno umetniško rojstvo.

Na prvi premieri sezone 1964/65 naj bi Ondina Otta v Zagrebu pela Zerlino v *Don Juanu* z Ruždjakom v naslovni vlogi. Dirigiral naj bi Milan Sachs, režiral pa Nande Roje. Ta podatek je ohranjen v pevkinem arhivu v članku iz Gledališkega lista o njenih gostovanjih.

Dvanajstega septembra je v Zagrebu pela Gildo v *Rigolettu* z Vladimirjem Ruždjakom. Zasedba je bila podobna tisti iz leta 1963. Tudi to pot je bila Grofica Ceprano Ruža Pospiš.

Mariborski publiki se je Ondina Otta kot režiserka predstavila z uspešno režijo Donizettijeve odlične komične opere *Don Pasquale*. Premiera je bila 21. novembra 1964. Pri režiji je uporabila vse svoje bogate izkušnje, ki si jih je pridobila s sodelovanjem z nekaj deset režiserji na številnih evropskih odrih. Zaradi spora, do katerega je prišlo med stalnim ocenjevalcem opernih predstav za Večer in vodstvom mariborske Opere, je oceno za *Don Pasquala* napisal dr. Primož Kuret, takrat ocenjevalec Naših razgledov. O Ondini Otta je zapisal: »*Don Pasquala je režirala pevka Ondina Otta Klasinc. Priznati ji je treba precejšen odrski smisel in posluš, ki ju je izpričala z živahnim odrskim gibanjem vsega ansambla in razgibanostjo mizanscene.*« Še posebej ji je uspelo režijsko vodenje nosilca naslovne vloge, ki ga je pel basist Engelbert Rudolf. Lik Pasquala mu je uspelo ustvariti sicer komično, vendar po potrebi tudi pretresljivo in človeško, kar je pri vlogah te vrste redkost.

Priljubljenost Ondine Otta v Mariboru potrujeta tudi karikaturi Remigija Bratoža, koncertnega mojstra Mariborske filharmonije in orkestra Opere.

Bratoževi karikaturi Ondine Otta

Don Pasquale je bil šele začetek njenega uspešnega režiserskega dela. Do konca svoje kariere je na mariborskem odru režirala še tri predstave in tri predstave s študenti Akademije za glasbo v Ljubljani.

1965

Januarja je bila v mariborski Operi premiera Puccinijevih *Bobemov*. V vlogi Mimi je bila redno zasedena Nada Zrimšek. Ondina Otta je Mimi pela le nekajkrat. Dvakrat tudi z Rudolfom Franclom, ki je v tej vlogi gostoval. Še zlasti uspešna je bila predstava, ki je bila na sporedu konec aprila ali v začetku maja 1965.

To so bili časi, ko je kriza vodenja v mariborski Operi dosegla vrhunec. Na glas se je govorilo o zamenjavi Vladimirja Koblerja, omenjali so že nekatere njegove naslednike, med drugimi tudi Borisa Papandopulo, vendar se ni zgodilo nič. Pevci so se zato upravičeno jezili tudi zaradi ignorance mariborske strokovne javnosti do dela v Operi, ki je bilo posledica operetne vojne in zelo površnega Koblerjevega dela. Na številu predstav se to ni poznalo, zelo pa je padla kakovost, še posebej opernega orkestra. Leta 1964 je bil tako znova zelo verjeten odhod Ondine Otta v zagrebško Opero. Zelo se je poznalo tudi to, da je Jakov Cipci pripravil največ dve predstavi na sezono.

V takih razmerah in vzdušju je Jakov Cipci pripravil prvo uprizoritev Kozinove opere *Ekvinokcij* v Mariboru. Ondina Otta je pela vlogo Anice, Jela je bila Ada Thuma, Niko Miro Gregorin. Ocena predstave izpod peresa Primoža Kureta je izšla v Naših razgledih. Kuret je bil s predstavo v glavnem zadovoljen, vendar opozarja na težave v orkestru, ki so se pojavljale kljub skrbnemu Cipcijevemu vodstvu. Predstava je imela 11 ponovitev.

Zadnja premiera v sezoni 1964/65 je bila Verdijeva *Traviata*. Violetto sta peli Ondina Otta in Nada Zrimšek, Alfred je bil Aleksander Boštjančič, Stanko Colnarič pa Germont. Dirigiral je Vladimir Kobler. Žal Emil Frelih, ki si je prizadeval slediti sodobnim režijskim trendom, z režijo ni imel srečne roke. Na silo je ustvaril sodobno postavitvev *Traviate* in s tem pokvaril njeno intimnost in čustvenost. Na premieri, ki je bila 12. junija, je Violetto vrhunsko pela Ondina Otta, ob tem pa še odlično igrala. Ker je bilo to v času bojkota ocenjevalcev dela mariborske Opere, ocen za to predstavo in za nekatere druge v tej sezoni ni. Postavitvev je imela 27 ponovitev.

Sezona 1965/66 se je 2. oktobra začela s *Prodano nevesto*. Predstavila sta se na novo angažirana solista tenorist Georgij Minčev, ki je pel Janka, in basist Nikolaj Trufev kot Kecal. Marinka je bila Ondina Otta, pevsko odlična in igralsko sproščena. Dirigiral je Jakov Cipci, odlično kot vedno, solidno je svoje delo opravil tudi režiser Franjo Potočnik. Predstava je bila ob 100. obletnici nastanka *Prodane neveste* in je imela 57 ponovitev.

1966

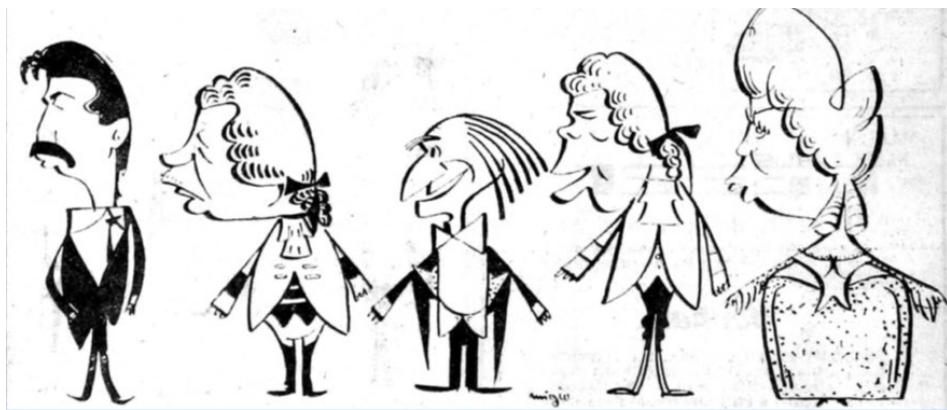
Na sporedu slovenske televizije je bil 23. februarja 1966 magnetoskopski posnetek *Traviate*. Posnetek je nastal nekaj dni prej. Tonski del so snemali v Kazinski dvorani, sliko pa na odru Dvorane Frana Žižka SNG Maribor. Ob tej priložnosti se je v Večeru oglašil zagrebški operni režiser in glasbeni ocenjevalec profesor Branimir Žganjer, Cipcijev sodelavec pri *Seviljskem brivcu* leta 1955. S posnetkom je bil zelo zadovoljen, obžaloval je le, da ga ni prevzela jugoslovanska mreža. Po predvajanju *Traviate* na televiziji je dobila Ondina Otta zahvalno pismo, ki ji ga je v imenu pacientov v bolnišnici Petra Držaja poslal eden od bolnikov. Gospa Ponikvarjeva, dolgoletna inscipientka v mariborski Operi, je avtorju povedala, da jih je RTV Slovenija o nameri, da posname *Traviato* v Mariboru, obvestila zadnji trenutek. S tem je bilo povezanih kar nekaj težav, saj se je cikel predstav *Traviate* že iztekel, Opera pa je bila zasedena s predstavami iz programa za sezono 1965/66, vendar so tudi to

težavo uspešno odpravili. V tedenskem napovedniku TV programa časopisa Delo je bil kot Germont napovedan Marcel Ostaševski, vendar se je vodstvo Opere pravilno odločilo za domačega pevca Stanka Colnariča. Režiser in realizator priredbe za televizijski posnetek je bil Fran Žižek.

Predstava, v kateri je Ondina Otta prav tako sodelovala v tej sezoni, je bila komična opera Sergeja Prokofjeva *Zaroka v samostanu*. Pevka na to predstavo ni imela lepih spominov. Povedala je, da je to predstava, v kateri je v vsej svoji karieri najtežje sodelovala. Godbeniki in pevci so svoje naloge dobro opravili, toda predstava je delovala neobgljeno in ironično. V Večeru je Branko Rudolf napisal oceno in povzel, zakaj se je duhovita in posodobljena commedia dell'arte z odlično glasbo Prokofjeva spremenila v kičasto burko. Glavno krivdo je pripisal režiserju Emilu Frelihu. Z oceno je sprožil polemiko med njim in nekaterimi člani Opere, ki jo je, ko se je spremenila v farso, uredništvo Večera prekinilo. Predstava je doživela le 8 ponovitev.

Povsem drugače je uspela postavitvev Puccinijeve *Manon Lescaut*. S premiero, ki je bila 1. oktobra, se je začela sezona 1966/67 in X. Mariborska kulturna revija. Predstavo je pripravil tandem Cipci-Potočnik in je bila zadetek v polno. Cipci je predstavo odlično pripravil in vodil. Orkester je igral kot preroben, čeprav so ostale določene težave zaradi premajhnega števila instrumentov v posameznih sekcijah. Potočniku so očitki na račun Frelihove neuspele *Zaroke v samostanu*, ki jih je bilo slišati tako med občinstvom kot v strokovni javnosti, koristili, saj se je tokrat izognil nepotrebnim novotarijam in posegom v libreto. Vlogo Manon sta peli Ondina Otta in Ada Sardo, vlogo Des Grieuxa Rudolf Francl in Carlo Biasini, Lescaut je bil Stanko Colnarič. Ondina Otta, ki je pela na premieri, je bila pevsko in igralsko odlična Manon, nekoliko slabši je bil Francl, saj je bila ta vloga za njegov, že nekoliko utrujeni tenor pretežka. Predstava je imela 15 ponovitev.

O predstavi so pisali ocene: Jože Gregorc za Delo, Dušan Mevlja za Ljubljanski dnevnik in Vlado Golob za Večer. Vsi trije so predstavo nagradili z odličnimi ocenami, le Vlado Golob je Francla sicer pohvalil, vendar opozoril na nekaj težav, ki mu jih je povzročala ta vloga.

Ustvarjalci *Manon*: F. Potočnik, S. Colnarič, J. Cipci, R. Franc in Ondina Otta na karikaturi Remigija Bratoža.⁵²

Za kreacijo *Manon* je dobila Ondina Otta 7. februarja 1967, torej na predvečer kulturnega praznika, nagrado Prešernovega sklada. Poleg tega je bila predstava tudi posneta. Pri televizijski realizaciji *Manon* je sodeloval Fran Žižek. Opera je bila 22. junija 1967 na sporedu Jugoslovanske televizije. Des Grieuxa je pel Biasini, ki mu zelo zahtevna vloga ni povzročala nikakršnih težav. Posnetek ene od najboljših predstav v zgodovini mariborske Opere je bil odličen in Mariboru v čast. Žal se je menda (tako kot tudi posnetek *Traviate*) izgubil (v resnici so magnetoskopska trakova presneli). Datum predvajanja *Manon* na televiziji sovpada z datumom, ko je Ondina Otta dobila diplomu druge stopnje na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Za študij solopetja na AG se je odločila okoli leta 1965. Takoj po diplomi na drugi stopnji se je vpisala na tretjo stopnjo študija solopetja na AG v Ljubljani.

Ob prejetju nagrade Prešernovega sklada so ji čestitali vidnejši mariborski in slovenski javni ter kulturni delavci.

Po uspešni *Manon Lescaut* je bila nova premiera v Mariboru slavni operni dvojček Leoncavallovi *Glumači* in Mascagnijeva *Cavalleria rusticana*. Ondina Otta je nastopila v *Glumačih* v vlogi Nedde, njen ustrezeni partner je bil Oskar Zornik. Kobler se kot dirigent ni preveč potrudil. Kljub občasnemu pristnemu muzikalnemu zanosu je bilo preveč nepreciznosti in motečih napak v orkestrski igri. Napak, ki so bile posledica površnega študija. Režiser Potočnik pa si ni mogel kaj, da ne bi določenih stvari »popravil«. Slavni prolog na začetku opere je prestavil na začetek drugega dejanja, kamor ne sodi niti po vsebinski niti po glasbeni plati. Uvedel je vlogo pevcu prologa,

⁵² Remigij Bratož (1904–1979), violinist, slikar in karikaturist. Dolgoletni koncertni mojster Mariborske filharmonije in orkestra mariborske Opere. Kot slikar je najbolj znan po odličnih karikaturah javnih osebnosti tistega časa.

ki jo je odlično zapel novi baritonist, mladi bolgarski pevec Dimitar Argirov, ki pa v Mariboru ni dolgo ostal. Premiera je bila 19. novembra 1966, predstava je imela 15 ponovitev.

Dve legendi slovenske Opere. Ondina Otta in Rudolf Francel v *Manon* leta 1966

1967

Foersterjevega *Gorenjskega slavčka*⁵³ je Cipci pripravil z dvojno zasedbo glavnih vlog. Prvi par, ki je pel na premieri, sta bila Nada Zrimšek kot Minka in Ervin Ogner kot Franjo. Drugi par sta bila Ondina Otta in Jernej Plahuta. To je bila po letu 1945 tretja postavitve te opere v Mariboru. Cipci je partituro obnovil, nekaj strani ponovno preinstrumentiral, na novo postavil nekatera razmerja med pevci, zborom in orkestrom ter jo preredil sodobnim opernim zahtevam. Vsi Cipciji posegi so bili delu v korist. Mislim, da je ta postavitve rekorderka v številu ponovitev v mariborski

---

⁵³ Premiera je bila 15. 2. 1967.

Operi, saj jih je bilo kar 117. Slovenska televizija je predstavo z Ondino Otta in Jernejem Plahuto posnela spomladi leta 1967 in predvajala v mreži Jugoslovanske televizije. Ocen za to predstavo (razen napovednika v Večeru) ni bilo moč najti.

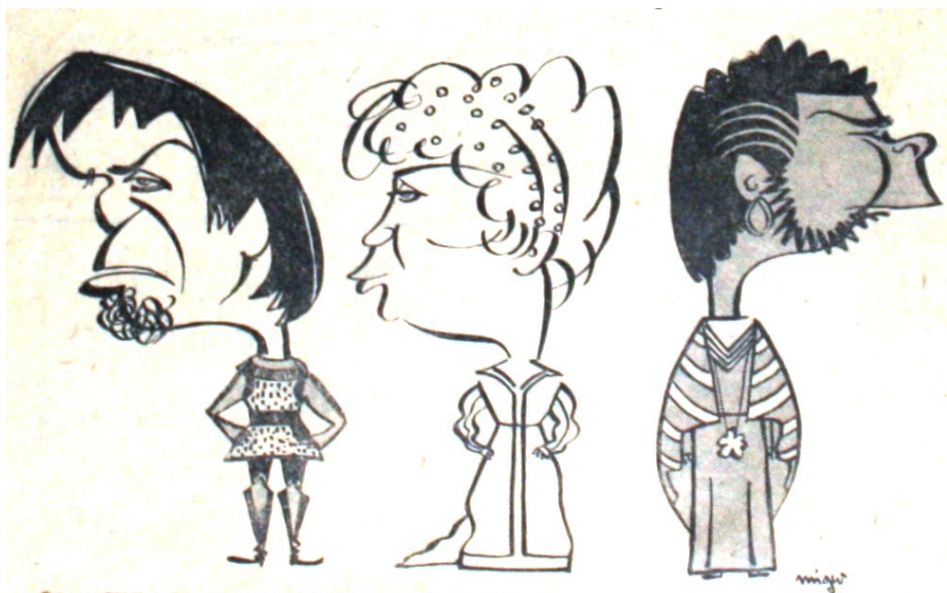

Ondina Otta in Rudolf Francel v *Gorenjskem slarčku*

Ondina Otta in Carlo Biasini v *Othellu*

Operna sezona 1967/68 se je začela z enim največjih podvigov v zgodovini mariborske Opere. Na mariborskem odru je bila 14. oktobra prvič premiera Verdijevega *Othella*. Z izbiro solistov je imelo vodstvo Opere srečo. Othella sta pela kar dva tenorja, oba člana mariborskega ansambla. Le koliko opernih hiš na svetu – tudi precej večjih od naše – ima v svojem ansamblu dva takšna tenorja? To sta bila Oskar Zornik in Carlo Biasini. Desdemona je bila Ondina Otta, Jago pa vedno zanesljivi Miro Gregorin. Žal so Biasiniju zaradi hude treme in strahu pred to izjemno težko vlogo po drugi predstavi popustili živci. Tako je 15 predstav odpel Oskar Zornik, ki pa takrat ni bil več med najmlajšimi. Ocenjevalec Friderik Dolski (pseudonim za Bogdana Učakarja) je bil z vsemi pevci zadovoljen. Menim, da je bila Ondina Otta odlična Desdemona, še posebej v Ave Mariji v zadnjem dejanju, bila pa je tudi odlična partnerica obema pevcema z izdatnima glasovoma, ki sta pela Othella. Gregorinov Jago je bila v vseh pogledih skrbno oblikovana vloga. Škoda je le, da je ta odlični pevec ni pel vsaj deset let prej. Pohvaliti je treba tudi Koblerja, ki se je tokrat pošteno lotil dela in pokazal svojo veliko muzikalnost in enkratno dirigentsko tehniko. Žal je bilo takšnih primerov v njegovem mariborskem obdobju vse premalo.

Bratoževa karikatura nosilcev glavnih vlog v Othellu: Miro Gregorin, Ondina Otta, Carlo Biasini

1968

Decembra 1967 je bila na sporedu opera *Profesor King*, delo sodobnega italijanskega skladatelja in dirigenta Bruna Rigaccija (1921–2019), ki se je takrat mudil v Mariboru in na eni od predstav *Othella* slišal Ondino Otta kot Desdemono. Rigacci je takrat v Bologni pripravil postavitev redko izvajane Donizettijeve opere *Pia de' Tolomei*, ki temelji na eni od zgodb v Dantejevi *Božanski komediji*, nastali na zgodovinski osnovi. Takrat so v Bologni tudi v živo posneli nekaj odlomkov te opere. V marcu 1968 je imel Rigacci v Bologni načrtovano ponovitev in studijsko snemanje omenjene opere. Vlogo Pie je ponudil Ondini Otta, najprej za prvo in drugo ponovitev, nato pa za vse tri predvidene predstave in studijsko snemanje. Ondina Otta je v Teatru Comunale⁵⁴ v Bologni nastopila 15., 17. in 20. marca. To je bilo njeno zadnje operno gostovanje v Italiji in izven takratne Jugoslavije. Ocen o predstavi ni, je pa v pevkinem arhivu programski list in nekaj slik s te predstave.

⁵⁴ Teatro Comunale ima svoje začetke že v 18. stoletju in je danes ena najpomembnejših italijanskih opernih hiš. V svojem obstoju je bila ta operna hiša večkrat različno predelana in obnovljena. Prvič med letoma 1818 in 1820, nato v letih 1853/54. Po požaru leta 1931, ki je hišo močno poškodoval, je bila zaprta. Ponovno so obnovljeno gledališče odprli novembra 1935. Takrat so avditorij v obliki konjske podkve zamenjali z avditorijem v obliki zvona in število sedežev zmanjšali na 1034.

V tem času je bila v Mariboru premiera *Madame Butterfly*. Ondina Otta je bila v zasedbi napisana v alternaciji z Nado Zrimšek, vendar, kot je to razvidno iz pevkinega arhiva, tokrat v tej operi ni nastopila.

V začetku septembra istega leta je sodelovala pri avdio in video snemanju opere *Molčiči boben* sodobnega italijanskega skladatelja Orazia Fiumeja (1904–1976). Zaradi naraščajočih zdravstvenih težav se predvidenega studijskega snemanja opere *Pia de' Tolomei* v Bolgini ni mogla več udeležiti. Težave s trebušno prepono so bile takšne, da je zaradi zdravljenja za šest mesecev prekinila pevsko kariero. Tako ni nastopila v operi *Tajni zakon*. Njeno vlogo je prevzela Zorica Barač.

Ondina Otta kot Pia de' Tolomei in z dirigentom Rigaccijem ter tenoristom Aldom Bottonom⁵⁵ v Bolgini

1969

Na oder se je vrnila v obnovljeni predstavi *Prodane neveste* na pustno soboto, 15. februarja. Predstavo je pripravil Jakov Cipci, vendar ga je v zadnjem trenutku, a ne slabo, zamenjal Kobler. Cipci je zaradi vse hujših zdravstvenih težav vedno manj

---

⁵⁵ Aldo Botton (1933–2009), italijanski dramski tenor, ki je bil v Italiji eden vidnejših opernih umetnikov v drugi polovici 20. stoletja. V svoji karieri je pel glavne tenorske vloge v operah Verdija in Puccinija ter v vrsti vlog v operah drugih avtorjev. Zadnjič je nastopil leta 2007 v postavitvi Rossinijeve opere *Viljem Tell*, v kateri je pel eno manjših tenorskih vlog. Sodeloval je tudi z Matačićem pri snemanju odlične postavitve Spontinijeve opere *Fernando Cortez*, ki jo je maestro postavil in posnel 5. marca 1974 z orkestrom in zborom RAI Torino.

dirigiral. Ondina Otta in Jernej Plahuta sta bila odlična, pela in igrala sta kot v najboljših časih. Aleksander Kovač je bil zelo dober Kecal, Milan Gorenšek pa odličen Vašek. Predstava je v celoti uspela in zelo ustrezala predpustnemu vzdušju.

V Delu smo 19. marca 1969 prebrali novico, da je ansambel mariborske Opere pod vodstvom Jakova Cipcija končal tri dni trajajoče tonsko snemanje Mozartove opere *Vrtnarica iz ljubezni* ali tudi *Lažna vrtnarica*.⁵⁶ Sodelovali so solisti obeh opernih hiš, med njimi tudi Ondina Otta, ki je pela naslovno vlogo. Video posnetek naj bi naredili v mesecu maju v prostorih mariborskega gradu pod režijskim vodstvom Frana Žižka, vendar ta podatek ni zanesljiv.

Cipci je to opero izvedel s solisti Ondino Otta Klasinc, Milevo Pertot, Carlom Biasinijem, Aleksandrom Boštjančičem in Mirom Gregorinom ter orkestrom Opere SNG Maribor. Gostji sta bili Božena Glavak in Dragica Čarman iz Ljubljane. Pred tem opera še ni bila uprizorjena na slovenskih opernih odrih. Izbrani odlomki so občasno na sporedu ARS.

Otta je bila še naprej zelo zaposlena. Že 28. marca je nastopila na premieri Offenbachovih *Hoffmannovih pripovedk*. Pela je glasovno in značajske zelo različni vlogi kurtizane Giuliette in nežne pevke Antonije. Njen partner je bil Jernej Plahuta, ki je ponovno prevzemal levji delež tenorskega repertoarja v Mariboru. V svojih izjemno težkih vlogah sta bila oba zelo dobra. Vse štiri negativce je pel odlični Miro Gregorin. Solidna predstava, ki jo je glasbeno pripravil Marko Žigon, je doživela še 12 ponovitev.

Septembra so v Mariboru slavili 50. obletnico gledališča. Ob tej priložnosti je dobila Ondina Otta pohvalno diplomu, ki ji jo je podelil gledališki svet SNG Maribor.

---

⁵⁶ Opera je nastala po posredovanju grofa Zeilla leta 1774, ko je bil Mozart še v Salzburgu. Naročnik je bil münchenski dvor, ki je potreboval lahkotno odrsko glasbeno delo za prihajajoči karneval. Naslov *La finta giardiniera* so Nemci veliko pozneje prevedli v *Gärtnerin aus Liebe*. Pri nas je opera dobila naslov *Vrtnarica iz ljubezni*. Včasih se je uporabljal tudi naslov *Namišljena vrtnarica*. Opera ima v izvorni verziji tri dejanja in traja tri ure in pol. Krstna predstava je bila 13. januarja 1774 v Münchnu, štirinajst dni pred Mozartovim rojstnim dnem. Mozart je tam doživel velik uspeh, vendar je bila opera že po četrti predstavi umaknjena s sporeda. Pozneje so jo zelo redko izvajali. Na sporedih opernih in diskografskih hiš se je začela znova pojavljati šele proti koncu 20. stoletja. Prvi posnetek je s Fritzem Wunderlichom in Stuttgartsko opero iz leta 1956.

1970

Pomembnejše stvari zanjo pa so se dogajale spomladi leta 1970. Na premieri *Rusalk*, ki je bila 6. marca, je v naslovni vlogi opravila potrebni program za končanje tretjestopenjskega študija na AG in si s tem pridobila naziv »specialistka za operno petje«. Diplomo so ji podelili kar po predstavi, saj nosi datum 6. marec 1970. Tri leta pred tem je diplomirala pri Kseniji Kušej Novak. S tem je modra Ondina Otta opravila vse potrebno za začetek pedagoške kariere. Še vedno pa je bila zelo zaposlena v Operi.

Žal ta postavitvev *Rusalk* – dirigent je bil Kobler, režiser pa Frelih – ni dosegla ravni prejšnjih mariborskih *Rusalk* zaradi značilne Koblerjeve študijske površnosti, režijske izžetosti Freliha in zaradi zelo povprečnega Povodnega moža, ki ga je pel Jozef Fejk, češki basist, takrat angažiran v Mariboru. V vlogi Princa je ob Jerneju Plahuti nekajkrat nastopil Carlo Biasini, ki je ustvaril pevsko odlično, a žal igralsko zelo togo kreacijo.

Že 22. maja je bila v Mariboru prva uprizoritev komične opere *Zdrabe na trgu*. Avtor E. Wolf-Ferrari je uglasbil za opero prirejen izvirni tekst komedije Carla Goldonija *Ribiške zdrabe*, podobno kot je za svoje *Štiri grobijane* uporabil Goldonijev tekst *Grobijani*. To duhovito delo je bilo lepo sprejeto. Glasbeno ga je pripravil Boris Švara, režiral je Potočnik. Ondina Otta je bila Lucija, hči botre Katke, ki jo je pel Jernej Plahuta. Postavitvev je imela 18 ponovitev.

Sedemnajstega julija je Ondina Otta nastopila na koncertu Glasbene matice Trst. Ob spremljavi pianista Aleksandra Vodopivca je izvajala samospeve različnih avtorjev. Koncert je bil v tržaškem Kulturnem domu. Več mi o tem dogodku ni znano.

1971

Leta 1971 je mezzosopranistka Ada Thuma praznovala 25-letnico svojega umetniškega delovanja. Za jubilejno predstavo si je izbrala Gluckovo opero *Orfej in Evridika*. Ondina Otta sprva ni nameravala sodelovati, vendar je na prošnjo kolegice Thuma vlogo Evridike le sprejela in jo pela v alternaciji z Nado Zrimšek. Avtor je videl le predstavo z Nado Zrimšek, zato Ondine Otta ne more ocenjevati. Je pa v Večeru izšla obširna ocena, ki jo je pod psevdonimom napisal Bogdan Učakar, ki s predstavo ni bil preveč zadovoljen. Ado Thuma in Ondino Otta sicer pohvali,

vendar z zadržki, za dirigenta Borisa Švaro in režiserja Freliha pa ne najde prav lepih besed. Glede Švare in Freliha se z njim v celoti strinjam. O Adi Thuma, sicer odlični karakterni mezzosopranistki, pa menim, da je Orfej vloga, ki takrat ni več ustrezala ne njenemu glasu ne pojavi. Premiera je bila 6. novembra 1971, postavitvev je imela 12 ponovitev. To je bila zadnja opera, v kateri je bila Ondina Otta redno zasedena.

1972

V Operi so 24. marca premierno uprizorili Massenetovo *Manon*. Predstavo je v svojem značilnem slogu pripravil Vladimir Kobler, kar se je poznalo predvsem v površno izpeljanih malenkostih. De Griexa sta pela Ogner in Plahuta. Manon je bila Nada Zrimšek. Režirala je Ondina Otta. To je bila njena druga režija. Ocenjevalec Friderik Dolski alias Bogdan Učakar je v Večeru zapisal: *»Režija Ondine Otta Klasinčeve, še posebej v središču pozornosti ob njeni 25-letnici umetniškega dela, je dokazovala, da neutrudna in vsestranska umetnica živi z gledališčem in da se je lotila tudi pedagoškega in režijskega dela s prav enako vneto kot kreacij svojih vlog. Bogate izkušnje je prenesla tudi v režijo te predstave, prav primerne za temeljite inštrukcije odrskega dogajanja. Predvsem velja to za množično animacijo, kot tudi ljubeznivo svetovanje ob nastajanju naslovnih vlog. Želeli bi si nemara le nekaj več analitičnosti ob sklepnem prizoru, ki je bil nemara preveč klišéjski, zato tudi manj učinkovit. V splošnem pa lahko zapišemo, da je slavjenka tudi z režijskim delom zaokrožila svoj umetniški portret.«*

Sam lahko k temu dodam, da je Ondina Otta upoštevala, da morata biti postavitvev in režija določene predstave zrcalo časa, v katerem se zgodba dogaja, in časa, v katerem je delo nastalo.

Na eni od ponovitev je nameravala proslaviti 25-letnico svojega umetniškega delovanja, vendar se je zgodilo drugače. Ugotovila je, da se – zaradi že omenjenih zdravstvenih težav – njena pevska pot počasi končuje, zato se je odločila, da se bo na jubilejni predstavi poslovila tudi kot pevka. Poslovilna in jubilejna predstava je bila 14. aprila 1972. Ondina Otta se je poslovila v velikem slogu. Opazili smo sicer, da ima nekaj manjših težav z dihanjem, vendar je bila pevsko zelo dobra, igralsko pa odlična. Des Griexa je pel Jernej Plahuta, tudi zelo solidno in je lahko še danes zgled, kako se ta zahtevna vloga poje in igra. Vilma Bukovec, ki je bila na predstavi v delegaciji ljubljanske Opere, mi je zgoraj napisano potrdila in povedala, da je bila pripravljena tudi vskočiti in pomagati prijateljici, če bi se Ondini kaj zataknilo, vendar to ni bilo potrebno. Prav zaradi prelepega Ondininega glasu, ki je še vedno v vseh

legah in jakostih zvenel polno in izenačeno, je bilo slovo od Ondine Otta kot pevke še toliko bolj žalostno. Vendar je še dolgo ostala med nami kot igralka, režiserka in pedagoginja. Ob njenem pevskem slovesu so ji osebno in pisno izkazali spoštovanje številni kolegi iz Italije in Jugoslavije.

S Plahuto med predstavo. Po predstavi na odru z Nonijem Žuncem iz zagrebške Opere

Na odru po izvedbi *Manon*: Rajko Koritnik, Vilma Bukovec in Bogo Leskovic

Umetniško je delovala naprej. Že jeseni istega leta je v sezoni 1972/73 režirala Donizettijevo komično opero *Kapljice za ljubezen*, ki so jo v Mariboru imenovali *Ljubavni napoj* in s tem zaznamovali 140. obletnico nastanka te mojstrovine. Premiera je bila 22. septembra 1972, predstava je imela 18 ponovitev. Prvič je v vlogi Adine nastopila Mileva Pertot, Dulcamara je bil Miro Gregorin, takrat že upokojenec, Nemorino pa Jernej Plahuta in Aleksander Boštjančič. Nastopila sta še Stanko Colnarič in Emil Baronik v alternaciji ter Zorica Barač. Glasbeno je predstavo pripravil in vodil Boris Švara. Režija Ondine Otta je bila jasna in preprosta, kar je ustrezalo značaju te opere.

Četrtega decembra ji je republiška komisija za priznanja podelila status vrhunske umetnice. Enak status so dobili še igralca Angelca Jenčič Janko in Arnold Tovornik ter režiser Branko Gombač.

Tridesetega decembra 1972 je sprejela odločitev o prenehanju dela v SNG Opera v Mariboru. Jeseni istega leta je že začela s pedagoškim delom na oddelku za solopetje Akademije za glasbo v Ljubljani. Najprej je bila honorarna profesorica, pozneje pa je bila imenovana za redno profesorico predmetov solo petje, operna igra in stilni elementi. Na AG je delovala 15 let. Ob tem je od leta 1991 do 1998 na Pedagoški akademiji v Mariboru predavala vokalno tehniko. Hkrati je bila ves čas od diplome na tretji stopnji mentorica v mariborski Operi. Umetniško je delovala od leta 1945, ko je začela svojo kariero, torej celih 53 let.

1975

Leta 1975 je ponovno nastopila v *Kranjskih komedijantih*. Le Roman Lavrač in Ondina Otta sta igrala isti vlogi kot leta 1964.

Ondina Otta je igrala in pela Suzano Marranesi, italijansko pevko. Tudi za ta nastop je dobila odlične ocene. Tokrat je bil režiser Slavko Jan. O predstavi so v pevkinem arhivu in spletnem arhivu Večera tri ocene. V Večeru je Lojze Smasek na dolgo in široko razpravljal o sami igri, izvajalce pa odpravil s hitrim in kratkim poročilom, v katerem našteva, kdo je kaj igral. Ondina Otta je bila deležna kratke pohvale. V Delu je Bogdan Pogačnik Ondino Otta ocenil takole: »... *poleg ostalih dam* (tukaj Pogačnik našteje vse sodelujoče igralke) *je – kljub jesenskim rožam – s kar mojstrskim ščebetanjem ene lepe laške pevkinje Suzane znova presenetila Ondina Otta Klasinčeva ...*«

Laška pevkinja in Marjan Bačko kot Zois

V Naših razgledih je 18. aprila 1975 ocenjevalec Borut Trekman Ondini Otta posvetil pravi mali esej, ki je prikazan v izvirni obliki: *»Seveda pa se (tako kot pred dobrimi desetimi leti, ko smo jo videli prvič) velja še posebej ustaviti ob Susani Maranesijevki, ki jo je z vso vitalnostjo in živo neposrednostjo upodobila Ondina Otta Klasinčeva. Kadarkoli je stopila na oder, ga je napolnila s svojim čarom in neusabljivim gledališkim temperamentom, ki v trenutku*

seže prek rampe in gledalca osvoji. Kadarkoli je spregovorila, smo lahko ujeli do zadnjih nadržnosti izniansirano humorno karakterizacijo, strnjeno v eno s pristno gledališko naravo. Gledali smo prebrisano in prekanjeno ‚laško pevkinjo‘ iz Kreftove igre, bkerati pa se nam je zdelo, da so v tej vlogi spregovorile vse dolgoletne pevkinine izkušnje, vsi pro et contra, ki nenehoma spremljajo sleberno pravo umetniško ustvarjanje in se navsezadnje spremenijo v neomajno zapisanost odru in gledališču.»

Premiera *Kranjskih komedijantov* je bila 28. marca 1975, postavitvev je imela še 21 ponovitev. Vloga Suzane, lepe laške pevkinje, je bila istočasno tudi zadnji nastop Ondine Otta na gledališkem odru. Zanimivo je, da se je velika pevka z odra poslovila kot sijajna igralka na zadnji predstavi *Kranjskih komedijantov*, ki je bila 15. maja istega leta. O dogodku je poročal mariborski Večer. S to postavitvijo se je poslovil tudi Slavko Jan, režiser predstave.

1978

Svoje režijsko slovo na mariborskem odru je izpeljala leta 1978, ko je režirala *Seviljskega brivca*. Premiera je bila 9. junija. Glasbeno vodstvo je bilo v rokah Borisa Švare, ki je svoje delo opravil rutinsko. Presenetila pa je mezzosopranistka Majda Švagan, ki je odlično pela in igrala Rozino. Bartolo je bil Ladko Korošec, ki je bil po upokojitvi Aleksandra Kovača – predvsem po zaslugi Borisa Švare – stalni gost mariborske Opere. Skoraj 60 let stari basist je svoje delo dobro opravil, pri čemer mu je zelo pomagal njegov igralski talent. Jernej Plahuta, ki je bil približno istih let kot Korošec, je bil še vedno dober Almaviva, vsekakor za Lipuščkom najboljši, kar jih je do takrat nastopilo v Mariboru. Emil Baronik, ki je to vlogo pel še pod Cipcijem, je bil glasovno svež in igralsko zelo sproščen Figaro. Ondinina režija *Seviljskega brivca* je najboljši primer, kako pomembno je, da režiser pozna tudi pevsko tehniko, saj lahko samo v tem primeru ustvari takšno režijo, ki pevcu pomaga premagovati težave vloge. Saj na operne predstave večinoma še vedno hodimo predvsem zaradi petja in šele nato zaradi igranja.

Ondina Otta je v Mariboru v štirinajstih letih nastopila okoli 600-krat in ustvarila 28 opernih in eno dramsko vlogo. Statistično gledano sta to dve vlogi in približno 40 nastopov na sezono. To je ob vseh obveznostih, ki jih je imela do drugih opernih hiš, ogromno.

Akademija za glasbo v Ljubljani: 1972–1987

Ko je Ondina Otta začela s pedagoško dejavnostjo na Akademiji za glasbo v Ljubljani, je s svojimi študenti postavila in uprizorila kar nekaj opernih predstav.

Profesorica Ondina Otta

Otta-Klasinc, Ondina, Sopran, * 16. 7. 1924 Triest; sie war in Triest Schülerin von Luigi Toffolo. 1946 debütierte sie am Opernhaus von Ljubljana (Laibach) als Rosina in Rossinis «Barbier von Sevilla». 1946–51 war sie Mitglied dieses Theaters und gastierte seitdem vor allem an italienischen Theatern (so 1955 in Turin), 1956 in London, 1962 am Théâtre de la Monnaie Brüssel, 1956 am Teatro Verdi Triest, 1957 an der Oper von Monte Carlo. Sie trat in Frankreich, in Österreich, in Ägypten und in Südamerika als Bühnen- wie als Konzertsängerin auf. 1958–72 war sie am Theater von Maribor (Marburg a.d. Drau) engagiert. Ihr Bühnenrepertoire hatte seine Höhepunkte in Partien wie der Gilda im «Rigoletto», der Violetta in «La Traviata», der Marguerite im «Faust» von Gounod, der Marzelline im «Fidelio», der Mimi wie der Musetta in Puccinis «La Bohème» und der Rusalka in der Märchenoper gleichen Namens von A. Dvořák. Sie war später als Pädagogin tätig und Präsidentin des Komitees eines nach ihr benannten Gesangswettbewerbs.

Geslo Otta Klasinc. Vir: K. J. Kutsch, 2003

1981

Najprej je kot režiserka sodelovala pri postavitvi Haydnove opere *Pevka*. Glasbeno je delo pripravil dirigent Milivoj Šurbek, ki je tudi vodil orkester Akademije za glasbo. Nastopili so učenci profesorice Eve Novšak Houška in Ondine Otta Klasinc. V naslovni vlogi je nastopila sopranistka Irena Vremšak (1958–2006), ki se je razvila v prvovrstno pevko in pedagoginjo. Ocenjevalec Pavel Mihelčič je v Delu izvedbo te opere zelo pohvalil. Podobna ocena je bila tudi v glasilu Glasbene mladine. V Linhartovi dvorani Cankarjevega doma sta bili dve predstavi, prva 29. in druga 31. marca 1981.

1984

Leta 1984 sta profesorici Eva Novšak Houška in Ondina Otta s svojimi študenti pripravili novo predstavo. Tokrat je orkestru AG dirigiral Anton Nanut. Režija je bila v rokah Ondine Otta Klasinc. Izvajali so Mozartovo opero v enem dejanju *Bastien in Bastiena*. Naslovni vlogi sta bili dvojno zasedeni. Bastiena sta bila Janez Lotrič in Branko Robinšak, Bastieni Danijela Hrvat in Vera Mlejnik, Colas pa je bil basist Matija Wabra. Predstavi sta bili tudi tokrat v Linhartovi dvorani – 1. in 2. junija. Ocen ni bilo moč najti.

1985

V isti dvorani je 28. in 29. maja 1985 Ondina Otta režijsko pripravila še Rossinijevo *Ženitno menico*. Tudi tokrat so sodelovali učenci obeh profesorric, orkestru AG je dirigiral Anton Nanut, kot gosta pa sta sodelovala baritonista Jaka Jeraša in Zdravko Perger. Od drugih pevcev študentov so sodelovali še Janez Lotrič, Vera Mlejn, Gordana Tomić, Matija Wabra, čembalistka Vlasta Doležal Rus in še nekateri drugi študenti. V Dnevniku so o dogodku na kratko poročali in predstavo pohvalili.

Učenci

V svoji pedagoški karieri je Ondina Otta Klasinc vzgojila nekaj odličnih pevcev, ki so postali prvaki mnogih opernih hiš pri nas in po svetu. V nadaljevanju je na kratko predstavljenih nekaj najboljših.⁵⁷

Dragica Kovačič (1951–2002)

Najprej bi želel izpostaviti Mariborčanko Dragico Kovačič. Stanovala je v moji soseski in bila sorodnica mariborskega škofa dr. Jožeta Smeja, ki je bil gimnazijski sošolec mojega očeta. Po končani osnovni šoli je obiskovala Srednjo glasbeno šolo v Mariboru (danes Konservatorij za glasbo in balet Maribor), kjer je študirala solopetje. Še med šolanjem je 12. februarja 1971 nastopila na koncertu Orkestralne sekcije KUD Jože Hermanko, na katerem je sodelovala kot mezzosopranistka v Beethovnovi *Fantaziji* za klavir, soliste, zbor in orkester op. 10, pod dirigentskim vodstvom Vladimirja Koblerja. Takrat sem jo prvič slišal na koncertnem odru. Leta 1973 je postala članica zbora mariborske Opere. Le dve leti pozneje se je vpisala na Akademijo za glasbo v Ljubljani, kjer je nadaljevala študij solopetja pri profesorici Ondini Otta Klasinc. Študij je zaključila leta 1979 in takoj postala solistka v Operi. Pred tem je že nastopila v nekaj manjših vlogah, med drugim je bila Ines v Verdijevem *Trubadurju*, ko je bila za vlogo Leonore angažirana Ljiljana Molnar Talajčić, ena vodilnih svetovnih dramskih sopranistk tistega časa. Kot solistka je Dragica Kovačič debitirala v vlogi Minke v Foersterjevem *Gorenjskem slavčku*. Profesorica Klasinc ji je takrat svetovala, naj začne pevske pot kot sopranistka, saj so bile njene srednje in nizke mezzosopranske lege takrat še nerazvite, vendar se je to hitro spremenilo. Na enem od poletnih pevskih tečajev je srečala Marjano

---

⁵⁷ Avtorju je pri izboru pomagala Milena Morača, učenka in prijateljica Ondine Otta Klasinc.

Lipovšek, ki ji je svetovala, da naj le začne peti mezzosopranske vloge, kar se je hitro izkazalo kot pravilno. Na svoji, žal prekratki, pevski poti je prepela večino velikih mezzosopranskih vlog, kot so vloge v Verdijevih operah Eboli, Ulrika, Azucena, Amneris, Fenena (*Don Carlos*, *Ples v maskah*, *Trubadur*, *Aida*, *Nabucco*) in še v nekaj večjih in manjših vlogah v drugih operah (*Carmen*, *Kerubin* itd.). Čeprav kot Dalila v operi *Samson in Dalila* (Camille Saint-Saëns) ni nikoli nastopala, ji je izjemno uspel studijski posnetek velike arije Dalile, pri čemer se je pokazal njen velik glasovni obseg in širina žametnega glasu. V operi je pripravila okoli 40 vlog, ob tem se je izkazala tudi kot uspešna koncertna pevka. Z mezzosopranskim partom je sodelovala v izvedbi Beethovne 9. simfonije, ki jo je pripravil Uroš Lajovic z orkestrom Slovenske filharmonije, zborom mariborske Opere, zborom Consortium musicum in solisti Ano Pesar Jerič, Dragico Kovačič, Brankom Robinšakom in Ivanom Sancinom. To je bila ena od uspešnejših domačih postavitev te veličastne umetnine. Sodelovala je še v Bachovem *Janezovem pasijonu*, Brucknerjevem *Te Deumu*, Mozartovi *Kronski maši* in Rossinijevi *Stabat Mater*. Gostovala je v nekaterih mestih nekdanje Jugoslavije, Avstriji, Nemčiji, Švici in Italiji. Proti koncu svoje umetniške poti se je posvečala tudi pedagoški dejavnosti kot docentka za vokalno tehniko na oddelku za glasbeno pedagogiko na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Leta 1988 je za svoje umetniške dosežke prejela eminentno Glazerjevo listino mesta Maribor. Žal je njeno umetniško pot prekinila huda bolezen, umrla je leta 2002 v Ljubljani. Njen sin je odlični slovenski klarinetist Slavko Kovačič.

Alenka Dernač Bunta (1945–2022)

Mezzosopranistka Alenka Dernač Bunta je obiskovala Srednjo glasbeno šolo iz klavirja in petja. Že kot srednješolka je sodelovala na nekaj koncertih operne glasbe, kamor jo je povabil Ladko Korošec. Na Akademiji za glasbo je študirala pod mentorstvom profesorice Ksenije Kušej Novak (dipl. 1972) in prejela študentsko Prešernovo nagrado (1973). Podiplomski študij za koncertno petje je zaključila pri isti profesorici, klasično operno petje pa pri Ondini Otta Klasinc (1975). S štipendijo italijanske vlade se je leta 1968 izpopolnjevala v Sieni pri Ginu Bechiju na Accademii Musicale Chigiana, nato na Royal Academy v Londonu in na Akademiji za glasbo na Dunaju.

Dragica Kovačič 1999 (Pinter, Zbirka upodobitev znanih Slovencev NUK, 2018)

Alenka Dernač Bunta 1999 (Pinter, Zbirka upodobitev znanih Slovencev NUK, 2018)

Leta 1973 je debitirala v SNG Opera v Ljubljani z vlogo Dulcineje v Massenetovem *Don Kihotu*. Kot solistka je na ljubljanskem odru v dveh desetletjih odpela 40 večjih in srednjih mezzosopranskih vlog ter nekatere izmed njih tudi posnela za RTV Slovenija. Pri publikli se je posebno proslavila z vlogo Bizetove *Carmen* in Marine iz opere *Boris Godunov* Musorgskega. Kot koncertna pevka je sodelovala pri izvedbah oratorijev, kantat in drugih velikih del. Za nastope v priznanih evropskih opernih hišah, v katerih je gostovala, je dobila dobre ocene. Za svoje umetniške dosežke je prejela Betettovo nagrado (1996).

Bila je žirantka mednarodnih in slovenskih pevskih tekmovanj. Leta 1996 se je redno zaposlila na Akademiji za glasbo in se predala pedagoškemu poklicu; vzgojila je celo vrsto uspešnih glasbenikov. Največje priznanje so ji izkazali študentje, ki so poudarjali njeno človečnost in strokovno predanost, ubesedeno kot »maestra assoluta«.

Z oznako »primadona assoluta« bi lahko označili dve učenki, ki sta svoji umetniški poti začeli kot koloraturki, nato pa prepeli velik del opernega repertoarja od *Kraljice noč*, ki velja za eno najvišjih sopranskih vlog (f³) za lirski in dramski sopran, vse do mezzosopranskih vlog, kar je vsekakor fenomen tudi v širšem pogledu. Takih pevk je bilo vedno malo.

Vlatka Oršanić (1958)

Vlatka Oršanić je rojena v Zaboku na Hrvaškem. Študirala je na Akademiji za glasbo v Ljubljani v razredu Ondine Otta Klasinc in leta 1979 z vlogo Gilde z odliko diplomirala. Izpopolnjevala se je na Dunaju pri Oliveri Miljković. Debitirala je zelo mlada kot solistka Opere SNG v Ljubljani. Zelo hitro je začela nastopati po območju celotne Jugoslavije, pozneje pa tudi na evropskih in svetovnih odrih. V svoji dolgoletni karieri si je zgradila repertoar, ki obsega več kot 80 različnih glavnih opernih in koncertnih vlog za koloraturni, lirski in dramski sopran. Ustvarjala je z velikimi dirigenti in režiserji ter sodelovala z znamenitimi orkestri. Zadnje čase se posveča pedagoški dejavnosti kot redna profesorica in med letoma 2007–2016 predstojnica katedre za solopetje na Glasbeni akademiji v Zagrebu, v letih od 2006 do 2010 pa je bila tudi profesorica solopetja na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Njeni študentje dosegajo pomembne uspehe na domačih in mednarodnih tekmovanjih, mnogi so pa že uveljavljeni umetniki na domačih in tujih opernih in koncertnih odrih. Ko je z ljubljansko Opero gostovala v Pragi, je po ariji Elvire dobila aplavz, ki je trajal skoraj 20 minut.⁵⁸

Začela je kot Gilda in Lucia, najbolj znana pa je bila kot interpretinja lady Macbeth, v Verdijevi in Šostakovičevi operi.

Ansambel mariborske Opere je v začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja posnel Verdijevega *Rigoletta* z Vlatko Oršanić kot Gildo. Naslovno vlogo je pel odlični Ferdinand Radovan, vojvoda je bil Igor Filipovič, takrat na začetku svoje uspešne kariere, Maddalena je bila Božena Glavak, Sparafucile pa Ivan Sancin. V drugih vlogah so sodelovali solisti mariborske Opere. Zbor in orkester je solidno vodil Boris Švara. Snemanje je potekalo od 3. do 9. septembra 1981 v Kazinski dvorani SNG Maribor. Ta posnetek večkrat predvajajo na programu slovenskega radia Ars.

Kot pevka je Vlatka Oršanić sodelovala 17. januarja 2018 tudi na slovesnosti ob 100-letnici rojstva Valerije Heybal v Kamniku. Takrat je povedala, da bo svojo pevsko pot končala z mezzosopransko vlogo Kabanihe (Marfa Kabanova) Janáčkove opere *Katja Kabanova*. Njen obsežen repertoar je namreč segal tudi v mezzosopranske vloge.

---

⁵⁸ Izjemno težko in visoko tenorsko vlogo Arturja je pel beograjski tenorist Predrag Protić, ki je v finalu opere zapel visoki ton (kolikor je bilo moč ugotoviti iz radijskega prenosa, je bil to F²) z odprtim glasom, kar zmore le malo pevcev. Večina se rešuje s falzetom⁵⁸ ali nižanjem, pogosto pa to frazo zapojejo sopranistke, ki pojejo Elviro.

Vlatka Oršanić in pianistka Irina Milivojević v Kamniku
17. 1. 2018 (Kamnik info, 2018)

Milena Morača (osebni arhiv)

Milena Morača (1954)⁵⁹

Rodila se je v Banjaluki, solo petje je študirala na Akademiji za glasbo v Ljubljani kot učenka prof. Ondine Otta Klasinc. Izpopolnjevala se je še pri Radmili Bakočević in na Dunaju kot štipendistka avstrijske vlade. Magisterij je pripravljala v Beogradu pri Radmili Bakočević, končala pa v Ljubljani pri prof. Alenki Bunta.

Leta 1978 je postala solistka mariborske Opere in tam ostala tri leta. Debitirala je v vlogi Frasquite v predstavi *Carmen*, v kateri je takrat naslovno vlogo pela slovita mezzosopranistka Ruža Pospiš Baldani. V Mariboru je med drugim pela tudi Violetto v *Traviati* in Normo v istoimenski Bellinijevi operi.

Leta 1981 je postala solistka in prvakinja Opere SNG Ljubljana in tam delovala vse do današnjih dni (2023). V Ljubljani je debitirala v vlogi Rozine v *Seviljskem brivcu*. Krona njene dejavnosti v koloraturnih vlogah je vsekakor Kraljica noči v *Čarobni piščali*. Nato pa so sledile vloge za vse vrste sopranov, vključno z Abigaillo v Verdijevem *Nabuccu*, eno najtežjih vlog za dramski sopran.

Leta 1996 je za vlogo Jenufe in vlogo Skladatelja v Straussovi operi *Ariadna na Naksosu* dobila nagrado Prešernovega sklada. »Z vlogo, ki zahteva veliko širino glasbenega in igralskega izraza, je pričarala vrsto enkratnih pevskih in igralskih

⁵⁹ Opis umetniške poti je povzet po besedilu dr. Primoža Kureta v knjigi *Sto slovenskih opernih zvezd* (Kuret, 2005) in po zapisu, ki ga je za ta namen pripravila gospa Morača.

trenutkov, vse od začetnega upa in obupa mlade matere, prek brezmejnega strahu ob izgubi otroka in ob težki krivdi stare cerkavnice do dokončne umiritve na novi življenjski poti,« so zapisali v obrazložitvi. Njeno vlogo Skladatelja pa so ocenili takole: »Zahtevno vlogo Skladatelja je izvedla glasbeno čisto in precizno in ustvarila nepozaben lik mladega zanesenega umetnika«.

Gostovala je v skoraj vseh opernih hišah v nekdanji Jugoslaviji in tudi v tujini. Pela je na številnih koncertih, predvsem v sakralnih delih J. S. Bacha in Mozarta.

Upokojila se je leta 2013, vendar je sodelovala z ljubljansko Opero še naprej do leta 2023. Štiridesetletnico umetniškega delovanja je slavila kot Tosca 19. novembra 2020.

Janez Lotrič (1953)

V velik ponos je bil prof. Ondini Otta Klasinc njen učenec Janez Lotrič, tenorist, ki je edini od vseh slovenskih tenorjev do danes pel v treh najslavnejših opernih hišah. To so Metropolitanska opera v New Yorku, Dunajska državna opera in milanska Scala, ob tem pa še v Parizu (Opéra Comique, Opéra Bastille), Londonu (Covent Garden) in še v mnogih opernih hišah po svetu.

Janez Lotrič je solopetje študiral pri Kseniji Vidali Žebrè in na Akademiji za glasbo v Ljubljani pri Ondini Otta Klasinc. Izpopolnjeval se je pri slovitem tenoristu Mariu del Monacu in komorni pevki Hildi Zadek na Dunaju. Njegov prvi solistični angažma je bil v mariborski Operi, v kateri je nastopal od 1980 do 1987. Tu je prvič nastopil kot Edek v komični operi E. Wolf-Ferrarija *Zdrabe na trgu*. Njegov nastop je bil prijetno presenečenje. Nato sta že v naslednji sezoni sledili veliki vlogi Fausta in Hoffmanna. Od tu je šlo samo navzgor.

Leta 1989 je presenetil z odličnima uvrstitvama na tekmovanju Toti dal Monte v Trevisu in na tekmovanju Maria del Monaca v Castelfrancu. Nastop na dunajskem tekmovanju Belvedere mu je zagotovil nastavitve v operni hiši v Osnabrücku. Od leta 1988 do 1997 je bil svobodni umetnik, potem je postal kratek čas član ljubljanske Opere, nato ponovno mariborske Opere, v kateri je ostal do konca umetniške kariere. Bil je stalni gost v Dunajski državni operi. V tej sloviti hiši je nastopil v trinajstih različnih glavnih vlogah in to stosedemnajstkrat. Njegovi dosežki so primerljivi z uspehi največjih tenorjev našega časa. Nekateri poznavalci so ga uvrstili

med šest najboljših tenoristov sveta. Med največje Lotričeve uspehe sodi izmenjavanje s Placidom Domingom v Dunajski državni operi v operi *Prerok* (*Le prophète*) Giacoma Meyerbeerja v vlogi Jeana de Leyde. V spletni trgovini Amazon je na razpolago nekaj njegovih zgoščenk z opernimi arijami in opernimi dueti. V produkciji ZKP RTV Slovenija je izdal zgoščenko z opernimi arijami. V svoji karieri je pel pretežno vloge za mladodramski oziroma lirico spinto tenor (Manrico, Radames, Othello, Kalaf itd.), pa tudi bolj lirske, kot so Faust, Hoffmann in Tonio v operi *Hči polka* Gaetana Donizettija.

9 x c² v ariji Tonija iz Donizettijeve opere *Hči polka* na proslavi 90-letnice Ondine Otta Klasinc v Univerzitetni knjižnici Maribor 7. oktobra 2014 (Arhiv UKM, 2014)

Mirella Toić (1953–2023)

Med pomembnejše učenke Ondine Otta Klasinc sodi tudi dramska sopranistka Mirella Toić (1953–2023), ki je umrla 10. septembra 2023, prav v času nastajanja tega besedila. Svojo umetniško pot je začela v Mariboru, kjer je debitirala kot Giorgetta v Puccinijevi operi *Plašč*. V Mariboru je pela še Micaelo v *Carmen*, ko je v predstavi sodelovala tudi njena študijska kolegica Milena Morača, ter tudi Tosco z velikim uspehom. Prvič je v tej vlogi nastopila, ko je v vlogi Scarpia gostoval sijajni Ferdinand Radovan. Nato je pela še grofico v *Figarovi svatbi*.

Žal je Maribor prehitro zapustila in svojo umetniško pot nadaljevala v reški Operi, ob tem pa veliko gostovala po nekdanji Jugoslaviji in v tujini. Svoje pevsko znanje je izpopolnjevala v Beogradu, kjer je magistrirala pri Biserki Cvejić, odlični in svetovno uveljavljeni mezzosopranistki. Mirella Toić je veljala, ko je bila na višku kariere, za najboljšo dramsko sopranistko v Verdijevih operah v nekdanji Jugoslaviji. Čeprav je bila dramska sopranistka, je pela vloge za lirski sopran, med drugimi tudi Violetto v *Traviati*. Seznam vseh vlog, koncertov in gledališč, v katerih je sodelovala, je zelo dolg. V Mariboru smo upali, da bo ostala in počasi zamenjala dramsko sopranistko Ado Sardo, žal pa se to ni zgodilo.

Seveda je bilo učencev Ondine Otta Klasinc še več. Našteti so le tisti, katerih delovanje je bilo zelo pomembno za operne produkcije obeh slovenskih opernih hiš.

Nagrade in odlikovanja

Na svoji izjemno dolgi umetniški poti je Otta Klasinc za svoje delo prejela različne nagrade in odlikovanja.

Na pevskem tekmovanju v Ville de Lausanne je 11. januarja 1951 dobila eno od petih enakovrednih velikih nagrad, na popevkarskem tekmovanju v Benetkah 20. junija 1953 pa plaketo z zlatim beneškim levom.

Plaketa z zlatim beneškim levom in Ondina Otta z dr. Janezom Drnovškom ob podelitvi zlatega reda.

Ob 100. obletnici Hrvaškega narodnega gledališča je bila v Zagrebu 24. novembra 1960 dobitnica spomenice za svoje delovanje v HNK v jubilejni sezoni. Združenje dramskih umetnikov Slovenije ji je 1. maja 1964 podelilo pohvalo za vlogo Suzane

Marranesi v Kreftovi komediji *Kranjski komedijanti*. 7. februarja 1967, na predvečer slovenskega kulturnega praznika, je prejela nagrado Prešernovega sklada za vlogo Manon v Puccinijevi operi *Manon Lescaut*. Ob 50. obletnici SNG Maribor : so ji 27. septembra 1969 podelili pohvalno diplomo; Vlada Republike Slovenije oziroma njen ustrezní resor ji je podelil status vrhunske umetnice s sklepom, ki so ga objavili 4. decembra 1972; Občina Maribor ji je 20. marca 1998 izročila Glazerjevo nagrado za življenjsko delo; leta 2001 je prejela častni naslov ambasadorke SNG Maribor, leta 2005 pa naziv Naj Mariborčanka leta 2004, ki ga je podeljevala revija Mariborčan.

20. marca 2005 jo je predsednik Republike Slovenije dr. Janez Drnovšek odlikoval z zlatim redom za zasluge za življenjsko delo, vrhunske operne dosežke in prispevek k slovenski kulturi. 5. decembra 2011 ji je Združenje slovenskih reproduktivnih glasbenih umetnikov za izjemne umetniške uspehe podelilo še Betettovo nagrado za leto 2011.

Zaključek

Na pobudo vodstva mariborske Opere v čast in spomin na Ondino Otta Klasinc je v letih 1999–2010 potekalo v mariborski Operi bienalno pevsko tekmovanje, ki je nosilo njeno ime. Po podatkih, ki so na spletu, je ugodna referenca za pevca že, če sodeluje na tem tekmovanju, kaj šele katera od nagrad ali celo zmaga. Leta 2001 je bila med prejemnicami nagrad tudi mariborska sopranistka Sabina Cvilak, ki je zdaj mednarodno priznana operna in koncertna pevka. Z velikim uspehom, ki ga je imela s sopranskim partom v *Vojnem requiemu* Benjamina Brittna – posnetek je pred kratkim izšel na zgoščenkah – so se ji odprla vrata največjih opernih in koncertnih hiš po vsem svetu.

Gospa Vilma Bukovec, dolgoletna nesporna prvakinja ljubljanske Opere in Ondinina prijateljica, mi je potožila, da so nanjo v Ljubljani preprosto pozabili, še posebej v tamkajšnji Operi, saj se celo ob njeni 90-letnici, ki jo je praznovala leta 2010, nanjo ni nihče spomnil. Na srečo z Ondino Otta Klasinc ni tako. Tu pa tam kakšen novinar o njej še vedno kaj napiše, na TV Maribor so v začetku avgusta 2014 ponovno predvajali dokumentarno oddajo o njej, ki je bila posneta leta 2004. Občasno se je spomnijo tudi na Radiu Maribor. Prava slavja pa so ob njenih okroglih obletnicah, kot je bila njena 85-letnica, ko so ji voščili in jo tudi osebno obiskali pomembni mariborski možje. Ob pevkini 90-letnici je bila 7. oktobra 2014 v Univerzitetni knjižnici Maribor svečanost in priložnostna razstava, namenjena tudi

85-letnici sopranistke Ade Sardo in Janeza Klasinca. Sodelovali so tenorist Janez Lotrič, pianistka Oksana Pečeny in dramski igralec Rado Pavalec.

Janez Klasinc, Ondina Otta Klasinc in Ada Sardo; Janez Klasinc in Rado Pavalec v kratkem nastopu (Arhiv UKM, 2014)

Zadnja leta visoke starosti je Ondino Otta mučila močna sladkorna bolezen, kar ji je drastično poslabšalo vid. Posledica prepišnih odrov in garderob so bile težave s hojo in premikanjem, vendar se je z zdravstvenimi težavami hrabro spopadala. Umrła je v mariborski bolnišnici 14. junija 2016, mesec dni pred svojim 92. rojstnim dnevom. Pokopana je v družinski grobnici družine Klasinc na Pokopališču Vič v Ljubljani.

Ondina in Janez (Foto Napast, 2013)

Nagrobnik družine Klasinc (Najdi grob, 2016)

Anekdote

Med kariero so se ji dogodili marsikateri smešni in tudi malo manj smešni pripetljaji. Nekaj teh je že bilo uvrščenih v biografski del besedila.

V kinu

O tem dogodku je avtorju pripovedovala Ada Sardo, Ondinina kolegica, prijateljica in tržaška rojakinja. Proti koncu petdesetih let prejšnjega stoletja sta pevki skupaj obiskali enega od mariborskih kinematografov, v katerem so vrteli eno od zelo popularnih filmskih uspešnic tistega časa. Med ogledom ju je med nekim prizorom popadel močan smeh, ki ga nikakor nista uspeli prekiniti. Končalo se je tako, da se je ob njunih sedežih pojavil biljeter in ju vljudno nagovoril: »Gospodični, prosim, da zapustita dvorano, saj s svojim smehom motita druge gledalce!« Brez besed sta vstali in zapustili dvorano. Pot sta nadaljevali s še močnejšim smehom na pločniku pred kinom.

Muhasta Cecca

Na premieri Zandonaijeve opere *Ljubezenska farsa* je z Ondino Otto nastopila tudi srčkana oslica Checca. Ondina Otta si jo je pridobila s sladkorčki in na vseh vajah je bilo vse v najlepšem redu. A premiera je premiera in trema se je polotila tudi oslice.

Ni in ni hotela na oder. Ondina Otta se je brž odločila in nastopila sama. Pričela je peti glavno arijo. Sredi arije pa je v dvorani zadonel krohot: oslica je počasi kar sama prikorakala na oder, s smrčkom krepko butnila Ondino Otto v hrbet in zahtevala sladkorček. Kljub temu, da je Ondina Otta komaj zadržala smeh, je arijo odpela do konca in obe – Ondina Otta in Checca – sta dobili gromovit aplavz.

Visoki »CE«

Tenorist, ki bi moral kot gost v zagrebški Operi peti Rudolfa v *Bobemih*, je svoj nastop nenadoma odpovedal. V Zagrebu je bil v ustrezni glasovni formi za zahtevno vlogo Rudolfa njihov prvi in najstarejši tenorist Jože Gostič, takrat star 62 let in bolan. Pred predstavo, v kateri je Mimi pela Ondina Otta, jo je zaprosil: »Poslušaj, punca, veš, malo sem že v letih in me že daje dih. Na koncu prvega akta ne drži predolgo tistega »ce«. Ko ne bom mogel več, te bom stisnil za roko, pa še ti prenehaj!« Prišel je konec prvega akta in z njim visoki »ce«. Tedaj pa je Jože pritisnil in držal, držal, držal tisti visoki »ce«, da mu je Ondina Otta z zadnjimi močmi komajda sledila. In ni odnehal. Jože Gostič je bil res samo eden, čeprav že malo v letih.

Zaklenjena Rozina

Po koncu prve slike tretjega dejanja *Seviljskega brivca* (učna ura) je do začetka druge slike le nekajminutni odmor. Ondina Otta, takrat še začetnica, ki je pred kratkim debitirala z vlogo Rozine, je stekla v svojo garderobo in se pri tem nehote zaklenila. Inspicient jo je zaskrbljeno klical na oder, nje pa ni bilo od nikoder. Na odru je nastala zmeda, dirigent je ustavil orkester, Vekoslav Janko, Figaro na tej predstavi, je poskusil rešiti situacijo in zapel čisto nov recital, ki ga ni v partituri: »Kje neki je Rozina?« Nekateri so še dolgo trdili, da je zapel: »Kje neki je Ondina?« Ondino so iz garderobe, kjer se je zaskočila ključavnica, rešili dežurni gasilci z gasilskimi sekirami. Predstava se je na splošno zadovoljstvo in ob veselih pripombah srečno končala.

O podobni zadregi s to ključavnico mi je pripovedovala tudi Vilma Bukovec. Tudi njej se je na neki predstavi pripetila enaka nezgoda. Niso je rešili gasilci, temveč je splezala skozi okno, ki je bilo dovolj nizko, in se skozi službeni vhod Opere vrnila na oder. Ob obnovi Opere, ki se je končala leta 2011, niso poročali, kaj se je zgodilo s to slavno ključavnico. Njeno mesto bi moralo biti v Gledališkem muzeju.

Dolžina obiskov

Med pisanjem knjige o Jakovu Cipciju in pozneje še o drugih domačih glasbenih umetnikih, sva z založnikom večkrat obiskala zakonca Klasinc. Vedela sva, da naj dolžina obiska ne traja več kot eno uro, saj Ondina daljših obiskov ni več prenašala. Če je obisk trajal dlje, naju je na to spomnila in v šali rekla: »Zdaj pa pojdiva domov!« Nekega dne sva bila tam že eno uro, ko je pogovor še vedno tekkel. Minilo je še dvajset minut, pogovor je še vedno trajal. Po uri in pol pa sem le rekel: »Gospa Ondina, vrzite naju že ven, saj morava domov!« Seveda se je slovo med smehom zavleklo še za deset minut.

Anekdote o Ondininih zgodah in nezgodah, razen dveh, so v priložnostnem gledališkem listu ob 25-letnici njenega umetniškega delovanja.⁶⁰

Posnetki

Posnetki na nosilcih zvoka

Na svoji bogati in dolgi umetniški poti je Ondina Otta Klasinc nekajkrat sodelovala tudi pri snemanjih za takratne nosilce zvoka. Del programa svojih koncertov v milanskem Angelicum, ki sta bila 28. februarja in 21. marca 1955, je z ansamblom Angelicum posnela za njihov arhiv, kar je pozneje izšlo na vinilnih ploščah. Na plošči s kataloško oznako Angelicum LPA 959 je Monteverdijev *Psalm 121* za soliste, zbor in orkester. Otta je pela sopranski del, dirigiral je Aladar Janos.

Na plošči s kataloško oznako Angelicum LPA961 je *Psalm* št. 14 za sopran in orkester avtorja Marcella Benedettija. Ta posnetek, ki je nastal pod dirigentskim vodstvom Roberta Lupija, je nastal približno v istem času.

Leta 1958, mesec in dan nista znana, je Ondina Otta sodelovala pri studijskem snemanju otroške opere Riccarda Antonia Francesca Zandonaija *L'uccellino d'oro* (*Zlati ptiček*). Igral je orkester milanskega Angelicuma, dirigiral je Silvio de Florian. Plošča je izšla pri založbi Westminster z oznako OPW 11034. To je edini posnetek te opere in do danes še ni digitaliziran. Predstavo *Bohemov*, ki je bila v zagrebški Operi 3. maja

---

⁶⁰ Gl. »Anekdote o Ondini Otti«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 192–193. Napisano je obnova tega, kar je avtor prebral in slišal ter preveril pri gospe Ondini Otta Klasinc.

1964 – Rudolfa je pel Juan Oncina, Mimi Magda Olivero in Musetto Ondina Otta, dirigiral pa je Samo Hubad – so posneli in je danes na voljo tudi na zgoščenki. Več podatkov o tem posnetku ni bilo moč najti.

Zvočni posnetki na RTV Slovenija

V glasbenem arhivu RTV Slovenija hranijo nekaj posnetkov opernih arij, in sicer: arijo Mimi iz prvega dejanja *Bobemov* in arijo Semiramide iz istoimenske Rossinijeve opere; arijo Norme »Casta diva« iz istoimenske opere V. Bellinija (orkestru RTV Slovenije je dirigiral dr. Danilo Švara); arijo grofice iz Mozartove *Figarove svatbe* (orkestru mariborske Opere je dirigiral Jakov Cipci); arijo Rusalke iz istoimenske opere A. Dvořáka (orkestru mariborske Opere je dirigiral Vladimir Kobler); cikel samospbevov *Pred veličanstvom prirode* avtorja Milivoja Milojevića (klavirska spremljava Janko Šetinc); nekaj samospbevov iz Schubertovega cikla *Lepa mlinarica* (klavirska spremljava Janko Šetinc); posnetek Telemannove opere *Pimpinone* iz decembra 1962 z Mirom Gregorinom (orkestru mariborske Opere je dirigiral Jakov Cipci); posnetek Mozartove opere *Vrtnarica iz ljubezni* iz leta 1969 (sodelovali so solisti obeh opernih hiš, orkestru mariborske Opere je dirigiral Jakov Cipci); avdio in videoposnetek opere Orazia Fiumeja *Molčeč boben* iz septembra 1968, sodeloval je še Aleksander Boštjančič (orkestru mariborske Opere je dirigiral Jakov Cipci).

Video posnetki za RTV Slovenija

Ondina Otta je v mariborskem gledališču sodelovala pri snemanju na magnetoskopski trak in poznejšem predvajanju na televiziji pri štirih predstavah, to so: *Kranjski komedijanti* Bratka Krefta (posneti in predvajani so bili na televiziji spomladi 1964); Verdijeva *Traviata* (dirigiral je Vladimir Kobler, posneta in predvajana na televiziji je bila februarja 1966); Puccinijeva *Manon Lescaut* (dirigiral je Jakov Cipci, posnetek je bil na televizijskem sporedu konec junija 1967); Foersterjev *Gorenjski slavček* (dirigiral je Jakov Cipci, posnetek je nastal spomladi leta 1967 in je bil predvajan na televiziji nekaj mesecev pozneje). Najverjetneje ni ohranjen nobeden od navedenih štirih posnetkov.

Kaj vse hranijo fonoteke italijanskih radijskih postaj, ni vedela niti Ondina Otta sama. Včasih je pogosto nastopala na radijskih koncertih, predvsem na tržaškem radiu, zato predvidevam, da je tega kar precej.

Seznam vlog v operah in dramih ter pomembnejši nastopi na koncertih

Nemogoče je ugotoviti skupno število Ondininih nastopov na opernih odrih po svetu in pri nas. Zagotovo jih je bilo precej čez tisoč, morda celo dva tisoč. Kot je povedala sama, je bilo v mariborski Operi okoli 600 in 54 nastopov v Kreftovi drami *Kranjski komedijanti*. V mariborski Operi je nastopala 14 let, torej je imela malo manj kot 43 nastopov v sezoni. In to ob vseh gostovanjih, ki jih je bilo do leta 1964 tudi po nekaj deset na leto. V svoji karieri je nastopila v 56 opernih vlogah v 48 operah in eni drami. Režirala je sedem opernih del. Štiri na odru mariborske Opere, tri pa s študenti petja na Akademiji za glasbo v Ljubljani na odru Linhartove dvorane Cankarjevega doma v Ljubljani. Na svojih koncertih je sodelovala v osmih vokalno instrumentalnih delih in izvajala mnogo samospevov različnih avtorjev. V prilogi je seznam vseh njenih vlog, seznam predstav, ki jih je režirala, in seznam pomembnejših vokalno-instrumentalnih del, pri katerih je sodelovala.

Priloge

Vloge v operah in datumi prvih nastopov

Št.	Vloga	Delo	Avtor	Operna hiša	Datum
1.	Rozina	Seviljski brivec	Rossini	SNG Opera in balet Ljubljana	15. 12. 1946
2.	Musetta	Bohemi	Puccini	SNG Opera in balet Ljubljana	1. 2. 1947
3.	Antonida	Ivan Suzanin	Glinka	SNG Opera in balet Ljubljana	7. 3. 1947
4.	8. snaha Jola	Mati Jugovičev	Polič	SNG Opera in balet Ljubljana	1. 6. 1947
5.	Frasquita	Carmen	Bizet	SNG Opera in balet Ljubljana	29. 2. 1948
6.	Violetta	Traviata	Verdi	SNG Opera in balet Ljubljana	10. 4. 1948
7.	Norina	Don Pasquale	Donizetti	SNG Opera in balet Ljubljana	11. 5. 1948
8.	Suzana	Figarova svadba	Mozart	SNG Opera in balet Ljubljana	5. 2. 1949
9.	Despina	Così fan tutte	Mozart	Teatro Verdi Trst	3. 10. 1950
10.	Mimi	Bohemi	Puccini	Trbiž	8. 12. 1951
11.	Fiammetta	Giocondo e il suo re	C. Jachino	Sassari	8. 10. 1952
12.	Piordiligi	Così fan tutte	Mozart	Théâtre Royal Liège	12. 2. 1953
13.	Nedda	Glumači	Leoncavallo	Lizbona - Coliseu	2. 5. 1953
14.	Zofija	Werther	Massenet	Lizbona - Coliseu	4. 5. 1953*
15.	Claretta	Hči gospe Angot	C. Lecocq	Teatro Regio Torino	30. 6. 1953*
16.	Suzel	Prijatelj Fritz	Mascagni	Teatro Nuovo Salsomaggiore	4. 9. 1953
17.	Lucia	Ljubezenska farsa	Zandonai	Teatro Verdi Trst	2. 2. 1954
18.	Gilda	Rigoletto	Verdi	Dubrovnik	11. 6. 1954
19.	Micaela	Carmen	Bizet	Teatro Nuovo Salsomaggiore	27. 8. 1954
20.	Fanny	Ženitna menica	Rossini	Dvorana Bossi Bologna	26. 12. 1954
21.	Giannina	Giannina in Bernardone	Cimarosa	Dvorana Bossi Bologna	28. 12. 1954
22.	Ghita	Kamen v vodnjaku	G. Ragni	Teatro municipale Regio di Emilia	9. 2. 1955
23.	Monica	Medij	Menotti	Teatro municipale Regio di Emilia	9. 2. 1955
24.	Evridika	Orfej in Evridika	Gluck	Teatro Nuovo Torino	23. 4. 1955
25.	Margareta	Faust	Gounod	His Majesty's Theatre Johannesburg	3. 8. 1955
26.	Adina	Kapljice za ljubezen	Donizetti	His Majesty's Theatre Johannesburg	3. 8. 1955
27.	Čo-Čo-San	Madama Butterfly	Puccini	Regal Theatre Mombasa	17. 11. 1955
28.	Zerlina	Fra Diavolo	Auber	Teatro Carignano Torino	17. 11. 1955
29.	Dona Elvira	Don Juan	Mozart	Théâtre de l'Opéra	14. 2. 1956
30.	Manon	Manon	Massenet	Théâtre de L'UNESCO	25. 2. 1956

Št.	Vloga	Delo	Avtor	Operna hiša	Datum
31.	Olimpia	Hoffmannove pripovedke	Offenbach	Teatro Carignano Torino	28. 11. 1956
32.	Giuletta	Hoffmannove pripovedke	Offenbach	Teatro Carignano Torino	28. 11. 1956
33.	Antonia	Hoffmannove pripovedke	Offenbach	Teatro Carignano Torino	28. 11. 1956
34.	Stella, govorna vloga	Hoffmannove pripovedke	Offenbach	Teatro Carignano Torino	28. 11. 1956
35.	Zerlina	Don Juan	Mozart	Stoll Theatre London	1. 6. 1957
36.	Grofica	Figarova svatba	Mozart	SNG Opera in balet Maribor	9. 11. 1957
37.	Marinka	Prodana nevesta	Smetana	SNG Opera in balet Maribor	5. 3. 1958
38.	Metka	Janko in Metka	Humperdinck	SNG Opera in balet Maribor	21. 3. 1959
39.	Lucia	Lucia di Lammermoor	Donizetti	SNG Opera in balet Maribor	28. 10. 1959
40.	Rusalka	Rusalka	Dvořak	SNG Opera in balet Maribor	11. 6. 1960
41.	Felice	Štirje grobijani	E. Wolf-Ferrari	SNG Opera in balet Maribor	14. 10. 1961
42.	Titanija	Sen kresne noči	Britten	HNK Opera Zagreb	7. 3. 1962
43.	Djula	Ero z onega sveta	J. Gotovac	SNG Opera in balet Maribor	10. 10. 1962
44.	Vespetta	Pimpinone	Telemann	RTV Slovenija	24. 12. 1962
45.	Tatjana	Evgenij Onjegin	Čajkovski	SNG Opera in balet Maribor	jun. 1963
46.	Susana Marranesi, dramska vloga	Kranjski komedijanti	Kreft	SNG Drama Maribor	4. 1. 1964
47.		Kronanje Popeje	Monteverdi	Dubrovnik	13. 8. 1964
48.	Anica	Ekvinokcij	Kozina	SNG Opera in balet Maribor	28. 4. 1965
49.	Luiza	Zaroka samostanu	Prokofjev	SNG Opera in balet Maribor	21. 5. 1966
50.	Manon	Manon Lescaut	Puccini	SNG Opera in balet Maribor	1. 10. 1966
51.	Minka	Gorenjski slavček	Foerster	SNG Opera in balet Maribor	15. 2. 1967
52.	Desdemona	Othello	Verdi	SNG Opera in balet Maribor	14. 10. 1967
53.	Pia	Pia de' Tolomei	Donizetti	Teatro Comunale Bologna	15. 3. 1968
54.	Princesa	Molčeči boben	O. Fiume	RTV Slovenija	sept. 1968
55.	Sandrina	Lažna vrtnarica	Mozart	RTV Slovenija	19. 3. 1969
56.	Lucija	Zdrahe na trgu	E. Wolf-Ferrari	SNG Opera in balet Maribor	22. 5. 1970

*Datum je približno določen.

Režije oper

	Delo	Avtor	Gledališče	Datum
1.	Don Pasquale	Donizetti	SNG Opera Maribor	21. 11. 1964
3.	Manon Lescaut	Puccini	SNG Opera Maribor	24. 3. 1972
4.	Kapljice za ljubezen	Donizetti	SNG Opera Maribor	22. 9. 1972
2.	Seviljski brivec	Rossini	SNG Opera Maribor	9. 6. 1978
5.	Pevka	Haydn	AG – Linhartova dvorana CD	29. 3. 1981

	Delo	Avtor	Gledališče	Datum
6.	Bastien in Bastiena	Mozart	AG – Linhartova dvorana CD	1. 6. 1984
7.	Ženitna menica	Rossini	AG – Linhartova dvorana CD	28. 5. 1985

Seznam pomembnejših vokalno-instrumentalnih del in datumi prvih nastopov

	Delo	Avtor	Koncertna dvorana	Datum
1.	Exsultate, Jubilate KV 165	Mozart	Dvorana C. C. A.	1. 3. 1950
2.	Kronska maša KV 317	Mozart	Dvorana C. C. A.	1. 3. 1950
3.	Prilika o izgubljenem sinu	Debussy	Teatro Verdi Trst	19. 7. 1954
4.	Poročna kantata BWV 202	Bach	Angelicum Milano	28. 2. 1955
5.	Vstajenje (Misterio della resurrezione)	N. Catiglioni	Angelicum Milano	21. 3. 1955
6.	Psalm št. 121 za soliste, orgle in orkester	Monteverdi	Angelicum Milano	21. 3. 1955
7.	Romantični elegija	Nordini	Auditorium Trst	4. 10. 1957
8.	5. simfonija »Vojna in mir«	Arnič	Unionska dvorana Maribor	30. 9. 1961

Viri, literatura in fotografije

Arhiv Ondine in Janeza Klasinca. (2012).

Arhiv UKM. (7. oktober 2014). 90-letnica.

Cvetko, Dragotin. Slovenska biografija. (2023). *Danilo Švara*. ZRC SAZU. Pridobljeno 14. junija 2024 iz: <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi680196/>

Foto Ivanuša, A. (januar 2011). *Marko Košir in Ondina Otta Klasinc*.

Foto Japelj, J. (1961). *Ondina in Janez Klasinc v Menottjevi operi Medij*. Privaten arhiv Marjete Erhartič.

Foto Napast, I. (2013). *Ondina in Janez Klasinc*.

Ikonografska zbirka SLOGI. (2012). *Ondina Otta Klasinc*.

Kamnik info. (17. januar 2018). *Stoletnica rojstva (skoraj pozabljene) kamniške opere dive Valerije Heybal*. Pridobljeno 23. september 2023 iz <https://www.kamnik.info/stoletnica-rojstva-skoraj-pozabljene-kamniške-operne-dive-valerije-heybal/>

Košir, M. (2013). *Mariborske Operne zvezde*. Maribor: Pro-Andy.

Košir, M. (2017). *Valerija Heybal, pozabljena slovenska primadona*. Maribor: Pro-Andy.

Kuret, P. (2005). *Sto slovenskih opernih zvezd, str. 214, 215*. Ljubljana: (Koledarska zbirka).

Najdi grob. (27. 11 2016). *Slovenski grobovi*. Pridobljeno 27. novembra 2016 iz Ondina Otta Klasinceva:

<https://www.najdigrob.si/slovenski-grobovi/1085/ondina-otta-klasinc>

Pinter, T. (29. november 2018). *Zbirka upodobitev znanib Slovencev NUK*. Pridobljeno 18. septembra 2023 iz Alenka Dernač Bunta: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:IMG-1DF0CVFZ/326619fc-de10-4d20-b2d2-75d2be85c0b8/IMAGE>

Pinter, T. (30. november 2018). *Zbirka upodobitev znanib Slovencev NUK*. Pridobljeno 21. septembra 2023 iz Dragica Kovačič: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:IMG-Y5ICWLUK/?euapi=1&query=%27keywords%3ddragica+kova%27%27&sortDir=ASC&sort=date&pageSize=25>

Spomini

Milena Morača

Pismo Ondini

Lepa, šarmantna, duhovita, odlična pevka, igralka, pedagoginja, maestra Ondina,

ti si me pripeljala na operni oder in me učila: »Ko si na odru, ne smeš jokati – vroče srce in hladna glava ...« Velikokrat mi to ni uspelo in ne vem, če mi bo danes, ko ti tole pišem.

Samo dvajset let sem imela, ko sem te spoznala. Prišla sem z zagrebške Akademije za glasbo iz razreda slavnega skladatelja in pedagoga Iva Lhotka Kalinskega z željo, da bi naredila sprejemni izpit in se pri tebi učila solopetja v čistem belcantu. In uspelo mi je! Mladi pevci iz celotne Jugoslavije so se borili, da bi prišli študirat k znameniti Ondini Otta Klasinc! In je res v kratkem času nastala močna generacija: Vlatka Oršanič, Janez Lotrič, Dragica Kovačič, Mirella Toić, Veronika Mihelič, Alenka Dernač-Bunta, Simeon Gugulovski, Ervin Ogner, Karel Jerič, Nevenka Verstovšek (naša legendarna lektorica v ljubljanski Operi) in še mnogi drugi ...

Naučila si me ogromno. Seveda, najprej pevske tehnike, s katero sem gradila vso svojo kariero in ohranila zdrav in svež glas, ter mnogo drugih stvari v zvezi z opernim, pa tudi zasebnim življenjem. Odprla si mojo dušo, senzibilnost, impulzivnost, znala si rušiti tabuje, komplekse in strahove, kot za šalo si mi odprla tri oktave pri upevanju in se potem samo preprosto nasmejala. Tako si me bodrila tudi pri osvobajanju in podajanju čustev. Naučila si me perfekcionizma pri študiju vlog in neizprososti pri vsakem, tudi najmanjšem nastopu. »Ni majhnih vlog, ni lahkih vlog in manj vrednih nastopov!« Zaupala sem ti in ti sledila. Bila si stroga, mnogokrat so tekle tudi solze, istočasno pa si bila topla, skrbna, materinska ... Učila si nas režima in načina življenja operne pevke, ki ni lahek. Moraš paziti na glas, ne smeš piti mrzlih in gaziranih pijač, jesti sladoleda, na dan predstave ne smeš veliko govoriti, moraš iti zgodaj spat ... Skrbela si tudi za našo prehrano, nas učila, kaj in kdaj moraš jesti pred predstavo in si nas, svoje študentke, tudi neštetokrat peljala na večerjo v restavracijo hotela Union, kjer si stanovala, ko si bila v Ljubljani. »Morate jesti, presuhe ste, ne boste zdržale predstave.« Me pa smo te oboževale, vpijale vsako tvojo besedo in ti bile hvaležne. Tako se je razvil globok prijateljski odnos, ki je trajal vse življenje.

Hodili smo tudi na počitnice skupaj v tvoje Njivice. Tudi zdaj, vsakič ko se peljem čez Krški most in pogledam levo dol tisti lepi zaliv, se spomnim nate. Tam je včasih, ko še ni bilo mostu, pristajal trajekt in poleg je bila odlična restavracija, njen lastnik pa je bil zelo podoben Clarku Gablu. Seveda se je tega tudi zavedal in je plenil ženske poglede in srca. To je bila obvezna prva postaja na poti do Njivic. V spominu mi je ostalo, da smo se enkrat tako smejale (še zdaj ne vem, zakaj, in tudi ti si vedno govorila, da se ne spomniš razloga ...), da smo komaj prikorakale do gostilne »Pri Gablu«. Tako sva z Vlatko preživelii kar nekaj počitnic z Ondino, Janezom, Mileno (Muhič) in njenim možem Watsonom. Včasih se nam je pridružila tudi Ondinina mama, ki je strašno rada pela, ponavadi tiste pesmice »triestine«, ki imajo vsaj sto kitic ... Imela je zelo močan mezzo. »Mamma, te prosim, nehaj!« si jo rotila. Ponavadi se je to dogajalo v restavraciji Rivica, ob kakšnih škampih na buzaro, da smo se oblizovali do komolcev. Ne dolgo nazaj, ko sem bila na Krku, sem si zaželela od blizu pogledati to restavracijo »Pri Clarku Gablu«. Škoda, da sem si pokvarila spomine ... Neverjetno, kako lahko vse tako obupno propade. Hodila sem po teh prostorih in si predstavljala, kako lepo in živopisno je bilo ...

Eno poletje pred mojim angažmajem v mariborski Operi smo bili tudi skupaj v Njivicah. Od tam sva Vlatka in jaz odšli na mednarodno pevsko tekmovanje v Udine – »Villa Manin«. Predsednik komisije je bil Mario del Monaco. In v stilu »veni, vidi, vici« prinesli nazaj v Njivice Vlatka prvo in jaz drugo nagrado. Spomnim se, kako smo se vse tri z Ondino usedle kar na tla, se smejale in jokale od sreče! Res je bilo neverjetno, da od kakšnih 80 do 100 pevcev z vsega sveta dobita prvi dve nagradi sopranistki iz Slovenije in obe iz klase istega pevskega pedagoga.

Po končanem drugem letniku Akademije za glasbo sem bila že angažirana kot solistka v mariborski Operi. Že v prvi sezoni sem odpela kar štiri premiere z mnogimi ponovitvami. Študij na Akademiji sem nadaljevala ob delu. Velikokrat sva se skupaj vozili iz Maribora v Ljubljano na Akademijo in spet nazaj. Med vožnjo z vlakom ali avtobusom sva imeli čas za klepet, velikokrat si me izpraševala o pevskem programu in z mano ponavljala vloge.

Vse recitative iz *Seviljskega brivca*, ki si ga tudi sama režirala in ki jih ni malo, sem se naučila med vožnjami. Zelo luštno in zabavno je bilo, tudi za sopotnike! Premiera *Seviljskega brivca* v tvoji režiji je bila kot krona moje prve operne sezone! Bila je razigrana, dinamična, duhovita, z veliko domislic, tvojih in Koroščevih, ki je pel Don Bartola. Vidva z Ladkom Koroščem, ki sta mnogokrat nastopila v tej operi in bila

»izkušena mačka«, sta meni, popolni začetnici, pomagala na vsakem koraku in me bodrila. Poskrbela si tudi za to, da sem stanovala v sosednjem bloku in me velikokrat povabila k sebi. S tem si mi pomagala, da sem se lažje znašla v tej, za mene kot mlado študentko, povsem novi sredini in situaciji.

Poleg solopetja si na Akademiji poučevala tudi operno igro. Tam sem še posebno uživala! Kot nič si odkrila in z lahkoto gradila naše igralske talente. Operne produkcije, na katerih smo izvajali odlomke iz različnih oper, so bile dobro obiskane. Hodili so nas gledat vsi profesorji, dirigenti, režiserji in direktorji obeh naših opernih hiš!

Učila si me tudi veliko dragocenih »zlatih teaterskih pravil«, ki te jih ne nauči nobena šola. Če bi poskušala oceniti, kaj sem se uspela naučiti od tebe, bi to izgledalo približno takole:

1. »V teater pridi vedno nasmejana, že od vratarja naprej, pa tudi če te vse boli!« / Našega legendarnega vratarja Lazota tudi poljubčkam! (ocena 5)

2. »Ne jamrati, nikoli ne jamrati!« / Še se učim in tudi tega učim svoje bližnje (ali je glavobol, zobobol, bolečine v želodcu, slabo vreme, pritisk, polna Luna, prazna Luna, sem brez energije, sem živčna in še sto variant, samo ne jamrati). (ocena 4)

3. »Bodi diplomatska.« / Še se učim, pa nekako brez uspeha. (ocena 3)

4. »Ne prepiraj se z dirigenti in direktorji!« / Pa ti rečem: »Saj se nisem kregala, sem bila čisto tiho!« In mi odgovoriš: »Ja, samo ko ti pogledaš s temi svojimi očmi, človek pade v nezavest!!! Boljše bi bilo, da bi ga nekam poslala!!!« Popolnoma brezupen primer. (ocena čista 0)

Še nekaj zelo pomembnega si me naučila:

5. »Vedno povej kaj lepega!« / Še se trudim in tudi druge učim. (ocena 4/5)

6. »Vedno in povsod poišči in najdi nekaj lepega. Polepšaj si življenje z majhnimi detajli!« / V tem si bila ti mojstrica! Jaz pa dobim oceno 5 in si jo želim še izboljšati.

Tako so šle prve vloge, prve sezone in kot režiser opere *Lizistrata* Darjana Božiča se je v mariborski Operi pojavil Jurij (Souček, igralec in režiser). Moje zlato pravilo je bilo: »Nikoli nič z nobenim iz teatra!« Ti si pa takrat rekla: »No, ta te bo dobil!« Ne vem, kaj ti je takrat bilo, Ondina, si pa imela prav! Z Jurijem sva preživela 45 srečnih let!

Vedno si bila prisotna, tako v mojem zasebnem življenju kot umetniškem. Vse moje vloge, mislim, da jih je okrog 60, sva vedno predebatirali, analizirali, zmeraj si imela dobre nasvete. Ko sem pela Normo, si mi rekla: »Zdaj se boš dotaknila nebes!«; pri *Manon Lescaut* – »Tukaj si nekaj posebnega ugotovila.«; pri *Traviati*: »Lahko greš direktno v Pariz!«; pri *Tosci* – »Pa si se jo končno lotila! Sem vedela, da boš!« in mnoge, mnoge druge. »Ti boš pela do stotega leta! In ne bom se čudila, če boš pela tudi Don Basilia!«

Leta so tekla, prijateljstvo in ljubezen sta ostala. Vsako leto smo se videli, vsaj v času Borštnikovega srečanja. V mojem zasebnem življenju si bila prisotna v vseh situacijah, ki jih življenje prinaša, in vedno si našla nekaj lepega. Ko sem te spoznala, se o letih nismo pogovarjali, ampak ko sem postala mamica naši Hani, si prišla na obisk in nam vsem skuhala kosilo, čeprav je bila moja mama pri meni. Rekla si: »Zdaj si v najlepših letih!«; v mojih štiridesetih, ko sem dobila Prešernovo nagrado: »Zdaj si na višku!«; v petdesetih: »To so najlepša leta!« V mojih šestdesetih se je naša Hana poročila. Vse do potankosti sem ti poročala. Kako je bilo na poroki, kje smo bili, koliko nas je bilo, kaj sem imela oblečeno itn. Ko se nam je rodila vnučka Lejla, si rekla: »Zdaj si pa sploh v najlepših letih!«

To si ti, Ondina! Velika umetnica odra in življenja!

Nekaj časa nazaj si mi po telefonu kašljala, pa sem te vprašala: »Kaj boš pa naredila?« S svojim znanim smislom za humor si mi odgovorila: »Nič, *Traviata* danes žal odpade, bom odpovedala predstavo.« Jaz pa: »Kaj če bi odpela samo zadnje dejanje, kašljaš prav prepričljivo!«

Zadnjič sem te klicala z morja. Rekla si mi: »Še malo bom poskušala zdržati ...«

Hvaležna sem ti za vse in rada te imam še naprej.

Tvoja Milena

Vlatka Oršanić

Moja druga mama

Ondino sem spoznala kot šestnajstletno dekle, ko sem prišla na sprejemni izpit na Akademijo za glasbo v Ljubljani. Tja me je odvedla znamenita učiteljica petja prof. Ankica Opolski, ki je Ondino poznala kot pevko in je menila, da je ravno ona prava oseba za moj nadaljnji pevski razvoj. Pozneje sem izvedela, da je Ondina gospo Opolski najprej povlekla na stran in ji rekla, da je tukaj visokošolska ustanova, ne pa otroški vrtec, kar govori o vtisu, ki sem ga naredila nanjo. Profesorica Opolski ji je odgovorila, naj me najprej posluša. Izpit sem seveda naredila, Ondina pa je pripomnila, da se takšen talent rodi vsakih petdeset let. Meni se je profesorica Otta Klasinc zdela zaupanja vredna gospa in tako se je med nama rodilo trajno prijateljstvo.

Z Ondino sva za vedno ostali prijateljici, kar je tudi razumljivo, saj je ključno vplivala na moje odraščanje in oblikovanje osebnega in pevskega značaja. Krepila je mojo samozavest, prepričevala me je, da imam lep nasmeh in da mi nikakor ni treba skrivati zob, prav nasprotno. Spominjam se, da je vztrajno poudarjala, kako pomembno je, da je pevec zanimiv umetnik in da ni dovolj, če ima kdo milozvočen glas in lepo poje. Včasih sem skorajda obupala, kajti, četudi sem dala vse od sebe, je bilo to za Ondino premalo. Kar naprej sem poslušala, da sem dolgočasna in da to ni to. Sicer je vedno dodala, da sem morda še nekoliko premlada, vendar je moja najstniška duša to njeno »kritiko« doživljala drugače. Na koncu sem se sprijaznila s tem, da bom »dolgočasna« in sem bila potem krepko presenečena, ko me je občinstvo doživljalo ravno nasprotno od tega. Zato hvala, draga Ondina, za to »mučenje«. Bila pa sem tudi njen »paradni konj«. Ko je prišel kdo pomemben v učilnico, je sedla za klavir in mi rekla, naj odpojem vajo v treh oktavah, od atace na f 3 preko kolorature do f, kar je poslušalca prevzelo, Ondina pa je vidno uživala in se zadovoljno smehljala. Da, zelo je ljubila petje in vse, kar je z njim v zvezi. Mene je nekoliko presenečalo, da je kadila, sicer res vedno pri odprtem oknu, smo pa študentje take kadilske odmore med poukom prostodušno vzeli v zakup. Povedala je, da zdaj, ko ne poje več, z užitek počne stvari, ki jih prej ni smela.

Ondina je vse nas zelo zgodaj navadila samostojnosti v poklicnem smislu. Skoraj vse »pevske« nasvete je podelila v učilnici, nikoli nas ni upevala pred nastopi ali avdicijami. Še danes mi v ušesih zveni njen, še kako resničen, stavek: »Saj me pred nastopi ne boš nosila v žepu, moraš delovati sama!«

Ko se ozrem nazaj, mi je jasno, da me je vzela pod svoje okrilje in se odločila biti moja druga mama, saj sem bila stara natančno toliko, da bi bila lahko otrok njene življenjske zveze z igralcem Janezom Klasincem, kar mi je tudi sama povedala. Ondina je imela zelo rada študente, rekla bi, da je ljubila življenje in se je zato rada družila z mladimi. Peljala nas je na večerje, učila izbirati jedi in pijačo in nam odkrivala življenje, za katerega je vedela, da nam je nekoliko tuje. Da, tudi to je bil del priprave na življenje opernega pevca, ki je v družbi (še posebej v prejšnjih časih) užival poseben status. Vsi smo jo oboževali, saj nam je omogočala marsikaj, kar nam je bilo kot študentom nedostopno. Celo na poletne počitnice smo hodili skupaj, kar je bilo dodatno nepozabno doživetje. Omogočila nam je gurmanska doživetja in nas vključevala v različne družabne dogodke. Meni je celo ponudila cigaro in tako na najboljši možni način pokazala, da takšno početje ni za opernega pevca. Poklicno in zasebno je imela do vsega lahkoten pristop. Ko si šel na avdicijo, je rekla: »To odpikaš in greš domov.« Za kritike je dejala, da dobre shraniš, slabe pa vržeš stran, saj je najpomembnejše, da se dotakneš ljudi. Naloga je izpolnjena tudi, če se dotakneš enega samega človeka v občinstvu. To so stvari, ki sem jih kot najstnica vpijala z velikimi očmi in jih shranjevala v predal življenjskih izkušenj. Vsa ta njena lahkotnost nam je dajala krila in ne spominjam se, da bi kdo trpel zaradi treme, vsaj ne tiste negativne.

Pozneje sem mnogokrat žalovala za tem lahkotnim občutkom nastopanja in za popolnoma brezskrbnim prenosom glasbenih užitkov na poslušalce. Mladost res olajša vsako težko pot, pa vendar ni tako lahko ljudi razbremeniti zadrege javnega nastopa. To vem zdaj, ko sem tudi sama pedagoginja. Ondina je bila kljub lahkotnosti zelo zahtevna do nas in do drugih. Izostrila je naš glasbeni okus, poudarjala je, kaj je pomembno in kaj ne. Je pa ta »lahkotnost« včasih prinesla kakšno neprijetno izkušnjo. Mene je že, ko sem bila stara osemnajst let, poslala na avdicijo v ljubljansko Opero, ker je želela pokazati mojo nadarjenost. Po avdiciji se je v tem smislu dogovorila s takratnim ravnateljem operne hiše, Cirilom Cvetkom, za začetek bi mi dali kakšno majhno vlogo, da bi tako zbirala odrske izkušnje. Jaz sem čakala pred pisarno in ko je prišla ven, mi je rekla, naj samo rečem »da«, saj da je vse urejeno. Potem sem na pogovor odšla sama in ravnatelj mi je takoj ponudil stalni angažma. To se mi je zdelo čudno, ker sem vedela za Ondinino stališče, da je treba biti previden s prehitrim začetkom na odru, vendar sem brezpogojno verjela svoji profesorici in sem rekla »da«. Ko je Ondina izvedela, kaj se je zgodilo, je bil ogenj v strehi in ni bilo ne angažmaja ne majhne vloge. Z ravnateljem Cvetkom, ki je bil takrat tudi profesor

na Akademiji za glasbo, sva se krajši čas »gledala postrani«, dokler se nisem, dve leti starejša, res stalno zaposlila v ljubljanski Operi.

Profesorica je bila na uspehe svojih študentov izjemno ponosna. Tako sem bila kot zmagovalka pevskega tekmovanja v Italiji pod okriljem znamenitega Maria del Monaca, s katerim je Ondina tudi sama nastopila, deležna kraljevskega sprejema na morju, kjer je letovala. Povabila me je na večerjo, na kateri sem prvič poskusila jastoga. Spominjam se pogovora o Placidu Domingu, ki je bil takrat naš vzor. Povedala je, da se moram zgledovati po njem, da pa sem lahko boljša kot on, če se bom na pravi način ukvarjala s seboj in skrbno pripravljala vloge. Tako je Ondina dojemala stvari in jih poskušala posredovati naprej.

Spremljala je vse nadaljnje korake v mojem življenju. Seveda je prišla na mojo poroko in takrat, svojemu Janezu navkljub, ki ni maral, da bi nosila klobuk, prišla z imenitnim klobukom na glavi, vedoč, da je meni to zelo všeč. Večkrat sem jo s soprogom Igorjem obiskala in Ondina ni nikoli pozabila pripomniti, kako je mladost lepa, naj čim več uživava in naj se imava rada. Bila je zelo neposredna in prepričljiva, zato mi je žal, da je nikoli nisem doživela na odru, sem pa slišala od kolegov, ki so imeli to srečo, da je bila res nepozabna. Hvaležna sem, da je bila moja profesorica petja in učiteljica življenja.

Janez Lotrič

Bravo Ksenija, bravo Ondina, bravo Kobler ...

Moj študij solopetja je imel kar nekaj različnih faz, od skromnih nekajmesečnih začetkov pri Jelki Strgar na srednji glasbeni gimnaziji v Ljubljani, kamor me je priporočil maestro Uroš Lajovic, do približno desetih ur pri Rudolfu Franclu, kamor me je napotil maestro Milivoj Šurbek in me pozneje pripravil in tudi priporočil Kseniji Vidali. V njenem privatnem studiu sem vztrajal kar štiri leta. Potem sem prišel do spoznanja, da potrebujem formalno izobrazbo in sva se s Ksenijo dogovorila, da se prijavim na sprejemni izpit na Akademiji za glasbo v razred Ondine Otta Klasinc, kamor sem bil sprejet. Vidalijeva in Otta sta bili obe Tržačanki in sta se dobro poznali. Dogovorili sta se za srečanje, na katerem sem bil tudi sam prisoten. Ksenija je Ondini povedala svoje mnenje o meni, mojih glasovnih dispozicijah, mojem karakterju in kakšna sreča, da sem smel prisluhniti pogovoru dveh primadon z bogatimi in neposrednimi izkušnjami s svetovnih odrov. (Kar smilijo se mi mladi pevci, ki pridejo dandanes v roke pevskim pedagogom, ki so se učili solopetja iz knjig.)

Tako sva z Ondino začela utrjevati pevsko tehniko, interpretacijo in odrsko igro na Akademiji za glasbo v Ljubljani ob izvrstni pianistki Vlasti Doležal Rus. Vsako sredo in četrtek sem bil na Akademiji, ob ponedeljkih, torkih in petkih pa v Operi Maribor, kjer sem bil že redno zaposlen in je Ondina vodila popoldanski operni studio. Z njenim hudomušnim, toda strogim pristopom sva napredovala izredno dobro v obojestransko veselje. Študirala sva akademijski program in vloge, ki sem jih pripravljala za mariborski oder, in kaj kmalu sva izpilila tudi nekaj najzahtevnejših arij za operna tekmovanja in avdicije. Posebno dobro sva utrdila arijo Rudolfa iz *La bohème* Giacoma Puccinija. Njene prisposode, od kod potegniti moč fraziranja, miren in vzdržljiv dah ter zanesljive ekstremne višine, so segale v najglobljo moško spolno bit, in za ženske glasove je veljal isti princip. Posebno pozornost je polagala pozicijam glave v določenih legah. Kar se tiče vzdržljivosti, sem smel kdaj tudi malo prekoračiti meje, če ni bila ravno naslednji dan predstava. Tudi zato sem zmozel arijo Tonija iz opere *Hči polka* z devetimi visokimi C-ji in dodati še visoki D ter še težjo arijo Sobinjina v Glinkovi operi *Življenje za carja*. V Mariboru sem že na začetku kariere zmozel Gounodovega *Fausta* in takoj za tem Hoffmanna, pomagala sta mi Ondina in maestro Hubad.

Po zaključku študijskega leta na Akademiji za glasbo sva kar nekaj let zapored z Ondino natovorila mojega fička z vso njeno prtljago, njenim kanarčkom in pudljem, ki je znal celo oponašati pevsko vežbanje, in se odpeljala na Krk v njeno prikolico. Kar se je izmaknilo med letom, sva nadoknadila v pogovoru med vožnjo, npr. o pevski higieni, organizaciji življenja, prehranjevanja, spanja, reševanja zdravstvenih problemov, na primer z grgranjem slane vode, itn.

Prijavil sem se na pevsko tekmovanje v Trevisu, kjer se tekmuje s kompletno vlogo. Tisto leto je bila na vrsti vloga Riccarda v Verdijevem *Plesu v maskah*. Imel sem dobre tri tedne časa, znal pa sem na pamet samo prvo in tretjo arijo. To je bil izreden izziv, predvsem za mojo vzdržljivost in spomin. Ondina je prosila za pomoč starega prijatelja maestra Vladimirja Koblerja, odličnega pianista, ki je imel *Ples v maskah* v malem prstu. Vsak dan je bil do skrajnosti napet, danes z Ondino, jutri s Koblerjem, med potjo in ponoči pa je bilo na vrsti memoriranje. V Trevisu sem odpel arijo iz tretjega dejanja in bil sprejet. Naslednja eliminacija je bil duet z Amelijo in naslednja tercet Amelije, Renata in Riccarda ter še finale in smrtna scena. Dobil sem nagrado za najbolj perspektivnega mladega tenorista.

Bravo Ksenija, bravo Ondina, bravo Kobler in vsi, ki so mi pomagali na karierni poti, na začetku in pozneje na velikih odrih sveta!

Hvaležni Janez Lotrič

Nevenka Verstovšek

Spomini in hvaležnost za vse ostanejo

Luči so počasi ugašale. Dvorano so preplavili čudoviti zvoki Puccinijeve glasbe. Desetletno dekletce je tiho sedelo med staršema v peti vrsti parterja in zamaknjeno zrlo na oder. Prelepi glas pevke v glavni vlogi jo je očaral. »Mami, kdo je to?« »Ondina Otta. Iz Italije je prišla gostovat k nam. Zdaj pa bodi tiho kot miška in poslušaj naprej.« Takrat se je deklica odločila, da bo tudi ona posvetila življenje glasbi.

Šest let pozneje. Spoznavni večer pri prijateljih. Deklica je zrasla v dekle in bila trdno odločena, da se začne učiti petja. Ondina se je medtem poročila z Janezom Klasincem in ostala v Mariboru. Preizkusila je dekle v petju in ji svetovala vpis v glasbeno šolo. Tako se je začelo dolgoletno poznanstvo in prijateljstvo.

Obiski opernih predstav, v katerih je nastopala naša primadona, so se vrstili eden za drugim. Številne vloge, ki jih je poustvarila na mariborskem odru in v tujini, so se dekletu za vedno vtisnile v spomin: Rosina v *Seviljskem brivcu*, Violetta v *Traviati*, Mimi v *La bohème*, Butterfly v *Madami Butterfly*, Suzana in Grofica v *Figarovi svatbi*, predvsem pa nepozabna Manon Lescaut v istoimenski Puccinijevi operi, za katero je prejela Prešernovo nagrado. Bila je izvrstna igralka, kar je še posebej dokazala v Kreftovih *Kranjskih komedijantih*. Dekle je včasih tiho sedelo na režijskih vajah in vpijalo znanje, kajti Ondina se je zelo uspešno preizkusila tudi kot režiserka Massenetove *Manon*.

Akademija za glasbo v Ljubljani. Študij solo petja, operna šola, druženje po šolskih produkcijah, neskončne debate o predstavah, režiji, dikciji. Ondina je bila neizčrpen vir znanja in izvrstna pevska pedagoginja, ki je znala posredovati dolgoletne pevske in odrske izkušnje svojim študentom. Diploma. Koncert. Konec zelo lepega obdobja.

Mnogo let pozneje. Dekle, zdaj ženska in mati, še vedno ohranja vez z veliko umetnico. Obiski v Mariboru. Srečanja na predstavah. Telefonski pogovori. In potem nekega dne konec. Za vedno. A ne. Spomini in hvaležnost za vse ostanejo.

Vokalna tehnika z globino

Kot vedno skrbno urejena je gospa profesorica Ondina graciozno in lahkotno prikorakala po hodniku proti učilnici, pred katero smo jo čakali študentje glasbene pedagogike. Še posebej markantna je bila v hladnejših mesecih s svojim krznenim plaščem in kučmo in vedno je bila brezhibno naličena. Seveda smo ji morali fantje kavalirsko pomagati sleči plašč in ji ga obesiti, ampak šele po tem, ko smo ji podarili poljubček, ki ga je zahtevala z izrazom »Daj puslo!« in s kazalcem na licu. Šele potem se je začelo popotovanje od pevskega diha preko mehkega nastavka do pravilne artikulacije tona.

Seveda je bilo med nami nekaj takih, ki jih petje resnično ni zanimalo in so jim že preproste ljudske in otroške pesmi pri didaktiki povzročale preglavice. Ampak profesorica Ondina je tudi iz njih nadvse zavzeto poskušala izvleči tisti pravi pevski glas, pa čeprav je bil njen trud mnogokrat zaman. Še posebej, ker so nekateri študentje znali iz svoje »pevske nenadarjenosti« napraviti resnično komedijo in tovrstnim izvajanjem se je tudi profesorica Ondina rada iskreno nasmejala. Seveda šele po izrecni in jasni kritiki izvedbe.

Nekaj pa nas je vendarle bilo, ki nas je petje resnično veselilo. In za nas se je še prav posebej trudila, nam pripovedovala vedno nove anekdote iz svojega dolgega opernega staža in nas spodbujala. Vedno znova se je vračala k stavku, ki se mi je za večno vtisnil v spomin: »Jaz sem s svojim pevskim pedagogom delala prva tri leta samo tehniko.« Še vedno slišim njen pojoči glas z rahlo italijanskim naglasom. In potem je nadaljevala s »pridigo«, da je šele po treh letih neizprosnega vadenja tehnike lahko zapela svojo prvo pesem – »preprosto« staroitalijansko arijo »Caro mio ben«, ki smo jo seveda smeli peti tudi mi. Jasno ji je bilo, da bi prav vsak od nas izgubil vso motivacijo, če bi moral tri leta vaditi samo tehniko.

Prav posebej se je gospa Ondina vznemirila, kadar kdo od pianistov – študentov, ki so bili določeni za korepetitorje – svoje domače naloge ni opravil dovolj natančno in se je ob poskusu spremljanja pevcev zatikal in ustavljal. To je seveda pomenilo za pevsko izvajanje precejšnjo oviro, včasih je bila izvedba sploh nemogoča. Spomnim se dogodka, ko je študentka 4. letnika spremljala precej agilno Mozartovo duet, toda

nikakor ji ni gladko steklo. Gospa Ondina je bila že vsa obupana, ko je v učilnico vstopila prof. Renata Neuvirt, se pozanimala, v čem je težava, potem pa a vista gladko odigrala spremljavo v nekoliko prehitrem tempu, da sta jo pevca komaj dohajala. Profesorica Ondina je bila seveda iskreno navdušena.

Še danes ne vem, če mi je bilo petje usojeno že vnaprej ali je za mojo poklicno pevsko pot dejansko odgovorna gospa Ondina. Zagotovo je bilo njeno navdušenje nad petjem in tudi navduševanje nad mojimi pevskimi sposobnostmi zelo pomemben dejavnik, ki je vplival na mojo nadaljnjo glasbeno pot. Zaradi njene vzpodbude sem se vpisal na petje najprej na mariborski konservatorij in nato še na Akademijo za glasbo. Moja pevška pot potem sicer ni peljala v Ondinino (operno) smer, vendar so njena osebna toplina, globoka vera v ustvarjalnost in navdušenje nad lepoto življenja za vedno ostali z mano.

»V dvorani morajo ob tvojem petju jokati drugi«

Kot umetniška sodelavka korepetitorica sem v razredu prof. Ondine Otta sodelovala v osemdesetih letih, ko sem se zaposlila na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Pevci so me vedno navduševali, saj menim, da njihova glasbena interpretacija prihaja najbolj neposredno iz duše. In v to me je prepričala tudi kolegica Ondina. Ko si stopil v njen razred, si začutil prostor prefinjene in vrhunske gledališke atmosfere. Zdelo se je, da je pot študenta, ki ga ona vzame v roke, zgolj ena: živeti in delovati kot umetnik. Ne glede na talent se ne spomnim, da bi kogar koli obravnavala drugače, kot da je predviden za umetniško pot. S tem je dala slutiti, da je predanost umetnosti poseben življenjski slog, je poslanstvo in obveza do vsakokratnih poslušalcev. Ko je študent pred njo zapel prvi ton, je morala biti v glasu prava barva, občutek, sporočilo in transformacija. Morda se sliši preveč neresnično, a prehajanje iz ene osebo v drugo je moralo biti tudi v razredu tako popolno, kot se zgodi to na odru v operni predstavi. Zelo zahtevno! Rada je ponavljala stavek: »Glasbeni izraz podpira tehniko in ne obratno, ne prodajamo krompirja, sporočamo eno zelo globoko doživetje«. To seveda ne pomeni, da je tehnično znanje lahko »capljalo« zadaj. Osnovno upevanje je bilo vedno temeljito in živo se spomnim, kako je vedno opozarjala: »Ne izogibaj se težkih mest in visokih tonov!« Ob taki vzgoji in spodbudah sem občudovala študente, kako močno so si izgrajevali svojo samozavest. Slikovito je opisovala tudi različne situacije iz svoje kariere in s tem mlade bodoče poklicne umetnike pripravila na njihovo poklicno pot. Neki študentki, ki je zaradi osebnih razlogov prišla k uri užaloščena, je začela pojasnjevati, kako trdna in skoraj dvojna osebnost (odrski lik oziroma sam kot oseba) mora biti pevec na odru.

Pred predstavo, mislim da *La bohème* v Madridu, je prejela sporočilo, da je za večno zaspala njena mama. Ni bilo lahko, a predstavo je vseeno odpela. Takole je rekla: »Do poslušalcev imaš dolg, v dvorani morajo ob tvojem petju jokati drugi, ti boš jokala pozneje.« S tem je vzgajala tudi profesionalen odnos do poklica. Kot izkušena operna diva z dolgoletno kariero in hrabrostjo se je na akademiji lotila tudi zahtevnih projektov. Kljub mnogim, ki so izražali pomisleke, je opero *Così fan tutte*, seveda malo skrajšano, uresničila. Študenti so se ob tej predstavi ogromno naučili. Spomnim se tudi, da je imela do nas sodelavcev in študentov izjemno osebni odnos. Spraševala je o domačih, soprojih, otrocih in se z nami radostila veselih dogodkov. K uram je

prihajala vedno brezhibno urejena, atraktivno oblečena in čedno naličena. Veselje jo je bilo pogledati.

Dejstvo je, da nas srečanja in sodelovanja z nekaterimi osebnostmi zaznamujejo. Tudi mene je delo z Ondino Otto in njenim razredom spremenilo in obogatilo. Hvaležna sem za to srečno naključje, ki je v poznejših letih rodilo nova, čudovita sodelovanja s pevci.

Boris Švara

Njeno petje in interpretacija sta bila pojem

Za Ondino Otta sem prvič slišal v Trstu kot deček, star okoli trinajst let. Moj stric Danilo Švara, ki je bil med drugim dirigent v ljubljanski Operi in nekaj časa tudi njen direktor in profesor na Akademiji za glasbo, je redno prihajal k domačim v Trst, kar po vojni ni bilo lahko. Spominjam se, da je pri nas doma naredil avdicijo z Ondino. Ko jo je poslušal, je rekel: »Fantastično, naj pride v Ljubljano!« In tako je šla v ljubljansko Opero, kjer pa je zaradi velikih uspehov doživljala nemalo zavisti.

Ondina mi je pripovedovala, kako je bilo, ko je gostovala v Gledališču Verdi v Trstu. Takrat so bili takšni časi, da so bili Italijani zelo nastrojeni proti Slovencem, omenjeno gledališče pa je bilo leglo takšnih nacionalističnih skrajnežev. Sprejem je bil izrazito hladen. Mislili so si: »Aha, to je Slovenka, ki je dobila glavno vlogo, ker niso imeli druge rešitve.« Režija je velevala, da jo ob njenem prihodu na oder spremlja osliček, ki ga hrani s priboljškom. Na premieri se je osliček prestrašil in ni hotel na oder. Uvodna glasba njene arije je tekla in je morala na oder sama. Takoj je občutila hladen odziv. Ko je začela peti zelo zahtevno arijo, je zaznala, da se v občinstvu nekaj dogaja. Osliček se je opogumil in prikoral na oder ter jo nepričakovano butnil v hrbet. Hotel je priboljšek in ga je potem med petjem tudi dobil. Ob zaključku arije je sledil gromozanski aplavz. Osliček jo je rešil pred hladnim sprejemom občinstva.

V času angažmaja v ljubljanski Operi je dobila izrazito mamljive ponudbe, tako da jo je morala zapustiti sredi sezone, s čimer jim je povzročila kar nekaj težav. Po velikih uspehih na evropski in afriški turneji je tam niso ponovno angažirali, mariborska Opera pa jo je navdušeno sprejela.

Poleg lepega glasu in lepega izgleda je izstopala njena pevska in igralska interpretacija. Spominjam se priprave opere *Evgenij Onjegin*, v kateri je režiser postavljal znamenito pisemsko sceno. Jaz sem bil pri klavirju in opazil, da se Ondina pogovarja z režiserjem. Prosila ga je, če ji dovoli, da mu pokaže, kako bi sama igrala to sceno. Režiser je na to pristal in prizor smo še enkrat ponovili v njeni igralski interpretaciji. Režiser je bil navdušen in tudi sam sem bil do kraja prevzet.

Direktor Cipci in njegovi nasledniki, vključno z mano, smo pogosto sprejemali njene dragocene nasvete in izkušnje.

Nastopila je tudi v dramski predstavi *Kranjski komedijanti*. Na koncu sezone je Društvo dramskih igralcev podeljevalo nagrade za najboljše igre posameznikom pretekle sezone in nagrada za najboljšo žensko igro je pripadla Ondini Otta, ki je ni mogla sprejeti, ker ni bila članica omenjenega društva.

V tem obdobju je postala stalna gostja zagrebške Opere. Gostovanje takratnega svetovno znanega tenorja Maria del Monaca v Zagrebu je bil za takratno Jugoslavijo velik dogodek. Direktor zagrebške Opere Milan Sachs je določil Ondino Otta za partnerico v predstavi s tem slovitim tenorjem. Seveda je vse to povzročalo tudi določeno zavist številnih opernih in dramskih umetnikov.

Gostovala je v drugih jugoslovanskih gledališčih, vendar v ljubljanski Operi samo enkrat in to z velikim uspehom, s predstavo *Traviata* v času direktorovanja mojega strica Danila Švare, ki je imel zaradi tega tudi nekaj težav.

Zame je bil velik dogodek, da me je po uspehu in prvem mestu ter nagradi Accademie Chigiane v Sieni Vlado Kobler, tedanji direktor in zelo dober dirigent, določil za dirigenta premiere Donizettijeve opere *Don Pasquale*. Moja prva premiera in prva operna režija za Ondino Otta. Spominjam se, da sva morala zaradi obojestranske neizkušenosti reševati več manjših problemov. Na koncu je predstava doživela lep uspeh in veliko število repriz.

Ko sem obiskoval zgoraj omenjeno akademijo, sem spoznal dirigenta, skladatelja in pedagoga Bruna Rigaccija. Njegovo operno enodejanko *Profesor King* smo izvedli v mariborski Operi. Po telefonu mi je potožil, da ima težave s premiero v Bologni, ker je bila pevka glavne vloge angažirana v milanski Scali. Povedal sem mu, da imamo v Mariboru zelo dobro pevko, ki se zelo hitro nauči nove vloge. Poslal je klavirski izvleček in z Ondino sva predelala to vlogo. Ponosen sem bil, da mi je zaupal. Čeprav ni poznal Ondine Otta ali zanjo slišal, jo je povabil v Bologno, kjer je ponovno doživela velik uspeh.

Naslednjo režijo sem zaupal Ondini Otta kot umetniški vodja, približno deset let pozneje, tudi takrat sem bil dirigent predstave *Ljubezenski napoj*. V tej predstavi je Ondina pela v glavni vlogi. Mislim, da se je potem uspešno posvečala pedagoškemu delu na ljubljanski Akademiji za glasbo.

Ko sem bil umetniški direktor Opere in baleta SNG Maribor, sem povabil k sodelovanju odličnega dirigenta Sama Hubada, vodjo simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. V Mariboru je potem redno gostoval. Pripovedoval mi je, da je velik ljubitelj opere. Dirigiral je na gostovanju zagrebške Opere v Parizu, v jugoslovanskih opernih hišah, po Evropi in vse do Tokia. V Sloveniji je po dolgih letih spet dirigiral opere in to žal samo v Mariboru. Za mariborsko Opero je bil velik umetniški doprinos. Bil je priznan, izvrsten dirigent in sva zelo uspešno sodelovala. Spominjam se, kako sva se pogovarjala o eni pevki, s katero je imel težave pri interpretaciji, in mi je potožil, da ne ve, kako iz nje izvleči zaželeno. Omenil sem mu, kako je to interpretirala Ondina, ampak me je takoj prekinil: »Otta predstavlja drugi, višji nivo, tega ne moreš zlahka doseči!« Skratka, njeno petje in interpretacija sta bila pojem.

Simon Robinson

Pustila je neizbrisen pečat

Ko sem se v oktobru leta 1978 honorarno zaposlil kot pianist in asistent dirigenta v mariborski Operi, je bila prva predstava, ki sem jo gledal, *Seviljski brivec*. Takratni direktor opere in dirigent omenjene predstave, Boris Švara, mi je povedal, da je režiserka nekdanja sopranistka in prvakinja naše opere, Ondina Otta Klasinc. Nikoli ne bom pozabil človeka, ki je igral Ambrogia, Bartolovega lakaja in vrtnarja. Vseskozi je bil prisoten na odru in se delal, kot da je vedno bolj pod vplivom »vina rossa«. To je bil igralec Janez Klasinc, Ondinin mož.

Takrat sem bil nekaj časa podnajemnik v Kamnici, ki je bila precej oddaljena od gledališča, kar je bilo zame precej neugodno, saj sem zvečer po predstavi vedno zamudil avtobus št. 7 in moral potem pešaćiti do doma. Janez me je predstavil Ondini in kmalu sta mi povedala, da par iz pritlićja na Gosposvetski cesti, kjer sta stanovala, oddaja eno sobo. Tako sem januarja 1979 postal njun (pod)sosed.

Pogosto sem bil pri njiu na čaju in spominjam se, kako mi je Ondina predstavila vse slike, časopisne izrezke, kritike in gledališke liste iz svoje kariere, od Italije do Južne Afrike, gostovala je tudi povsod po nekdanji Jugoslaviji ... Jaz sem jima pokazal kasete svoje glasbe, kaj sem posnel kot študent, malo zatem pa sem začel tudi skladati za produkcije mariborske Drame.

Ko je bilo ustanovljeno pevsko tekmovanje Ondina Otta, sem imel kot član žirije možnost sodelovati z njo pri izbiri najlepših glasov. Bila je pravićna, ampak stroga žirantka. Imela je veliko izkušenj kot pedagoginja za solopetje v Mariboru na Pedagoški fakulteti in na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Zelo mi je žal, da nisem Ondine nikoli slišal peti (razen na posnetkih) ali videl njene odrske prezence, sem pa sodeloval z zares velikim številom njenih »učencev«. Pustila je neizbrisen pečat.

Stane Jurgec

Ideja o tekmovanju Ondina Otta

Pred leti sem bil član žirije na tekmovanju opernih pevcev pod imenom Iris Adami Corradetti v Padovi. Gospa Iris mi je v nekem pogovoru omenila, da ima v Mariboru nekdanjo učenko Ondino Otto. Takrat se mi je porodila misel, da bi tudi v Mariboru organizirali tekmovanje pevcev pod imenom Ondina Otta. Po vrnitvi v Maribor sem poklical gospo Ondino in ji predlagal, da v Mariboru organiziramo tekmovanje pod njenim imenom in da jo lepo pozdravlja njena profesorica petja. Bila je prepričana, da je gospa Iris že pokojna. Razveselila se je, ko sem ji povedal, da ima petindevetdeset let in je predsednica žirije na tekmovanju v Padovi. Seveda se je Ondina z idejo strinjala in tako se je začelo tekmovanje opernih pevcev pod imenom Ondina Otta. Žal tega tekmovanja ni več. Upajmo, da bo vodstvo to obnovilo.

Vsekakor je bila Ondina Otta vrhunska pevka. Bil sem nemalokrat na njenih predstavah in se navduševal nad lepoto njenega glasu in izvrstno pevsko tehniko.

Majda Emeršič

Moja prijateljica Ondina

Za Ondino Otto smo prvič slišali v času takoj po vojni, ko je gostovala v Operi v Ljubljani. To je bil njen prvi nastop pred slovenskim občinstvom. Zelo uspešno se je predstavila kot Rosina v Rossinijevi operi *Seviljski brivec*. In potem so bili dolgo samo odmevi od daleč in končno je že kot uveljavljena pevka po gostovanjih po svetu prišla v Maribor, kamor jo je prinesla in jo za vse življenje priklenila ljubezen do njenega ljubega Janeza.

Ko smo jo videli v živo, smo bili navdušeni. Dirigent mariborske opere Jakov Cipci jo je najprej angažiral kot gostjo, potem pa je dobila stalni angažma in bila od leta 1958 naprej zvezda stalnica, vrhunška sopranistka s svetovno izkušnjo. Njena odrska prezenca je bila neverjetna, ženska milina in naravna lepota v kombinaciji z glasom, ob katerem smo zadrževali dih in se nam je ježila koža. Ko je že bila nekaj časa v Mariboru, naju je na nekem srečanju predstavil dirigent Jakov Cipci. Ko sva jo z možem spoznala v živo, je bila še lepša kot na odru. Prijazna in ljubezniva, govorila pa je svojo posebno slovenščino s prepoznavno melodiko rojene Italijanke. Po poroki s svojo veliko ljubeznijo, dramskim igralcem Janezom Klasincem, je ostala v Mariboru. Postali smo prijatelji in se družili po opernih in dramskih predstavah, k čemur je pripomoglo tudi to, da sem se takrat zaposlila v SNG Maribor.

Ondina je imela znamenitega črnega kodra po imenu Nino, ki jo je povsod spremljal, jo čakal v garderobi in za kulisami, tudi nastopal je z njo. V stanovanju je imela klavir, na katerem je vadila tonske lestvice in njen Nino je zavijal v skladu z igranimi toni. To je bila neverjetno zabavna predstava, ki smo jo doživeli vsakič na obisku v njenem stanovanju.

Ondina je imela enega kužka za drugim. Ko jo je zapustil prvi črni koder, je takoj imela drugega, rjavega. V spominu mi je ostalo poimenovanje teh dveh kužkov, Nino Primo in Nino Secondo, kar se nam je zdelo zelo izvirno in zabavno.

Z možem sva redno obiskovala gledališče, dramske in operne predstave, kamor sva včasih peljala tudi najino malo hčerko Živo, ki je imela teto Ondino in strica Janeza zelo rada. Družinska anekdota pravi, da je bila po ogledu *Traviate* tako neutolažljiva, da sem jo objokano peljala v Ondinino garderobo, kjer se je prepričala, da je njena

ljuba teta Ondina res živa in ni umrla, kot je to videla na odru. Sicer pa smo Ondino imeli priložnost videti in občudovati v glavnih vlogah železnega opernega repertoarja, v operi *Prodana nevesta*, v kateri je pokazala svoj smisel za humor, v *Otbellu*, v katerem je bila tragična Desdemona, potem tudi nemočna kot Madama Butterfly, mogočna kot Turandot in še bi lahko naštevala. Skratka, bila je naša operna diva, lepa, močna in krhka obenem, zasebno topla in prijateljska, na odru veličastna v svoji glasovni in fizični pojavi. Odkrito smo jo občudovali in imeli radi našo Ondino.

Tudi ko sem odšla iz gledališča, smo ostali prijatelji in se družili ob vseh mogočih priložnostih v gledališču in zasebno. Najbolj zabavno je bilo na tradicionalnih mariborskih plesih. Bila je duhovita in radostna, tudi kadar smo povedali kakšno šalo na račun njene slovenščine, ki je do konca ostala obarvana z romansko melodiko. V tej pisani družbi gledališnikov smo prijateljevali ob Ondini in Janezu še z Angelco Jenčič Janko in njenim možem Dragom, Milevo Pertot, Ado Sardo in njenim možem Srečkom Lebaričem, gospo Cipcijevo ter drugimi pevci in igralci mariborskega gledališča. To so bili res lepi časi.

V živem spominu mi je ostala tudi proslava Ondinine osemdesetletnice. Bilo je lepo in ganljivo, veliko ljudi, lepo cvetje, govori in prijetno druženje njenih prijateljev, sopotnikov iz Opere, mlajših občudovalcev, tudi njenih učencev z ljubljanske Akademije za glasbo, kjer je dolga leta vzgajala mlade generacije pevcev v ljubezni in spoštovanju do opere. Ob tej priložnosti je nastala čudovita fotografija, na kateri smo Ondina, Ada Sardo, Mileva Pertot in jaz, štiri lepo oblečene dame v poznih letih, štiri prijateljice za vedno, med nami Ondina z belo orhidejo na reverju suknjiča. To fotografijo hranim do danes uokvirjeno doma na polici. Spomin je lep, obenem pa boleč, ker je bila tisti večer zadnjič med nami naša ljuba Beba Jenčič. Ob Ondinini obletnici je nastal dokumentarni zapis z naslovom *80 vrtnic za Ondino*, pod katerega sta se podpisali režiserka Dragica Petrovič in moja hči Živa, predvajala pa ga je takrat tudi nacionalna televizija.

Zelo me je razveselilo, ko so veliko dvorano v SNG Maribor poimenovali po Ondini. Takrat sem si rekla, poglej, še mnogo pozneje bo njeno ime odmevalo v ušesih obiskovalcev mariborske opere, tudi tistih generacij, ki nikoli niso slišali nobenega posnetka njenega glasu.

Ostala bo z nami, ki smo jo poznali, in s tistimi, ki še prihajajo.

Odmevi

Sestavila Karmen Salmič Kovačič

Bibliografija o Ondini Otta Klasinc⁶¹

Monografije, poglavja v monografiji, periodika

1. *Mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta (Maribor) = international opera singers competition = concorso internazionale per cantanti lirici*. Maribor: Opera in balet, Slovensko narodno gledališče; Festival Ljubljana, 1999–2010.
2. Jankovič, Nataša in Danijela Lukič, Tamara Matjašič. *Ondina Otta: raziskovalna naloga*. Maribor: Osnovna šola Martina Konšaka, 2005. (Mladi za napredek Maribora 2005, 22. srečanje).
3. Potrč, Mojca. *Ondina Otta Klasinc: "Odlična dejanja daba, so kakor duše nesmrtna"*: diplomsko delo. Maribor: [M. Potrč], 2006.
4. Potrč, Mojca. *Poklon Ondini Otta Klasinc = Omaggio a Ondina Otta Klasinc*. Škedenj: Kulturno društvo Ivan Grbec = Servola: Circolo culturale [Ivan Grbec], 2006.
5. Košir, Marko. »Ondina Otta Klasinc« V Marko Košir, *Mariborske operne zvezde, 91–197*. Maribor: Pro-Andy, 2013.

Gesla v leksiki

6. »Otta-Klasinc, Ondina«. V *La musica, parte seconda. Dizionario*, urednika Guido M. Gatti in Alberto Basso, 524. Torino: Unione Tipografico-Editrice Torinese, 1968–1971.
7. Špendal, Manica. »Otta Ondina«. V *Slovenski gledališki leksikon 2*, urednik Smiljan Samec, 490–491. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko, 1972. (Knjižnica Mestnega gledališča ljubljanskega; zv. 56; 57; 58).
8. »Otta Klasinc, Ondina«. *Muzička enciklopedija 3 (Or–Ž Dodatak)*, urednik Krešimir Kovačević, 2. izd., 18. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod, 1977.
9. »Otta Klasinc, Ondina«. V *Leksikon jugoslavenske muzike 2 (Me–Ž)*, urednik Krešimir Kovačević, 135. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, 1984.
10. Kovačević, Krešimir. »Otta-Klasinc, Ondina«. V Krešimir Kovačević, *Glasbeniki*, 288. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1988.
11. Špendal, Manica. »Otta-Klasinc, Ondina«. V *Enciklopedija Slovenije*, zv. 8 (Nos–Pli), urednik Marjan Javornik, 210–211. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987–2002.
12. »Otta-Klasinc, Ondina«. *Leksikon Cankarjeve založbe*, urednici Ksenija Dolinar, Seta Knop. 3. izd., 2. dopolnjeni natis, 760. V Ljubljani: Cankarjeva založba, 2000.
13. Križnar, Franc. »Ondina Otta Klasinc«. V Franc Križnar in Tihomir Pintar, *Sto slovenskih glasbenikov*, 122–123. Ljubljana: Prešernova družba, 2002. (Sto slovenskih; 23)
14. Kutsch, Karl Josef in Leo Riemens. »Otta-Klasinc, Ondina«. V Karl Josef Kutsch in Leo Riemens. *Grasses Sängerlexikon*. Bd. 5 (Menni–Rappold). 4., erweiterte und aktualisierte Aufl., 3477. München: K. G. Saur, 2003.
15. Kuret, Primož. »Ondina Otta Klasinc«. V Primož Kuret, *Sto slovenskih opernih zvezd*, 146–147. Ljubljana: Prešernova družba, 2005. (Koledarska zbirka)
16. Špendal, Manica. »Otta-Klasinc, Ondina: sopranistka, operna pevka in pedagoginja (1924, Trst)«. V *Leksikon mariborske družbe in kulture*, urednik Peter Simonič, 150–151. Maribor: Obzorja, 2012.

---

⁶¹ Bibliografija ni popolna. Zajema podatke iz naslednjih katalogov: Vzemajna kataloško-bibliografska baza podatkov COBIB; Listkovni katalog iz starejših periodik za Maribor in severovzhodno Slovenijo za obdobje 1968–1986; Domoznanska bibliografska baza podatkov z območja Maribora in severovzhodne Slovenije DOM/UKM. Ureditev je kronološka.

Članki

17. B. »'Zanesljiva je samo - smrt!': razgovor z mariborsko operno pevko Ondino Otto-Klasinc«. *Večer*, 13. jun. 1959, 5.
18. b. »Razgovor po nogometni tekmi: s sopranistko mariborske opere Otto Ondino-Klasinc«. *Večer*, 26. maj 1962, 5.
19. Gostovanja naših solistov. *Gledališki list Drame SNG Maribor* 18, št. 9–11 (1963/64): 98.
20. Bibič, Alenka. »Špageti madam Butterfly. Pogovor s sopranistko Ondino Otta«. *Tovariš* 22, št. 32 (11. avg. 1966): 15–17.
21. Avsenak, Branko. »Veselje do ustvarjanja: mariborska nagrajenca letošnjega Prešernovega sklada sta operna pevka Ondina Otta Klasinc in akademski slikar Slavko Tibuc«. *Večer*, 7. febr. 1967, 4.
22. Florjančič, »J. Primadona le na odru.« [Pevka Ondina Otta - Klasinc]. *7 dni* 22, št. 12 (1970): 3.
23. G. D. »Sopranistka Ondina Otta – Klasinc in pianist Aleksander Vodopivec [v kulturnem domu Trst]«. *Primorski dnevnik*, 17. jan. 1971, 5.
24. -dn-. »Prijeten glasbeni večer z Ondino Otto in A. Vodopivcem [v Kulturnem domu Trst]«. *Primorski dnevnik*, 23. jan. 1971, 2.
25. Mevlja, Dušan. »Srebrni jubilej Ondine Otte-Klasinčeve«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 158–164.
26. »Kritiki o operni umetnosti Ondine Otte-Klasinc«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 166–173.
27. Švara, Danilo. »Prijetni spomini na umetniško delo jubilantke [Ondine Otte - Klasinčeve] v ljubljanski Operi«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 174.
28. Čipci, Jakov. »Izredni umetniški čut jubilantke [Ondine Otte - Klasinčeve]«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 176.
29. »Repertoar Ondine Otte-Klasinčeve 1946–1972«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 178–180.
30. »Dirigenti oper, v katerih je pela Ondina Otta [- Klasinčeva]«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 182–183.
31. »Režiserji oper, v katerih je pela Ondina Otta [- Klasinčeva]«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 184.
32. Žižek, Fran. »Ondina Otta [- Klasinčeva] – operna igralka«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 186–189.
33. Dolar, Jaro. »Vsaka predstava Ondine Otta – umetniško doživetje«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 189–190.
34. Golob, Vlado. »Prihod Ondine Otte [v mariborsko Opero] – pomembna prelomnica«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 190.
35. »Anekdote o Ondini Otti«. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 7 (sezona 1971/72): 192–193.
36. Krajncič, Ivan. »Suvereno oblikovanje umetniške govornice«. [Govor Ondine Otte - Klasinčevi ob 25-letnici umetniškega delovanja v mariborski Operi]. *Gledališki list SNG Maribor* 26, št. 11 (sezona 1971/72): 255–257.
37. Mevlja, Dušan. »Četrto stoletje operne umetnosti Ondine Otte - Klasinčeve«. *Večer*, 17. mar. 1972, 5.
38. »Poslovilni nastop Ondine Otte - Klasinc [v SNG Maribor]«. *Delo*, 14. apr. 1972, 6.
39. »Kaj pripravljate?« [Ondina Otta Klasinc]. *Večer*, 15. nov. 1973, 5.
40. M. S. »Uspeh kroji delo«. [Ondina Otta Klasinc poučuje solo petje na glasbeni akademiji v Ljubljani.] *Delo*, 11. jan. 1977, 9.
41. Mracsek, Mira. »Traviato sem pela okrog 300-krat.« [O delu Ondine Otte - Klasinčeve, dolgoletne primadone mariborske Opere.] *Večer*, 30. apr. 1979, 4.
42. Mevlja, Dušan. »Jubilej Ondine Otte [nekdanje solistke mariborske Opere]«. *Večer*, 16. jul. 1984, 4.
43. Berdon, Jože. »Ondina Otta-Klasinc: portret«. *KIH. Križanke, informacije, humor* 472 (23. sept. 1992): 41.
44. Špendal, Manica. »Dognana umetnica: ob življenjskem jubileju Ondine Otte-Klasinčeve«. *Večer*, 16. 7. 1994, 7.

45. Forstnerič-Hajnšek, Melita. »Smešno je biti vse življenje zvest eni hiši: pogovor z Ondino Otto-Klasinc, nekdanjo solistko Opere SNG Maribor in glasbeno pedagoginjo«. *Večer*, 3. dec. 1994, 39.
46. Otta-Klasinc, Ondina in Karmen Salmič. »Odločilna sosesčina katedrale San Giusto: pogovor z Ondino Otto Klasinc«. *Delo*, 10. jan. 1995, 7.
47. Kužet, Zora. »Celo v New Yorku mi ne bi bilo lepše!': pogovor z Ondino Otto Klasinc, nekdanjo solistko opere SNG Maribor in pedagoginjo«. *Večer*, 15. apr. 1997, 14.
48. Ravter, Nada. »Mislila sem, da ne bom jokala!': pogovor z Ondino Otto-Klasinc, nekdanjo solistko opere SNG v Mariboru«. *7 dni* 26, št. 39 (24. sept. 1997): 18–19.
49. Čokl, Vanessa. »Zmagoslavje 'glasbenega gledališča'. Glazerjevo nagrado v Mariboru dobi Ondina Otta Klasinc, listini pa Dragica Kovačič in Simon Robinson«. *Večer*, 20. mar. 1998, 16.
50. Rak, Peter. »Absolutno zmagoslavje glasbenega gledališča: Maribor, Glazerjevo nagrado je dobila Ondina Otta Klasinc, listini pa Dragica Kovačič in Simon Robinson«. *Delo*, 21. mar. 1998, 5.
51. Cundrič, Janez. »Težave so brusni kamni, ki ti ostrijo moč ...!': pogovor z letošnjimi Glazerjevimi nagrajenci v Mariboru: z Ondino Otto Klasinc, Dragico Kovačič in Simonom Robinsonom«. *Večer*, 28. mar. 1998, 42.
52. »Ondina Otta Klasinc: Glazerjevo nagrado za življenjsko delo prejme sopranistka, operna in koncertna pevka in pedagoginja«. *Gledališki list Opera in balet Maribor* 52, št. 4 (sezona 1997/1998): [18].
53. Otta-Klasinc, Ondina in Katarina Klančnik Kocutar. »Pela sem vse dneve, da so me že prosili, naj neham. To je bila potreba.« *Dialogi* 34, št. 1–2 (1998): 3–10.
54. Cundrič, Janez. »Iz hipnega prebliska mednarodni dogodek: v Mariboru bo potekalo 1. mednarodno tekmovanje Ondina Otta«. *Večer*, 8. sept. 1999, 19.
55. Cundrič, Janez. »Jutri pozno zvečer znani zmagovalci mednarodnega tekmovanja opernih pevcev 'Ondina Otta' v Mariboru«. *Večer*, 25. sept. 1999, 19.
56. Rak, Peter. »Prva nagrada v Armenijo: nagrade 1. mednarodnega tekmovanja opernih pevcev Ondina Otta v Mariboru«. *Delo*, 28. sept. 1999, 9.
57. Cundrič, Janez. »Zmaga armenskemu basistu: nagrajenci 1. mednarodnega tekmovanja opernih pevcev Ondina Otta v Mariboru«. *Večer*, 28. sept. 1999, 18.
58. Učakar, Bogdan. »Šele v prvi predstavi: v Mariboru 1. mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta«. *Večer*, 28. sept. 1999, 18.
59. Otta-Klasinc, Ondina in Adrian Grizold. »Ta čudoviti instrument nosimo v sebi: portret«. *Ona* 1, št. 24 (19. okt. 1999): 21–22.
60. Jecelj, Majda. »I. mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta«. [V SNG Maribor, od 22. do 26. sep. 1999]. *Glasba v šoli* 5, št. 3–4 (1999): 33–34.
61. Cundrič, Janez. »Tudi gala koncert v Ljubljani: v Mariboru 2. mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta«. *Večer*, 9. sept. 2000, 18.
62. isn. »Gala koncerta ob koncu tekmovanja: v SNG Maribor tekmovanje mladih opernih pevcev za nagrado Ondina Otta«. *Dnevnik*, 13. sept. 2000, 28.
63. Rak, Peter. »Mladi operni talenti na 2. mednarodnem tekmovanju Ondina Otta v Mariboru«. *Delo*, 15. sept. 2000, 9.
64. Učakar, Bogdan. »Pogumno in dovolj drzno: v Mariboru 2. mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta«. *Večer*, 15. sept. 2000, 22.
65. Učakar, Bogdan. »Vsi bolj zanesljivi koraki: z drugega tekmovanja opernih pevcev Ondina Otta v Mariboru«. *Večer*, 18. sept. 2000, 10.
66. Rak, Peter. »Kar tri finalistke iz Slovenije: v Mariboru 2. mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta«. *Delo*, 19. sept. 2000, 9.
67. Mager, Ingrid. »Na Ondini Otti zmagal Armando Puklavec: v Mariboru mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev«. *Dnevnik*, 19. sept. 2000, 24.
68. Učakar, Bogdan. »Finalna pevska kolportaža: v Mariboru zaključek 2. mednarodnega tekmovanja mladih opernih pevcev Ondina Otta«. *Večer*, 19. sept. 2000, 25.
69. Vinter, Damijan. »Nova priložnost za mlade pevce. [V SNG Maribor priprave na 3. mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta]. *Večer*, 21. jun. 2001, 14.

70. Zupanič, Milena. »Tretjič za nagrado Ondine Otte«. [Mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta v organizaciji SNG Maribor]. *Delo*, 8. sep. 2001, 6.
71. Vinter, Damijan. »Ondina Otta in Janez Klasinc«. [Mariborčana Ondina Otta Klasinc, operna pevka, roj. 16. 7. 1924 v Trstu in Janez Klasinc, gledališki igralec, roj. 9. 10. 1929 v Ljubljani]. *Mariborčan* 7, št. 71 (sep. 2001): 32–34.
72. Grizold, Adrian. »Presežek sopranov?« [Pogovor s sopranistko in pevsko pedagoginjo Ondino Otto pred 3. mednarodnim tekmovanjem opernih pevcev v Mariboru]. *Delo*, 2. okt. 2001, 9.
73. Cundrič, Janez. »Arije iz mladih grl: v Mariboru 3. tekmovanje Ondina Otta, tekmovanje mladih opernih pevcev«. *Večer*, 2. okt. 2001, 11.
74. Cundrič, Janez. »Pevsko tekmovanje Ondina Otta«. *Večer*, 4. okt. 2001, 1.
75. Forstnerič-Hajnsšek, Melita. »Prava slovenska primadone. [O življenju Ondine Otte, dolgoletne primadone Opere in baleta SNG Maribor, glasbene pedagoginje, rojene 16. VII. 1924 v Trstu]. *Večer*, 8. okt. 2001, 5.
76. Učakar, Bogdan. »Čas za spremembe«. [V Mariboru 3. mednarodno pevsko tekmovanje Ondina Otta]. *Večer*, 9. okt. 2001, 12.
77. Dobovišek, Jure. »Triumf hrvaških pevcev: 3. mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta, dirigent Stefano Pellegrino Amato«. *Delo*, 11. okt. 2001, 8.
78. Učakar, Bogdan. »Gala dvojčka opernih finalistov«. [Gala koncerta v Mariboru in Ljubljani po 3. mednarodnem tekmovanju Ondina Otta v Mariboru]. *Večer*, 17. okt. 2001, 11.
79. »Sto dvajset pevcev v sto letih: jutri se začneja prestižno tekmovanje, poimenovano po najslavnejši slovenski sopranistki«. *Večer*, 1. okt. 2002, 11.
80. »4. tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta«. *Večer*, 3. okt. 2002, 1.
81. »Zmagovalci 4. tekmovanja 'Ondina Otta'. *Večer*, 7. okt. 2002, 9.
82. Grizold, Adrian. »Čolić, hard rock in Oliver: v mariborskem gledališču so se zbrali mladi z vseh koncev sveta in se pomerili v lepem petju«. [Pevsko tekmovanje Ondina Otta]. *Večer*, 9. okt. 2002, 19.
83. Bajuk, Marko. »Odlične koloraturne sopranistke: mednarodno tekmovanje opernih pevcev 'Ondina Otta' – četrtič«. *Večer*, 18. okt. 2002, 12.
84. »Uspešno tekmovanje opernih pevcev«. [Četrto mednarodno tekmovanje opernih pevcev "Ondina Otta" v Mariboru]. *Mariborčan* 8, št. 85 (nov. 2002): 70.
85. Bajuk, Marko. »4. mednarodno tekmovanje opernih pevcev 'Ondina Otta': Maribor od 2. do 5. oktobra 2002«. *EPTA bilten* 5 (dec. 2002): 27.
86. Forstnerič-Hajnsšek, Melita. »Letos petič v mariborski Operi: mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta«. *Večer*, 5. avg. 2003, 12.
87. Špental, Manica. »Nevsakdanja muzikalnost, temperament in odrski čar: ob 80-letnici Ondine Otta-Klasinc«. [Jubilej prvakinje Opere in baleta SNG Maribor, rojene leta 1924 v Trstu]. *Večer*, 20. jul. 2004, 11.
88. »V čast sopranistki: gala koncert ob 80-letnici Ondine Otta Klasinc v SNG Maribor«. *Večer*, 9. okt. 2004, 12.
89. Dobovišek, Jure. »Šarmantna, s kancem osvajalske teatralnosti. [O Ondini Otta Klasinc ob njeni osemdesetletnici]. *Delo*, 13. okt. 2004, 10.
90. Učakar, Bogdan. »Iskren in navdušujoč operni poklon sopranistki: slavnostni koncert ob jubileju Ondine Otte Klasinc v SNG Maribor«. *Večer*, 15. okt. 2004, 12.
91. »Ondina Otta Klasinc: poklon veliki umetnici. [Slavnostni koncert v Stari dvorani SNG Maribor ob osemdesetletnici sopranistke]. *Mariborčan* 10, št. 108 (okt. 2004): 62.
92. Gala koncert ob 80-letnici primadone. [V SNG Maribor koncert v počastitev jubileja Ondine Otta Klasinc]. *Večer*, 11. okt. 2004, 9.
93. Otta, Ondina in Otmar Klipšteter. »Ondina Otta-Klasinc: Mariborčanka s pridihom Jadrana«. *Mariborčan* 10, št. 109 (nov. 2004): 24–28.
94. Film o sopranistki Ondini Otta: »predstavitve filma v SNG Maribor«. *Večer*, 7. dec. 2004, 12.
95. Zemljič, Petra. »Portret Ondine Otta v Kazinski«. [V SNG Maribor predstavili filmski portret operne pevke Ondine Otte Klasinc]. *Večer*, 8. dec. 2004, 12.
96. Ballata, Zeqirja. »Vrhunska operna sopranistka bleščečega glasu: ob bogatem življenjskem jubileju sopranistke Ondine Otte Klasinc«. *Dialogi* 40, št. 11–12 (2004): 160–164.
97. Štok, Zora. »Ondina Otta Klasinc naj Mariborčanka leta 2004: sinoči v mestu«. *Večer*, 22. jan. 2005, 19.

98. »Ondina Otta Klasinc: Naj 2004: osebnost«. [Sopranistka v SNG Maribor in pedagoginja]. *Mariborčan* 11, št. 112 (feb. 2005): 24.
99. »Visoko odlikovanje tudi za Ondino Otto«. [Nekdanja prvakinja Opere SNG Maribor Ondina Otta Klasinc prejela državno odlikovanje]. *Večer*, 24. mar. 2005, 1.
100. »Odličja Ondini Otta Klasinc, Miri Sardoč in Sergiju Pahorju«. *Novi glas* 10, št. 12 (7. apr. 2005): 13.
101. »Odlikovanja Ondini Otta Klasinc in Ivanu Sisingerju«. [Podelil jih je predsednik republike Janez Drnovšek, med dobitniki sta tudi dva Mariborčana]. *Mariborčan* 11, št. 114 (apr. 2005): 68.
102. »Pevci iz enajstih držav: mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta«. *Večer*, 4. jun. 2005, 12.
103. Dve nagradi slovenskima glasovoma: tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta. *Večer*, 14. jun. 2005, 12.
104. Forstnerič-Hajnšek, Melita. »Danes gala koncert finalistov«. [Mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta v Mariboru]. *Večer*, 12. jun. 2010, 9.
105. »Mladi glasovi v Mariboru: mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta 2005«. *Mariborčan* 11, št. 116 (jun. 2005): 51.
106. Roš, Katja. »Tekmovanja opernih pevcev Ondina Otta«. [Mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta v Mariboru]. *Delo*, 2. okt. 2008, 23.
107. kr. »Začelo se je tekmovanje mladih opernih pevcev«. [Mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta v Mariboru]. *Večer*, 3. okt. 2008, 12.
108. »Zmagoviti glas iz Grčije: Zinovia-Maria Zafeiriadou je zmagovalka Mednarodnega tekmovanja opernih pevcev Ondina Otta 2008«. *Večer*, 6. okt. 2008, 12.
109. »Zinovia-Maria Zafeiriadou iz Grčije zmagovalka tekmovanja Ondina Otta«. [Mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta v Mariboru]. *Delo*, 6. okt. 2008, 10.
110. Špendal, Manica. »Ob 85-letnici Ondine Otta Klasinc«. *Večer*, 25. jul. 2009, 11.
111. Špendal, Manica. »85-letnica Ondine Otta Klasinc«. *Gledališki list SNG Maribor. Opera in balet* 87, št. 3 (sezona 2009/2010): 50–51.
112. Rak, Peter. »V Mariboru pevci iz štirinajstih držav: tekmovanje Ondina Otta«. [Mednarodno tekmovanje mladih opernih pevcev Ondina Otta v Mariboru]. *Delo*, 10. jun. 2010, 15.
113. »Betetovo nagrado prejme sopranistka Ondina Otta Klasinc«. *Večer*, 16. dec. 2011, 12.
114. Milošević, Ana. »Ondina Otta Klasinc«. *Glasna* 43, št. 1 (feb.–mar. 2012): 14.
115. Špendal, Manica. »Nevsakdanja muzikalnost in odrski čar: devet desetletij operne pevke in glasbene pedagoginje Ondine Otte Klasinc«. *Večer*, 10. jul. 2014, 9.
116. »Če te začara gledališče: razstava v Univerzitetni knjižnici v poklon trem mariborskim gledališkim umetnikom«. *Večer*, 23. okt. 2014, 18.
117. Rak, Peter. »Slovo izjemne ambasadorke operne glasbe: Ondina Otta Klasinc«. [V 92. letu je umrla nekdanja prvakinja mariborske Opere, ki se je potrdila tudi na evropskih in svetovnih odrih]. *Delo*, 16. jun. 2016, 18.
118. nr. »Umrla Ondina Otta Klasinc: glasba«. *Dnevnik*, 16. jun. 2016, 20.
119. mbk. »Žalna seja za Ondino Otto Klasinc«. *Večer*, 20. jun. 2016, 15.
120. VB. Ondina Otta Klasinc: (1924–2016): v spomin. *Glasna* 47, št. 4 (avg.–sep. 2016): 6.
121. Forstnerič-Hajnšek, Melita. »Vrhunska pedagoga, enajst mladih pevcev: mednarodni operni tečaj: Sum Up je v Maribor pripeljal duh mednarodnih opernih masterklasov, sklepno dejanje posvečeno Ondini Otti Klasinc«. *Večer*, 15. nov. 2017, 16.
122. Križnar, Franc. »Ondina Otta Klasinc: (1924–2016): slovenska pevka solistka-sopranistka italijanskega porekla, pedagoginja in njena opera«. *Novi Matajur*, št. 12 (27. mar. 2019): 5.
123. Forstnerič-Hajnšek, Melita. »No, pa sem prišel v Veliko dvorano: 90 let Janeza Klasinca«. *Večer*, 9. okt. 2019, 16–17.

Dogodki

124. *Produkcija študentov Oddelka za glasbeno pedagogiko*. Pedagoška fakulteta, Maribor, maj, 1995. Mentorji Ondina Otta Klasinc itd. Scena in oblikovanje plakatov študenti 2. letnika Oddelka za likovno pedagogiko in Gider Matej. Maribor, 1995.

125. *Operno pevsko tekmovanje Ondina Otta Klasinc*: delovni sestanek in tiskovna konferenca ob prireditvi, SNG Maribor, 21. 9. 1999. Konsekutivno prevaja Karmen Teržan-Kopecky. Maribor, 1999.
126. *Mednarodno tekmovanje opernih pevcev*: Maribor, 12.–17. september 2000. predsednica žirije Ondina Otta; korepetitorici Olga Pecheny, Iryna Nefodova. Maribor, 2000.
127. *Mednarodno tekmovanje opernih pevcev = 3rd International opera singers competition = 3o Concorso internazionale per cantanti lirici: Ondina Otta: Maribor, Slovenija 2.–8. 10. 2001*. Žirija tekmovanja Ondina Otta ... [et al.]. Člani žirije: Walter Belock, Darko Brlek, Ratko Čangalović, Alenka Drnač-Bunta, Ivan Dorošenko, Christa Höller, Rosanna Lippi, Dragan Lisac, Nada Matošević, Nikola Mitić, Stefano Pellegrino Amato, Simon Robinson, Ivica Šarič. Maribor, 2001.
128. *Mednarodno tekmovanje opernih pevcev = 4th International opera singers competition = 4o Concorso internazionale per cantanti lirici: Ondina Otta: Maribor, Slovenija 2.–6. 10. 2002*. Predsednica žirije Ondina Otta. Maribor, 2002.
129. *Mednarodno tekmovanje opernih pevcev Ondina Otta 2010*: gala koncert finalistov: Maribor, 12. junij 2010. Dirigent Simon Robinson. Maribor, 2010.
130. Salmič Kovačič, Karmen. *Če te začara gledališče --- : razstava ob jubileju Ondine Otte Klasinc, Ade Sardo Lebarič in Janeza Klasinca*, Knjižno razstavišče UKM, 7. oktober– 3. november 2014. Maribor: Univerzitetna knjižnica, 7. okt. 2014.

Slikovno gradivo

131. [Ondina Otta Klasinc. Portreti] [Slikovno gradivo]. [Maribor: s. n., [1955–2010]. 3 fotografije: č-b ; 20 x 15 cm. Fotogr. izdelane pri Pro-Andy.
132. »Gian Carlo Menotti 'Medij'«. Sezona 1960/61. Dirigent: Jakov Cipci. Režiser: Fran Žižek k. g. Na fotografiji: Janez Klasinc (Toby), Ondina Otta-Klasinčeva (Monica) in Ada Thumova (Madame Flora). *Gledališki list Drame SNG Maribor* 16, št. 5–9 (sezona 1961/62): 58.
133. »Ruggero Leoncavallo 'Glumači'«. Sezona 1960-61«. 1 č-b fot. Na fotografiji: Ondina Otta-Klasinčeva (Nedda) in Zornik (Canio). *Gledališki list Drame SNG Maribor* 16, št. 10–11 (sezona 1961/62): 115.
134. »Ondina Otta-Klasinčeva kot Gilda in Vladimir Ruždjak kot Rigoletto na odru zagrebške Opere«. *Gledališki list Drame SNG Maribor* 18, št. 9–11 (sezona 1963/64): 97.
135. [Umetniško življenje Ondine Otta - Klasinc] [Slikovno gradivo]: umetniški album]. [S. l.: s. n., 1964–2003]. 1 album (59 listov): barve; 35 x 33 cm. Zapuščina Ondina Otta Klasinc. Ročno izdelan album vsebuje časopisne izrezke, fotografije, rokopise, vabila.
136. »Gluck 'Orfej in Evridika'«. 1 č-b fot. Na fotografiji: Ondina Otta-Klasinčeva (Evridika) in Ada Thumova (Orfej). *Gledališki list Drame SNG Maribor* 25, št. 9 (sezona 1970/71): 247.
137. *Ondina Otta Klasinc* [Slikovno gradivo]. [S. l.: s. n., 1998]. 1 album (21 str.): barve; 30 x 26 cm. [Zapuščina Ondine Otta Klasinc. Album s fotografijami, časopisnimi izrezki, vabili, voščili. Gradivo ob podelitvi Glazerjeve nagrade].
138. Stanković, Dijana. *Mednarodni natečaj "Ondina Otta" za tekmovanje opernih pevcev* [Slikovno gradivo] = International competition "Ondina Otta" the opera-singers competition = Das internationale Ausschreiben "Ondina Otta" für den Wettgesang der Operasänger = concorso internazionale "Ondina Otta" per i cantanti della lirica: Maribor, Slovenija - 22., 23., 24., 25., 26. september 1999. Design Dijana Stanković; foto Ivan Vinovrški. [Maribor: Slovensko narodno gledališče, 1999]. 1 plakat: barve; 60 x 42 cm. Na plakatu portret Ondine Otte.
139. Pinter, Tihomir. *Ondina Otta-Klasinc* [Slikovno gradivo]. [Ljubljana: T. Pinter, 2000]. 1 fotogr.: č-b; 24 x 18 cm.
140. Ritonja, Branimir. *Ondina Otta Klasinc* [Slikovno gradivo]. [Maribor: samozal. B. Ritonja], 2010. 1 fotogr.: barve; 15 x 10 cm + 1 optični disk (CD-ROM).

Univerza v Mariboru

Univerzitetna knjižnica Maribor